

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

ΜΑΡΙΝΑ-ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Πάτρα, Δεκέμβριος 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
-----------------------	---

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
-----------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Παγκοσμιοποίηση-Διεθνοποίηση αγορών

Εισαγωγή	7
1.1 Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας	8
1.2 Η Διεθνοποίηση των αγορών	9
1.2.1 Προυποθέσεις- οφέλη-συνέπειες διεθνοποίησης	9
1.2.2 Συμπεράσματα για την εξαγωγική ανάπτυξη.....	11
1.3 Η ελεύθερη αγορά στην Παγκόσμια Οικονομία	13
1.4 Η Παγκόσμια Οικονομία όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα.....	14
1.5 Οι Πυλώνες στις διεθνείς συναλλαγές	17
1.5.1 Παγκόσμια Τράπεζα	17
1.5.2 Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	19
1.5.3 Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου	20
1.5.4 Ο ρόλος των τριών οργανισμών για τις αναπτυσσόμενες χώρες.....	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Αναπτυσσόμενες Οικονομίες και Ασιατικές χώρες

Εισαγωγή	23
2.1 Προβλήματα των αναπτυσσόμενων χωρών	24
2.2 Ο ρόλος των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων για τις αναπτυσσόμενες χώρες	26
2.2.1 Κίνητρα για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες	28
2.3 Οι αναπτυσσόμενες χώρες αγοράζουν τον κόσμο	29
2.4 Το Ασιατικό Οικονομικό “ θαύμα ”	31
2.4.1 Πορεία των Ασιατικών χωρών	34
2.4.2 Αδυναμίες του συστήματος των Ασιατικών χωρών	34

2.5 Προβληματισμός για την απελευθέρωση των αγορών των αναδυόμενων αγορών.....	35
2.6 Οι αναδυόμενες οικονομίες το 2020	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : BRICs

Εισαγωγή	38
3.1 Ο Συνασπισμός BRICs έννοια και επινόηση	39
3.2 BRICs πορεία και εξέλιξη	39
3.3 Οικονομικά στοιχεία του Συνασπισμού	40
3.4 Αντίκτυπος της κρίσης στο Συνασπισμό BRICs.....	43
3.5 Σχέση και μέλλον των χωρών BRICs	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : Αναπτυσσόμενες – Αναπτυγμένες οικονομίες , σύγκριση και οικονομικά στοιχεία

Εισαγωγή	46
4.1 Η διάκριση των χωρών σε αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες	47
4.2 Η κατάσταση σήμερα και η υπεροχή των αναπτυσσόμενων χωρών	47
4.3 Ο νέος κόσμος στον οποίο θα μάθουμε να ζούμε	49
4.3.1 Η νέα τάξη πραγμάτων- οικονομικά μεγέθη	50
4.4 Γιατί οι σοφοί επενδυτές επιλέγουν πλέον τις αναπτυσσόμενες χώρες	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : Μελέτη στην Οικονομία της Κίνας

Εισαγωγή	58
5.1 Η οικονομική υπερδύναμη του 21 ^{ου} αιώνα	59
5.2 Η εδραίωση της Κίνας στη διεθνή σκηνή	60
5.2.1 Η σημερινή κατάσταση της Κίνας	61
5.2.2 Το πλεονέκτημα του εργατικού δυναμικού	61
5.3 Περιφερειακές και διεθνείς συνεργασίες	62
5.3.1 Συνεργασίες	62
5.3.2 Η Κίνα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου	63
5.4 Κίνα και επενδύσεις	64

5.4.1 Μορφές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Κίνα	65
5.4.2 Η ίδρυση μιας ξένης επιχείρησης στην Κίνα	67
5.4.3 Η πορεία των επενδύσεων στην Κίνα	69
5.4.4 Η πολιτική των Οικονομικών ζωνών	72
5.4.5 Η επίδραση των ΑΞΕ στη δημιουργία θέσεων εργασίας	72
5.4.6 ΑΞΕ και ανάπτυξη	73
5.5 Ο Πολιτικός ρόλος της Κίνας	74
5.6 Οικονομικά στοιχεία της Κίνας	74
5.6.1 Η σχέση ανάμεσα στις παγκόσμιες οικονομίες	74
5.6.2 Αύξηση του ανταγωνισμού της Κίνας	77
5.7 Προβλήματα της οικονομίας της Κίνας	79
5.7.1 Παράγοντες που μπορεί να ανακόψουν την ανοδική πορεία της Κίνας	79
5.7.2 Κριότερα προβλήματα-προκλήσεις στο εσωτερικό της Κίνας	80
5.7.3 Ο ρόλος της Κινεζικής παρέμβασης	80
5.7.4 Βιωσιμότητα και διατήρηση της ανάπτυξης	81
5.8 Συμπεράσματα-προβλέψεις για την Κίνα	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 86

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έγινε στα πλαίσια εκπόνησης της Διπλωματικής μου εργασίας για την ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών μου στο τμήμα της Διοίκησης Επιχειρήσεων στο ΤΕΙ Πατρών. Μετά την αποπεράτωση της παρούσας εργασίας θεωρώ ότι διδάχτηκα πολλά μέσα από τη μελέτη που έκανα και κυρίως έμαθα για τη σπουδαιότητα της έρευνας και πόσα αυτή μπορεί να προσφέρει.

Αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τον κ. Βασίλη Παλαιολόγου ο οποίος όχι μόνο με βοήθησε να διαμορφώσω αυτή την εργασία με τις πολύτιμες υποδείξεις του αλλά και με υποκίνησε να δω νέα πράγματα και να διευρύνω τους οριζόντες μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία αναλύεται ο ρόλος των αναπτυσσόμενων χωρών στην παγκόσμια οικονομία. Αρχικά αναφέρονται γενικά η παγκόσμια οικονομική κατάσταση που επικρατεί στις μέρες μας ,τα αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης και της εξαγωγικής ανάπτυξης αλλά και το συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό σκηνικό.Έτσι μετά την κατανόηση του παγκόσμιου σκηνικού αναφέρονται πιο εξειδικευμένα οι αναπτυσσόμενες και οι ασιατικές χώρες. Κυρίως κα;ταγράφονται τα οικονομικά στοιχεία των χωρών αυτών ,δηλαδή η σημερινή τους κατάσταση αλλά και ο ρόλος που έχουν σήμερα στην παγκόσμια σκηνή. Στη συνέχεια αναφέρονται και οι χώρες BRIC's που αποτελούν σήμερα ένα πολύ δυνατό συνασπισμό των αναπτυσσόμενων χωρών. Ακόμα γίνεται σύγκριση μεταξύ αναδυόμενων και αναπτυγμένων αγορών ,αναλύονται οι σχέσεις που έχουν μεταξύ τους ,τα οικονομικά στοιχεία τους αλλά και πως αυτές λειτουργούν και επηρεάζουν την παγκόσμια οικονομία. Τέλος γίνεται έρευνα στην οικονομία της Κίνας ,αναλύονται τα οικονομικά της στοιχεία,η εσωτερική και εξωτερική της κατάσταση και ο ρόλος που διαδραματίζει σήμερα αλλά και ο ρόλος που καλείται να έχει στο μέλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ- ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΓΟΡΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πρώτο κεφάλαιο θα αναπτύξουμε την παγκόσμια κατάσταση όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα. Αναλύεται το αποτέλεσμα της διενοποίησης αλλά και της παγκοσμιοποίησης καθώς και βασικοί όροι που θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε καλύτερα πώς λειτουργεί η παγκόσμια οικονομία σήμερα. Επίσης στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται και άλλες έννοιες που θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε τα επιμέρους κεφάλαια που ακολουθούν.

1.1 Παγκοσμιοποίηση της οικονομίας

Η παγκόσμια οικονομία σήμερα είναι το αποτέλεσμα συνεχόμενων εναλλαγών και εξελίξεων πολλών δεκαετιών. Η γένεση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης άλλαξε ριζικά την παγκόσμια κατάσταση και οδήγησε στην αλλαγή του οικονομικού σκηνικού αλλά και σε μεγάλες ανακατατάξεις ανά τον κόσμο. Όταν μιλάμε για παγκοσμιοποίηση της οικονομίας εννοούμε την αυξανόμενη συνεχή αλληλεξάρτηση των εθνικών οικονομιών ,μέσα από μια ταχεία αύξηση της διασυνοριακής κυκλοφορίας των εμπορευμάτων,των υπηρεσιών ,της τεχνολογίας και των κεφαλαίων. Θα λέγαμε λοιπόν ότι είναι η διαδικασία της αυξανόμενης οικονομικής ολοκλήρωσης μεταξύ των χωρών , που οδηγεί στην εμφάνιση μιας παγκόσμιας και ενιαίας αγοράς.Η παγκόσμια οικονομία δεν αποτελείται απλά από ένα σύστημα σχετικά ανεξάρτητων εθνικών κρατών αλλά από ένα σύμπλεγμα εθνικών οικονομιών με στενές και αμοιβαίες οικονομικές και πολιτικές σχέσεις. Δηλαδή οι οικονομικό-πολιτικές αποφάσεις σε μία χώρα επηρεάζουν συχνά άμεσα τόσο τη γενικότερη αναπτυξιακή διαδικασία, όσο και τις οικονομικές κυκλικές διακυμάνσεις των υπόλοιπων εθνικών οικονομιών που συμμετέχουν στο διεθνή καταμερισμό εργασίας.

Κύρια αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης είναι η απελευθέρωση και η ραγδαία ανάπτυξη της οικονομίας , η επιτάχυνση της διεθνοποίησης παραγωγικών και τεχνολογικών διαδικασιών καθώς και οι επαναστατικές μεταβολές στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ωστόσο υπάρχουν και αρνητικά αποτελέσματα που αφορούν κυρίως τις μεμονωμένες οικονομίες. Θα λέγαμε λοιπόν ότι τα επιμέρους κράτη καθίστανται σε μεγαλύτερο βαθμό τμήματα της διεθνούς αναπτυξιακής διαδικασίας, με συνέπεια τον περιορισμό των κυριαρχικών τους δικαιωμάτων, μείωση της πολιτικής αυτονομίας τους και υποβάθμιση της σημασίας του εθνικού τους χώρου σαν πόλου οικονομικής ανάπτυξης. Επομένως παύει πλέον να υφίσταται η έννοια του ανεξάρτητου κράτους και έχουμε ένα συνεχή και αυξανόμενο επηρεασμό από το διεθνή χώρο.

Επομένως προκύπτει το συμπέρασμα ότι η πρόκληση για κάθε χώρα είναι η ταυτόχρονη προώθηση της διεθνούς χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης αλλά και η διατήρηση της εσωτερικής οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας

της. Βέβαια το κατά πόσο μπορεί αυτό να επιτευχθεί αποτελεί ένα συχνό ερώτημα στη σημερινή εποχή. Η πιο πιθανή λύση είναι η κάθε χώρα να διαθέτει το δικό της πρότυπο ενσωμάτωσης στο παγκόσμιο σκηνικό έτσι ώστε να διατηρείται μέχρι ένα σημείο η ανεξαρτησία της και η διαφύλαξη των προσωπικών της συμφερόντων.

1.2 Η διεθνοποίηση των αγορών

Τα τελευταία 30 χρόνια η αναπτυξιακή πολιτική κυριαρχείται από το μοντέλο της εξαγωγικής ανάπτυξης, που σημαίνει ότι υπάρχει έντονη τάση για τη δημιουργία μίας ενιαίας αγοράς. Η εξαγωγική ανάπτυξη είναι μια αναπτυξιακή στρατηγική που έχει ως στόχο την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας με σημείο αναφοράς τις ξένες αγορές. Είναι μέρος μιας νέας συναίνεσης ανάμεσα στους οικονομολόγους σχετικά με τα οφέλη του διεθνούς «ανοίγματος» της οικονομίας. Το βασικό επιχείρημα πίσω από την εξαγωγική ανάπτυξη είναι ότι μία αυτο συνείδητη πολιτική, επικεντρωμένη στις εξαγωγικές αγορές, βοηθά στην αξιοποίηση των οικονομικών οφελιών από το διεθνές άνοιγμα της οικονομίας με την ενθάρρυνση της υιοθέτησης των βέλτιστων πρακτικών, την ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων και την έκθεση των επιχειρήσεων στο διεθνή ανταγωνισμό. Σύμφωνα με κάποιους οικονομολόγους, με την εξαγωγική ανάπτυξη επωφελούνται τόσο οι αναπτυσσόμενες όσο και οι βιομηχανοποιημένες οικονομίες. Όλοι κερδίζουν από την παγκόσμια εφαρμογή της αρχής του συγκριτικού πλεονεκτήματος, ενώ οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν προστιθέμενα οφέλη από την έκθεσή τους στο διεθνή ανταγωνισμό, όπως η υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών. Αυτά τα επιχειρήματα για τα εμπορικά και οικονομικά οφέλη της διεθνοποίησης και της εξαγωγικής ανάπτυξης οδήγησαν στην προώθηση της διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης, χωρίς όμως να υπάρχει ιδιαίτερη ανάλυση για τις πιθανές συνέπειες που θα μπορούσαν να προκύψουν.

1.2.1 Προυποθέσεις, οφέλη, συνέπειες διεθνοποίησης

Εδώ και πολλές δεκαετίες οι χώρες δραστηριοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο. Μετά την επικράτηση της παγκοσμιοποίησης και κατά συνέπεια της διεθνοποίησης και της εξαγωγικής ανάπτυξης οι επιχειρήσεις στοχεύουν σε επενδύσεις του εξωτερικού. Θεώρησα σκόπιμο να αναλύσω το κομμάτι αυτό καθώς αποτελεί

βασικό στοιχείο της παγκόσμιας οικονομίας και των διεθνών συναλλαγών. Εξάλου πάνω σε αυτό βασίζεται όλη η λογική και η διαδικασία για τη λήψη της απόφασης επένδυσης σε άλλη χώρα. Ας δούμε λοιπόν τη λογική και τη διαδικασία που ακολουθεί μια επιχείρηση για να κάνει μια επένδυση.

Βασικές προϋποθέσεις για να γίνουν εξαγωγές :

- Αναμένεται αύξηση των πωλήσεων με την εισαγωγή της επιχείρησης στην ξένη αγορά.
- Οι πωλήσεις της εκεί θα αυξήσουν την παραγωγή της , με αποτέλεσμα να μειωθεί το κόστος και να έχει οικονομικές κλίμακες.
- Ο ανταγωνισμός που θα συναντήσει μπορεί να αντιμετωπιστεί
- Έχει τη δυνατότητα να εξάγει προϊόντα γιατί έχουν μεγάλη ζήτηση στο εξωτερικό.
- Οι τιμές των προϊόντων στο εξωτερικό είναι πολύ υψηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές στην εσωτερική αγορά.

Βλέπουμε λοιπόν πως οι εξαγωγές δεν είναι μια απλά απρογραμμάτιστη κίνηση αλλά απαιτείται μία ολόκληρη μελέτη για την πραγματοποίησή τους. Ωστόσο οι επενδυτές πρέπει να λάβουν υπόψη τόσο τα οφέλη όσο και τις συνέπειες των εξαγωγών.

Οφέλη από τις ξένες αγορές :

- Αύξηση των κερδών. Η δραστηριοποίηση στις ξένες αγορές αποφέρει συχνά περισσότερα κέρδη από αυτά της εγχώριας αγοράς.
- Εκμετάλλευση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Τα κέρδη στην ξένη αγορά είναι μεγαλύτερα για το λόγο ότι η επιχείρηση εκμεταλλεύεται ένα ή περισσότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχει.
- Δύναμη πετυχημένης επανάληψης. Η ανάπτυξη σε όλο και περισσότερες αγορές θα επιτρέψει στην εταιρία να απολαμβάνει οφέλη ,εφαρμόζοντας στις νέες αγορές ήδη πετυχημένες στρατηγικές ,συστήματα ,πηγές υλικών και πόρων και ιδέες προώθησης μια άλλης ξένης αγοράς.
- Αντιμετώπιση του ανταγωνισμού. Η δραστηριοποίηση σε ξένες αγορές βοηθά την εταιρία να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό.
- Φοροαπαλλαγές. Υπάρχουν χώρες με ελαστική φορολογική νομοθεσία απέναντι στις ξένες επενδύσεις (μειωμένοι φόροι ακίνητης περιουσίας εισαγωγών

και εσόδων) όπου μια εταιρία μπορεί να επιτύχει σημαντικά κέρδη σε σχέση με την εξάπλωση της σε αγορές που δεν της παρέχουν το πλεονέκτημα φοροαπαλλαγών.

- Επμήκυνση του κύκλου ζωής της. Οι ξένες αγορές συχνά προσφέρουν την ευκαιρία για διάθεση προϊόντων ,που βρίσκονται στο στάδιο της ωριμότητας και δεν είναι ανταγωνιστικά στις εγχώριες αγορές.

Κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν

Η απόφαση για διεθνοποίηση δεν αποτελεί μια απλή επιχειρηματική κίνηση.Πριν αποφασίσει μια επιχείρηση να δραστηριοποιηθεί στο εξωτερικό ,πρέπει να σταθμίσει τους κινδύνους μιας τέτοιας ενέργειας. Πολλές επιχειρήσεις θέλουν να επεκταθούν στη διεθνή αγορά αλλά διστάζουν να την αντιμετωπίσουν. Άλλες ωθούνται από ανάγκη ή γιατί πείστηκαν ότι έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν την απόφαση για διεθνοποίηση. Είναι το στάδιο όπου οι επιχειρήσεις πρέπει να κάνουν υπολογισμό του κόστους, των τιμών και των προϊόντων τους και των πιθανών ευκαιριών της αγοράς. Έτσι θα εκτιμήσουν τις δυνατότητες της νέας αγοράς ,θα κάνουν προβλέψεις για μελλοντικές πωλήσεις και τελικά θα αποφασίσουν για τη συμμετοχή τους ή όχι σε αυτές.

Όταν η επιχείρηση αποφασίσει την είσοδο σε ξένες αγορές πρέπει να ορίσει τους διεθνείς στόχους και τις στρατηγικές που θα ακολουθήσει. Άλλες επιχειρήσεις ή χώρες επιθυμούν να μπούν σε πολλές αγορές και να κρατήσουν ένα μικρό κομμάτι εργασιών σε κάθε μία και άλλες να δραστηριοποιηθούν σε λιγότερες αλλά με μεγαλύτερη διείδυση. Η επιλογή των χωρών δραστηριότητας εξαρτάται από το προϊόν, από γεωγραφικούς παράγοντες, από το εισόδημα του πληθυσμού αλλά και από την προτίμηση της διοίκησης της επιχείρησης.

1.2.2 Συμπεράσματα για την εξαγωγική ανάπτυξη

Παρόλο που η εξαγωγική πολιτική μπορεί να θεωρηθεί μία από τις πιο επιτυχημένες αναπτυξιακές στρατηγικές ,υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι το μοντέλο αυτό έχει αρχίσει να ξεθωριάζει. Η παγκόσμια οικονομία αντιμετωπίζει σήμερα μια παρατεταμένη περίοδο στασιμότητας που χαρακτηρίζεται από επιβράδυνση της ανάπτυξης στις αναδυόμενες χώρες, στασιμότητα στις ανεπτυγμένες οικονομίες και αύξηση των οικονομικών εντάσεων μεταξύ αναδυόμενων και

ανεπτυγμένων αγορών. Στις αναπτυγμένες οικονομίες ,παρατηρείται έλλειμμα της ζήτησης που εμφανίζεται μέσα από τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και τα μεγάλα κενά στον τομέα της παραγωγής. Στις οικονομίες αναδυόμενων αγορών ,το πρόβλημα του ελλείμματος της ζήτησης εκφράζεται έμμεσα από την εξάρτηση τους στις εξαγωγικές αγορές.

Η παγκοσμιοποίηση και η εξαγωγική ανάπτυξη οδήγησαν στην εξέλιξη του εμπορίου και στη δημιουργία ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών. Στα πλαίσια της αναπτυξιακής οικονομίας των επιμέρους χωρών παρατηρείται μια αδιάκοπη εξέλιξη και μεταβολή των συγκριτικών τους πλεονεκτημάτων , η οποία προσδιορίζει την ιεράρχηση των συγκεκριμένων οικονομιών στην κλίμακα της παγκόσμιας αναπτυξιακής πυραμίδας.

Η ιεράρχηση αυτή αποτυπώνεται ως εξής :

Στην κορυφή βρίσκονται οι ιδιαίτερα ανεπτυγμένες βιομηχανικά χώρες, στα ενδιάμεσα τμήματα της τα αναπτυσσόμενα κράτη με μέσο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, και στη βάση της οι αναπτυσσόμενες οικονομίες με χαμηλό επίπεδο συσσώρευσης κεφαλαίου που είναι εξαγωγείς πρώτων υλών ή βιομηχανικών προϊόντων απλής τεχνολογίας.Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι η κυρίαρχη μορφή του παγκόσμιου καταμερισμού εργασίας δεν είναι οι συναλλαγές μεταξύ ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών (inter-industry trade) , αλλά το ενδοβιομηχανικό εμπόριο (intra-industry trade), δηλαδή αυτό που διεξάγεται ανάμεσα σε εθνικές οικονομίες υψηλού εππέδου οικονομικής και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Η μεταβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων επιβάλλει τη συνεχή προσαρμογή του παραγωγικού συστήματος των εθνικών οικονομιών , η οποία αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την άνοδο τους σε μια ανώτερη κλίμακα ανάπτυξης. Έτσι οι χώρες αποκτούν ανταγωνιστικά συγκριτικά πλεονεκτήματα σε νέα προϊόντα και παραγωγικές διαδικασίες , ενώ ταυτόχρονα μειώνεται η ανταγωνιστική τους ικανότητα στα μέχρι τώρα εξαγόμενα αγαθά. Επίσης παρατηρείται βαθμιαία συσσώρευση κεφαλαίου ,ανάπτυξη νέων ειδικοτήτων και ικανοτήτων , διεύρυνση της τεχνολογικής του υποδομής, όπως νέες μορφές οργάνωσης και παραγωγής.

Το πρώτο συμπέρασμα είναι ότι το μοντέλο της εξαγωγικής ανάπτυξης έχει εξαντλήσει τα περιθώρια του λόγω της μεταβολής συνθηκών και στις ανεπτυγμένες οικονομίες και στις οικονομίες των αναδυόμενων αγορών. Το δεύτερο είναι ότι οι οικονομίες των αναδυόμενων αγορών σφάλλουν με το να πιστεύουν ότι μπορούν να συνεχίσουν να αναπτύσσονται συλλογικά στη βάση του μοντέλου της εξαγωγικής ανάπτυξης. Αντιθέτως, η πολιτική αυτή θα αποτελέσει τροχοπέδη για την οικονομική ανάκαμψη στις ανεπτυγμένες χώρες. Το τρίτο συμπέρασμα θεωρεί ότι υπάρχει ανάγκη για μια μεγάλη αναβαθμονόμηση της παγκόσμιας οικονομίας, όπου η εξαγωγική ανάπτυξη αντικαθίσταται από ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης στηριζόμενο στην εγχώρια ζήτηση. Το τελευταίο συμπέρασμα είναι ότι καμία μεμονωμένη χώρα ή περιοχή δεν μπορεί να λειτουργήσει ως ατμομηχανή για την παγκόσμια ανάπτυξη διότι η παγκοσμιοποίηση έχει διαφοροποιήσει την οικονομική δραστηριότητα σε βαθμό που όλες οι χώρες και οι περιφέρειες πρέπει να ενώσουν τις προσπάθειές τους.

1.3 Η Ελεύθερη αγορά στην παγκόσμια οικονομία

Όπως είναι γνωστό ,κυρίως το 19ο αιώνα ,επικρατούσε η αντίληψη ότι μία ελεύθερη οικονομία θα μπορούσε να λύσει όλα τα οικονομικά προβλήματα και να οδηγήσει στη μεγιστοποίηση του εθνικού εισοδήματος και στη μεγαλύτερη δυνατή αποδοτικότητα των φυσικών πόρων.Σιγά σιγά όμως αυτή η άποψη άρχισε να μεταβάλλεται.Σύμφωνα με τον Keynes η ελεύθερη αγορά μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις πληθωρισμού και χρόνιας ανεργίας και επομένως άρχισε να γίνεται γνωστό ότι υπάρχει η ανάγκη για προγραμματισμό και κατεύθυνση ώστε να γίνεται πιο εφικτός ο στόχος της ανάπτυξης.

Ατέλειες της ελεύθερης αγοράς

Οι ατέλειες μπορούν να καταταχθούν σε τέσσερις κατηγορίες

- Αδυναμία επίτευξης της άριστης κατανομής των πόρων
- Αδυναμία εξασφάλισης της οικονομικής σταθερότητας
- Αδυναμία επίτευξης της μέγιστης δυνατής οικονομικής ανάπτυξης και μεγέθυνσης
- Αδυναμία εξασφάλισης της δίκαιης διανομής του εισοδήματος

Ειδικότερα αναφορικά με την οικονομική ανάπτυξη και μεγέθυνση εμφανίζονται τα εξής προβλήματα : αδυναμία αξιοποίησης των πλουτοπαραγωγικών πόρων, αδυναμία εξασφάλισης επαρκούς αποταμίευσης, αδυναμία εκτέλεσης έργων οικονομικής και κοινωνικής υποδομής, έλλειψη εκστρατηγισμένων θεσμών.

Η αναποτελεσματικότητα της ελεύθερης αγοράς για τις αναπτυσσόμενες χώρες

Πολλές από τις υποθέσεις της ελεύθερης αγοράς συνήθως δεν ισχύουν και κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι χώρες αυτές επωφελήθηκαν σε πολλά στοιχεία αλλά ταυτόχρονα δημιουργήθηκε και μια εξάρτηση ως προς τις αναπτυγμένες οικονομίες.

Πιο συγκεκριμένα παρατηρείται ότι οι αναπτυσσόμενες οικονομίες απορροφούνται μέσα από το σύστημα των αναπτυγμένων χωρών. Υπάρχει η λεγόμενη σχέση κέντρου- περιφέρειας (όπου ως κέντρο θεωρούνται οι αναπτυγμένες χώρες και ως περιφέρεια οι αναδυόμενες). Βασικές προϋποθέσεις για την εξέλιξη όλων των χωρών αποτελούν τόσο ο τέλει ανταγωνισμός όσο και η πλήρης γνώση των συνθηκών που επικρατούν.

1.4 Η Παγκόσμια οικονομία όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα

Η παγκόσμια κατάσταση σήμερα έχει διαφοροποιηθεί σε σημαντικό βαθμό σε σχέση με το παρελθόν. Τόσο η παγκοσμιοποίηση όσο και η εξαγωγική ανάπτυξη οδήγησαν σε πολλά, μη αναμενόμενα αποτελέσματα και αλλαγές στην παγκόσμια οικονομική κατανομή. Ωστόσο Θα ήταν εσφαλμένο να υπερεκτιμήσουμε τις θετικές ή αρνητικές επιδράσεις της οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

Από το 2011 και νωρίτερα η διεθνής οικονομία βρίσκεται σε περίοδο σημαντικής επιβράδυνσης. Η οικονομική κάμψη ξεκίνησε στις ΗΠΑ , εξαπλώθηκε στην Ευρώπη , επιδείνωσε την πορεία της Ιαπωνίας και επηρέασε την πλειονότητα των αναπτυγμένων χωρών ,κάτι που δεν είχε συμβεί σε τέτοια έκταση από το 1980. Έχει προκαλέσει αύξηση της ανεργίας, μείωση των εισοδημάτων των εργαζομένων , μείωση των κερδών των επιχειρήσεων , δραστική μείωση στις τιμές των μετοχών και, φυσικά, μείωση του πλούτου των νοικοκυριών , αφού στη δεκαετία του 1990 πολλά νοικοκυριά τοποθέτησαν ένα ποσοστό των αποταμιεύσεων τους στο χρηματιστήριο.

Η σημερινή ύφεση έχει δύο βασικά χαρακτηριστικά που τη διαφοροποιούν από προηγούμενες. Πρώτον, η ύφεση δεν προκλήθηκε από συγκεκριμένη πηγή , δηλαδή από μια νομισματική πολιτική που να αντιδρούσε σε αύξηση πληθωριστικών πιέσεων. Αντίθετα ήταν απόρροια της υπεραισιοδοξίας στην αγορά των ΥΠΕΡεπενδύσεων των επιχειρήσεων κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1990. Δεύτερον , η ύφεση επηρεάστηκε από εξωγενείς αρνητικούς γεωπολιτικούς παράγοντες , όπως η τρομοκρατική ενέργεια της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 και ο πόλεμος στο Ιράκ. Οι παράγοντες αυτοί επηρέασαν αρνητικά τις χρηματιστηριακές αγορές , αλλά και τη διεθνή τιμή του πετρελαίου , επιδεινώνοντας ακόμα περισσότερο την οικονομική δραστηριότητα.

Όπως μπορούμε λοιπόν να διαπιστώσουμε η οικονομική κρίση επηρέασε την παγκόσμια οικονομική κατάσταση και έφερε μεγάλες ανακατατάξεις ανά τον κόσμο. Πέρα όμως από αυτό δημιούργησε την ανάγκη για συνεργασία μεταξύ κρατών για την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής συνεργασίας. Με την ελπίδα λοιπόν ότι μια παγκόσμια διακυβέρνηση μπορεί να δώσει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες λύσεις γίνεται όλο και πιο ουσιαστική η συνεργασία χωρών των αναδύομενων οικονομιών (γεγονός ιδιαίτερα ξεκάθαρο για τις χώρες της Κίνας, της Ινδίας της Βραζιλίας αλλά και άλλων χωρών). Σε πολλά πεδία της οικονομίας τα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν αρκετά αποτελεσματικά σε εθνικό επίπεδο. Η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη μόνο όταν υπάρχουν σοβαρά εξωτερικά προβλήματα που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τα εθνικά οικονομικά και πολιτικά συστήματα.

Διεθνής συνεργασία σημαίνει ότι τα εν λόγω κράτη μέλη κάνουν παραχωρήσεις και συμβιβασμούς προκειμένου να υπάρξει μια κοινή προσέγγιση στο πρόβλημα. Η συνεργασία με άλλα λόγια προϋποθέτει με άλλα λόγια , κάποιες θυσίες σε εθνικό επίπεδο.

Ο τομέας που υπάρχει τόσο η αναγκαιότητα , όσο και η δυνατότητα μεγαλύτερης διεθνούς συνεργασίας , είναι αυτός της μακροοικονομικής πολιτικής , ειδικά σε ότι αφορά τις ανισορροπίες. Αναγνωρίζεται ευρέως ότι οι μη συντονισμένες μακροοικονομικές πολιτικές μεταξύ των μεγάλων οικονομικών κέντρων μπορεί να είναι εξαιρετικά επικίνδυνες , καθώς αυτές αποτέλεσαν σε μεγάλο βαθμό τη διεθνή κρίση. Το καθοριστικό στοιχείο είναι ο ρεαλισμός τόσο ως προς τις προσδοκίες

,όσο και ως προς το μέγεθος όσων μπορούν να επιτευχθούν μέσω της παγκόσμιας συνεργασίας.

Σε αυτό το σημείο είναι σκόπιμο να πούμε ότι αν και οι οικονομικοί παράγοντες θα παίζουν σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό της οικονομίας, οι πολιτικοί παράγοντες θα είναι ίσως ή πιθανόν μεγαλύτερης σημασίας. Η φύση της παγκόσμιας οικονομίας θα επηρεαστεί πολύ από τα συμφέροντα ασφαλείας και τα πολιτικά συμφέροντα. Ακόμα σημαντικό ρόλο πρόκειται να διαδραματίσουν οι κυρίαρχες οικονομικές δυνάμεις ,συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, της Δυτικής Ευρώπης, της Ιαπωνίας, της Κίνας και της Ρωσίας. Είναι εξαιρετικά απίθανο οι δυνάμεις αυτές να εμπιστευτούν την κατανομή του παγκόσμιου οικονομικού προϊόντος και το αντίκτυπο των οικονομικών δυνάμεων στα εθνικά τους συμφέροντα αποκλειστικά και μόνο στην αγορά. Τόσο η οικονομική αποδοτικότητα όσο και οι εθνικές βλέψεις αποτελούν κινητήριες δυνάμεις στην παγκόσμια οικονομία του 21ου αιώνα.

Η οικονομία σήμερα, ανάγκη για παγκόσμια συνεργασία

Η σημερινή ύφεση έχει δύο βασικά χαρακτηριστικά που τη διαφοροποιούν από προηγούμενες. Πρώτον, η ύφεση δεν προκλήθηκε από συγκεκριμένη πηγή , δηλαδή από μια νομισματική πολιτική που να αντιδρούσε σε αύξηση πληθωριστικών πιέσεων. Αντίθετα ήταν απόρροια της υπεραισιοδοξίας στην αγορά των ΥΠΕΡεπενδύσεων των επιχειρήσεων κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1990.Δεύτερον , η ύφεση επηρεάστηκε από εξωγενείς αρνητικούς γεωπολιτικούς παράγοντες , όπως η τρομοκρατική ενέργεια της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 και ο πόλεμος στο Ιράκ.Οι παράγοντες αυτοί επηρέασαν αρνητικά τις χρηματιστηριακές αγορές , αλλά και τη διεθνή τιμή του πετρελαίου ,επιδεινώνοντας ακόμα περισσότερο την οικονομική δραστηριότητα.

Όπως μπορούμε λοιπόν να διαπιστώσουμε η οικονομική κρίση επηρέασε την παγκόσμια οικονομική κατάσταση και έφερε μεγάλες ανακατατάξεις ανά τον κόσμο. Πέρα όμως από αυτό δημιούργησε την ανάγκη για συνεργασία μεταξύ κρατών για την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής συνεργασίας. Με την ελπίδα λοιπόν ότι μια παγκόσμια διακυβέρνηση μπορεί να δώσει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες λύσεις γίνεται όλο και πιο ουσιαστική η συνεργασία χωρών

των αναδύομενων οικονομιών (γεγονός ιδιαίτερα ξεκάθαρο για τις χώρες της Κίνας, της Ινδίας της Βραζιλίας αλλά και άλλων χωρών). Σε πολλά πεδία της οικονομίας τα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν αρκετά αποτελεσματικά σε εθνικό επίπεδο. Η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη μόνο όταν υπάρχουν σοβαρά εξωτερικά προβλήματα που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τα εθνικά οικονομικά και πολιτικά συστήματα. Διεθνής συνεργασία σημαίνει ότι τα εν λόγω κράτη μέλη κάνουν παραχωρήσεις και συμβιβασμούς προκειμένου να υπάρξει μια κοινή προσέγγιση στο πρόβλημα. Η συνεργασία με άλλα λόγια προϋποθέτει με άλλα λόγια, κάποιες θυσίες σε εθνικό επίπεδο.

Ο τομέας που υπάρχει τόσο η αναγκαιότητα, όσο και η δυνατότητα μεγαλύτερης διεθνούς συνεργασίας, είναι αυτός της μακροοικονομικής πολιτικής, ειδικά σε ότι αφορά τις ανισοροπίες. Αναγνωρίζεται ευρέως ότι οι μη συντονισμένες μακροοικονομικές πολιτικές μεταξύ των μεγάλων οικονομικών κέντρων μπορεί να είναι εξαιρετικά επικίνδυνες, καθώς αυτές αποτέλεσαν σε μεγάλο βαθμό τη διεθνή κρίση. Το καθοριστικό στοιχείο είναι ο ρεαλισμός τόσο ως προς τις προσδοκίες, όσο και ως προς το μέγεθος όσων μπορούν να επιτευχθούν μέσω της παγκόσμιας συνεργασίας.

1.5 Οι τρεις πυλώνες στις διεθνείς συναλλαγές

1.5.1 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Είναι διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει οικονομική και τεχνική βοήθεια σε αναπτυσσόμενες χώρες για αναπτυξιακά έργα με δεδηλωμένο στόχο τη μείωση της φτώχειας. Παρέχει δηλαδή δάνεια με κύριο στόχο τη μείωση των φτωχών στρωμάτων και την στροφή προς την ανάπτυξη.

Η Παγκόσμια Τράπεζα παίζει κυρίαρχο ρόλο κυρίως σε περιόδους κρίσης καθώς διαχειρίζεται και ισορροπεί πιθανές προκλήσεις ή προβλήματα που προκύπτουν στην παγκόσμια οικονομία. Στηρίζει κυρίως τις αναπτυσσόμενες χώρες και αντιμετωπίζει συγκεκριμένα ελαττώματα της αγοράς με την επέκταση της χρηματοδότησης του εμπορίου, ανακεφαλαιοποιώντας τράπεζες στις αναπτυσσόμενες χώρες και εξαγοράζοντας προβληματικά στοιχεία ενεργητικού.

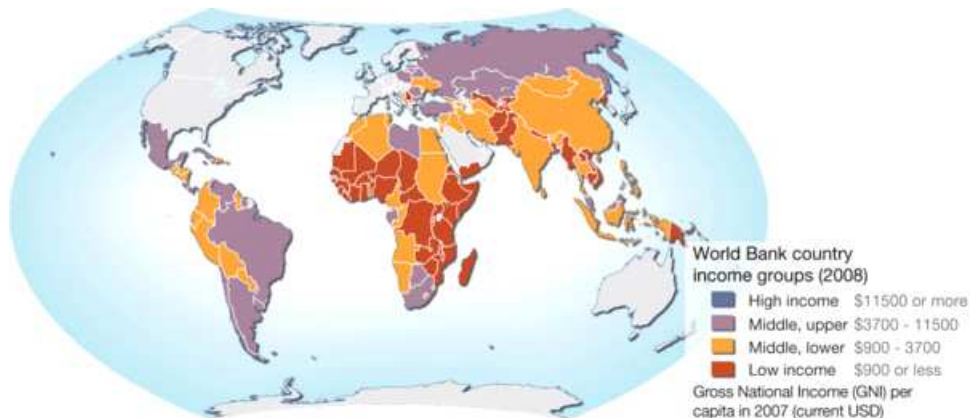
Ο ρόλος της για τις αναδύομενες οικονομίες

Στις μέρες μας η παγκόσμια τράπεζα συνεργάζεται κυρίως με χώρες του τρίτου κόσμου ενθαρρύνοντας μακροπρόθεσμες επενδύσεις και οποιεσδήποτε

αναπτυξιακές διαδικασίες. Στόχος της είναι να θέσει τα θεμέλια της ανάκαμψης εστιάζοντας σε τρεις τομείς. Πρώτον, επενδύσεις σε υποδομές που συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας ,αυξάνουν τη μελλοντική παραγωγικότητα και διογκώνουν τη ζήτηση για μηχανήματα και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από τις αναπτυγμένες χώρες. Δεύτερον προωθεί δίκτυα ασφάλειας για την προστασία των πλέον ευάλωτων. Τρίτον η Παγκόσμια Τράπεζα έχει επεκταθεί στη χρηματοδότηση προς τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και τα ιδρύματα μικροχρηματοδότησης. Βέβαια μερικές φορές η τράπεζα αρνείται να συνεργαστεί με πελάτες που δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές και τις εγγυήσεις , σχετικά με τον τομέα της διαφθοράς, του περιβάλλοντος και της διακυβέρνησης.Ωστόσο η συντριπτική πλειοψηφία θέλει να αναβαθμίσει τόσο την ποιότητα όσο και την ποσότητα της ανάπτυξης της.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες στις μέρες μας ζητούν μεγαλύτερο λόγο από την Παγκόσμια Τράπεζα και μεγαλύτερο ποσοστό αντιπροσώπευσης τους. Μάλιστα κατάφεραν το 2010 να αυξήσουν την εκπροσώπηση τους από 44% σε 50%. Γενικά η παγκόσμια τράπεζα προσπαθεί να λειτουργεί όσο πιο δημοκρατικά γίνεται και να συμμετέχουν όλες οι οικονομίες με αντίστοιχη εκπροσώπηση. Στο μέλλον στόχος της δεν είναι μόνο η βοήθεια . Στόχος της είναι να ξεπεραστεί η εξάρτηση και κυρίως οι αναπτυσσόμενες χώρες να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τόνωση των επιχειρήσεων , την απασχόληση, την παραγωγικότητα καθώς και συνδέσμους προς παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και logistics. Ακόμα μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της διακυβέρνησης ,του κράτους δικαίου , την οικονομική ελευθερία , την περιβαλλοντική αειφορία και την κοινωνική λογοδοσία. Η Παγκόσμια Τράπεζα κάνει την ανάπτυξη πιο εφικτή και κυρίως στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Ειδικά σήμερα οι αγορές πρέπει να ανοίξουν προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και η οικονομία να προχωρήσει πέρα από την οικονομική κρίση. Χρειάζονται τα θεμέλια για ένα νέο κόσμο με ανάπτυξη και χωρίς ανάγκη για οικονομική ενίσχυση. Η Παγκόσμια τράπεζα σε συνεργασία με τις αναδυόμενες οικονομίες αναμένεται να παίξει πολύ σπουδαίο ρόλο για την εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας. Για να γίνει ο κόσμος χρειάζεται ακόμα την παγκόσμια τράπεζα.

Παρακάτω φαίνονται οι περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται κυρίως η Παγκόσμια Τράπεζα. Στην εικόνα διαχωρίζονται οι χώρες ανά μέσο εισόδημα.

(Created in 2009 by Hugo Atenius, <http://nordpil.com>, From World Bank)

1.5.2 Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Ρόλος

Το ΔΝΤ με διεθνή ονομασία IMF (International Monetary Fund) είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όπου του ζητηθεί.

Στόχος του ΔΝΤ είναι η ενίσχυση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, η διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας, η διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου, η προώθηση υψηλών ποσοστών απασχόλησης, η σταθερή ανάπτυξη και η μείωση της φτώχειας σε όλο τον κόσμο. Κυβερνάται και ελέγχεται από κυβερνήσεις κρατών -μελών σχεδόν σε κάθε άκρη της γής.

Το ΔΝΤ σήμερα

Γενικά το ΔΝΤ επιδιώκει να διασφαλίσει τη σταθερότητα του διεθνούς νομισματικού συστήματος – του συστήματος ισοτιμιών συναλλάγματος και διεθνών πληρωμών που επιτρέπουν στα κράτη να αγοράζουν το ένα από το άλλο αγαθά και υπηρεσίες. Το σύστημα αυτό είναι σημαντικό για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη αυξάνοντας το βιοτικό επίπεδο και περιορίζοντας τη φτώχεια.

Για να διατηρηθεί η σταθερότητα και να προληφθεί η κρίση στο διεθνές νομισματικό σύστημα ,το ΔΝΤ εξετάζει περιφερειακές και διεθνείς οικονομίες και

χρηματοοικονομικές εξελίξεις μέσω ενός τυπικού συστήματος που ονομάζεται επιτήρηση . Το ΔΝΤ παρέχει συμβουλές στα κράτη μέλη του ενθαρρύνοντας τα να υιοθετούν πολιτικές που ενισχύουν την οικονομική σταθερότητα, μειώνουν την ευπάθεια τους σε οικονομικές και χρηματοοικονομικές κρίσεις και ανεβάζουν το βιοτικό επίπεδο. Παρέχει τακτική αξιολόγηση των διεθνών προβλέψεων στην Παγκόσμια Οικονομική Προοπτική ενώ παράλληλα δημοσιεύει μια σειρά περιφερειακών οικονομικών προοπτικών.

Πιο συγκεκριμένα το ΔΝΤ δίνει δάνεια αλλά ταυτόχρονα βοηθά και με άλλα μέσα. Δηλαδή παρέχει στην εμπλεκόμενη χώρα περιθώριο για την εφαρμογή διορθωτικής πολιτικής και μεταρρυθμίσεων ,που θα επαναφέρουν τις συνθήκες που απαιτούνται για δυνατή και βιώσιμη ανάπτυξη ,απασχόληση και επενδύσεις .Οι πολιτικές αυτές διαφέρουν ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν σε μία χώρα, είτε είναι αυτή είναι αναπτυγμένη είτε αναπτυσσόμενη.

1.5.3 Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (World Trade Organisation – WTO)

Είναι διεθνής Οργανισμός με έδρα τη Γενεύη και ένας από τους τρεις πυλώνες του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος. Ο ΠΟΕ εφαρμόζεται κυρίως στο εμπόριο αγαθών, στο εμπόριο υπηρεσιών και στα πνευματικά δικαιώματα. Ακόμα μερική εφαρμογή έχει στις κρατικές παρεμβάσεις και στα πολιτικά αεροσκάφη.

Αποτελεί το Κοινό θεσμικό Πλαίσιο για την ανάπτυξη των εμπορικών σχέσεων μεταξύ των μελών του και λειτουργεί ως θεσμός:

- διεξαγωγής εμπορικών διαπραγματεύσεων
- διαχείρισης και εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών που συνομολογούνται
- επίλυσης των εμπορικών διαφορών μεταξύ των μελών του
- παρακολούθησης της εμπορικής πολιτικής των μελών του
- παροχής τεχνικής βοήθειας στις Αναπτυσσόμενες χώρες μέλη του

Πεδίο εφαρμογής συμφωνιών ΠΟΕ

Εμπόριο αγαθών

- γενική συμφωνία δασμών και εμπορίου
- γεωργία

- υγειονομικά μέτρα
- τεχνικά εμπόδια και εμπόριο
- κλωστουφαντουργικά
- επιδοτήσεις
- ρήτρες ασφάλισης
- άδειες εισαγωγής
- κανόνες καταγωγής
- εταιρείες κρατικού εμπορίου

Εμπόριο υπηρεσιών

- διασυνοριακό εμπόριο
- κατανάλωση και εξωτερικό
- εμπορική παρουσία
- παρουσία φυσικών προσώπων
- διακίνηση φυσικών πόρων
- χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
- τηλεπικοινωνίες

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο ΠΟΕ είναι ο μοναδικός διεθνής οργανισμός που ασχολείται με κανόνες που διέπουν το εμπόριο μεταξύ των χωρών. Περιλαμβάνει μια σειρά από συμφωνίες , αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων της μεγάλης πλειοψηφίας των χωρών της παγκόσμιας κοινότητας που έχουν επικυρωθεί από τα εθνικά κοινοβούλια. Κύριος σκοπός λοιπόν του οργανισμού είναι η διευκόλυνση τόσο των παράγωγων αγαθών και υπηρεσιών, όσο και εξαγωγέων και εισαγωγέων.

1.5.4 Ο ρόλος των τριών οργανισμών για τις αναπτυσσόμενες χώρες

Εξετάζοντας τόσο την Παγκόσμια Τράπεζα όσο και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τον Παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου συνπεραίνουμε ότι έχουν τελείως διαφορετικούς ρόλους στην παγκόσμια οικονομία. Θα λέγαμε λοιπόν ότι η Παγκόσμια Τράπεζα είναι εκείνη που στηρίζει κυρίως τις αναδυόμενες αγορές. Προσπαθεί να θέσει τις βάσεις για να σταθούν στα πόδια τους και να μην έχουν ανάγκη δανείων από άλλες χώρες, κυρίως αναπτυγμένες. Επίσης το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ελέγχει τις νομισματικές συναλλαγές αλλά ο ρόλος του δεν

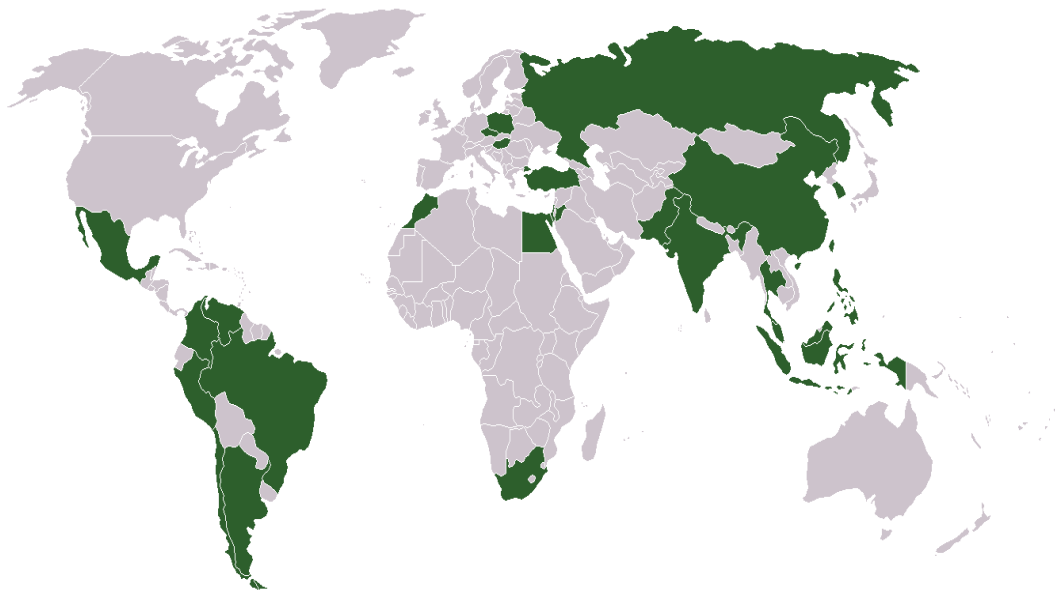
είναι τόσο καθοριστικός για τις αναδυόμενες οικονομίες. Τέλος ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου ρυθμίζει τους όρους εμπορίου ανάμεσα σε αναπτυγμένες και αναδυόμενες αγορές έτσι ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο ισότιμοι . Ακόμα ελέγχει τη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών και βοηθά τις αναπτυσσόμενες χώρες να διακινούν ακαθά με όσο το δυνατόν πιο ίσους όρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι πλέον γεγονός ότι ο κόσμος και η οικονομία αλλάζουν με πρωτοφανείς ρυθμούς. Πολλές χώρες διαχειρίστηκαν με επιτυχία τις δυνατότητες ενός ανοιχτού εμπορικού συστήματος για να δώσουν ώθηση στις εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών τους έναντι των εξαγωγών παραδοσιακών βασικών προϊόντων για να απολαύσουν σε σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ. Η Κίνα κατέστη ο μεγαλύτερος εξαγωγέας παγκοσμίως μετά την ΕΕ και η τρίτη μεγαλύτερη οικονομία. Η Ινδία, η Βραζιλία και άλλες ανερχόμενες οικονομίες ακολουθούν παρόμοιο δρόμο. Πρεσέλκυσαν Άμσες Ξένες Επενδύσεις και είναι πλέον οι ίδιες βασικοί παγκόσμιοι επενδυτές. Οι ανερχόμενες οικονομίες έχουν το προβάδισμα στην παγκόσμια οικονομική μεγέθυνση και αναγνωρίζονται διεθνώς ως σημαντικοί οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες. Ενισχύουν την παρουσία τους σε φτωχότερες χώρες και τους δεσμούς τους σε αυτές. Για πρώτη φορά στη νεότερη ιστορία οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιπροσωπεύουν συνολικά περισσότερο από το ήμισυ του παγκόσμιου εμπορίου.

2.1 Προβλήματα των αναπτυσσόμενων χωρών

Προβλήματα σχηματισμού κεφαλαίου στις αναπτυσσόμενες αγορές

Σύμφωνα με τον Ragnar Nurkse στις αναδυόμενες οικονομίες δεν υπάρχει μόνο πρόβλημα προσφοράς αποταμιεύσεων για το σχηματισμό κεφαλαίου αλλά υπάρχει και πρόβλημα από την πλευρά της ζήτησης κεφαλαίων για επενδύσεις. Η βασική έννοια είναι ο << φαύλος κύκλος της φτώχειας >> δηλαδή όπως αναφέρει << μια χώρα είναι φτωχή, γιατί είναι φτωχή>>.

Ο φαύλος κύκλος της φτώχειας

Από την πλευρά της προσφοράς κεφαλαίων (αποταμίευση) στις αναδυόμενες οικονομίες υπάρχει περιορισμένη δυνατότητα αποταμίευσης , η οποία οφείλεται στο χαμηλό εισόδημα. Εφόσον όμως υπάρχει περιορισμένη αποταμίευση υπάρχει και χαμηλός όγκος επενδύσεων. Ο χαμηλός όγκος επενδύσεων έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή συσσώρευση κεφαλαίου ,άρα και τη χαμηλή παραγωγικότητα και το μικρό εισόδημα. Έτσι ο κύκλος συμπληρώνεται και έχουμε μια διαδικασία που επαναλαμβάνεται και δεν είναι δυνατό να οδηγήσει σε ανάπτυξη.

Από την πλευρά της ζήτησης κεφαλαίων (επένδυση) το πρόβλημα εμφανίζεται ως εξής : το χαμηλό επίπεδο εισοδήματος δημιουργεί μικρή ζήτηση προϊόντων ,δηλαδή υπάρχει μικρή αγορά. Το μικρό μέγεθος της αγοράς οδηγεί σε έλλειψη κινήτρων για την ανάληψη επενδύσεων. Όταν όμως ο όγκος των επενδύσεων είναι μικρός ,έχουμε χαμηλή συσσώρευση κεφαλαίου άρα χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλό εισόδημα.

Και στις δύο περιπτώσεις , την αποταμίευση και την επένδυση , το χαμηλό εισόδημα, η φτώχεια είναι η αιτία που εμποδίζει τη χώρα να ξεφύγει από αυτήν.

Πώς μπορεί να ξεφύγει μια αναδυόμενη αγορά από τη φτώχεια?

Μία αναπτυσσόμενη χώρα μπορεί να ξεφύγει από το συνεχόμενο κύκλο της φτώχειας μόνο με επενδύσεις. Δηλαδή απαιτούνται μαζικές επενδύσεις σε μια μεγάλη ομάδα παραγωγικών μονάδων ,όπου η κάθε μία υποστηρίζει και υποστηρίζεται από τις άλλες. Βέβαια μεγάλο ρόλο έχει και η αποταμίευση, θα ήταν

δηλαδή σημαντικό οι πολίτες αναδυόμενων οικονομιών να έχουν κίνητρα για αποταμίευση και στη συνέχεια για επένδυση.

Άλλα προβλήματα αναπτυσσόμενων χωρών:

- Πρόβλημα υπερπληθυσμού. Οι αναδυόμενες χώρες εμφανίζουν όλο και μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού. Αυτό εκδηλώνεται με την εμφάνιση ανεργίας. Το εργατικό δυναμικό είναι υπεράριθμο και υπάρχει ανεπάρκεια κεφαλαίου για να απορροφηθεί. Δηλαδή ο συντελεστής κεφάλαιο είναι σχεδόν πλήρως απασχολημένος.
- Χαμηλό βιοτικό επίπεδο. Υπάρχει χαμηλό βιοτικό επίπεδο και ανισοκατανομή του εισοδήματος. Έχει παρατηρηθεί ότι όσο λιγότερο αναπτυγμένη είναι μία χώρα, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανισοκατανομή του εισοδήματος.
- Χαμηλό επίπεδο παραγωγικότητας της εργασίας. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω ανειδίκευτης εργασίας αλλά και έλλειψης συμπληρωματικών συντελεστών παραγωγής.
- Ανεπάρκεια κεφαλαίου λόγω μικρής αποταμίευσης και μη παραγωγικών επενδύσεων. Δηλαδή συνήθως οι πολίτες των χωρών αυτών δεν στρέφονται στην αποταμίευση αλλά και όταν αυτό συμβεί δεν κάνουν επενδύσεις που θα έχουν κάποια θετική επίδραση στην οικονομία.
- Ανεκμετάλλετοι φυσικοί πόροι. Οι περισσότερες από τις αναπτυσσόμενες χώρες διαθέτουν ανεκμετάλλετους πόρους. Η κάθε μία διαφορετικούς, οι οποίοι θα έπρεπε να χρησιμοποιούνται. Πολλές φορές οι πόροι αυτοί είναι είτε ανεκμετάλλετες εκτάσεις είτε ορυκτός πλούτος.
- Πρόβλημα υπερδανεισμού. Οι χώρες αυτές συνηθίζουν να δανείζονται χρήματα από τις αναπτυγμένες για την επιβίωση τους.

2.2 Ο ρόλος των άμεσων ξένων επενδύσεων για τις αναπτυσσόμενες χώρες

Εδώ και τρεις δεκαετίες οι άμεσες ξένες επενδύσεις αυξάνονται ολοένα και περισσότερο ως αποτέλεσμα του φαινομένου της εξαγωγικής ανάπτυξης που επικρατεί παγκόσμιως .Από τη δεκαετία του 1980 και κυρίως του 1990 παρατηρούνται μεγάλες επενδύσεις κυρίως σε αναπτυσσόμενες χώρες. Στην παρούσα εργασία θα εξετάσουμε πως αυτές οι άμεσες ξένες επενδύσεις όχι μόνο επηρέεσαν αλλά και καθόρισαν την πορεία των φτωχότερων χωρών.Τα βασικά πλεονεκτήματα των άμεσων ξένων επενδύσεων σε γενικές γραμμές είναι :

- Απόκτηση τεχνογνωσίας με πολύ μεγάλη ταχύτητα
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- Δε χρειάζεται οι χώρες αυτές να δαπανήσουν κεφάλαια σε έρευνα και ανάπτυξη καθώς παρέχεται η γνώση
- Ανάπτυξη των αναδυόμενων οικονομιών

Ας δούμε αρχικά γιατί οι πολυεθνικές επιδιώκουν επενδύσεις σε φτωχότερες χώρες. Πρώτα απ' όλα στις αναδυόμενες οικονομίες ο δείκτης κεφαλαίου/εργασίας είναι χαμηλότερος από αυτόν των ανεπτυγμένων χωρών ,οπότε μπορούν να επιτύχουν υψηλότερα κέρδη. Η διαδικασία αυτή της διεθνούς κίνησης κεφαλαίου θα οδηγήσει σε δημιουργία θέσεων εργασίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο και θα μειώσει το χάσμα των εισοδημάτων του από αυτά του ανεπτυγμένου κόσμου.

Το βασικότερο πλεονέκτημα που απολαμβάνουν οι αναδυόμενες οικονομίες από τις άμεσες ξένες επενδύσεις είναι ότι αποκτούν ίδιες τεχνολογίες σε μικρότερο χρονικό διάστημα, χωρίς να δαπανήσουν κεφάλαια για έρευνα και ανάπτυξη. Μέσω των άμεσων ξένων επενδύσεων έχουμε λοιπόν άμεση εισαγωγή τεχνολογιών.

Οι επενδυτές έχουν ισχυρά κίνητρα για να πραγματοποιήσουν τις επενδύσεις και κύριος στόχος είναι τόσο το φθινό κόστος παραγωγής, όσο και το κέρδος και η επέκτασή τους μέσω της επέκτασης των ανταγωνιστικών τους πλεονεκτημάτων. Σημαντικό λόγω ξένων επενδύσεων αποτελεί και η πώληση στη διεθνή αγορά ,γι αυτό και πολλοί επενδυτές στοχεύουν σε χώρες με μεγάλο πληθυσμό.

Πολλοί μελετητές θεωρούν ότι η συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στο διεθνές εμπόριο επιτρέπει στις χώρες αυτές να εξειδικευτούν σε τομείς που διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα. Για τις φτωχές χώρες, οι εξαγωγές και η απόκτηση ξένου συναλλάγματος αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την εισαγωγή αγαθών, υπηρεσιών και τεχνολογίας από το εξωτερικό. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνεται η παραγωγικότητα των φτωχών χωρών. Όμως οι άμεσες ξένες επενδύσεις αυξάνουν ακόμα περισσότερο την παραγωγικότητα καθώς φέρνουν μαζί τους εκτός από την ανεπτυγμένη τεχνολογία και τις πιο προηγμένες διοικητικές και οργανωτικές δεξιότητες. Επιπλέον παρέχουν τα απαραίτητα κεφάλαια σε χώρες με έλλειψη εγχώριου κεφαλαίου που περιορίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη.

Η κύρια πρόκληση των αναπτυσσόμενων χωρών είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας. Η βελτίωση της ευημερίας επιτυγχάνεται ευκολότερα με τη σημαντική αύξηση των θέσεων εργασίας στη σύγχρονη βιομηχανία. Σύμφωνα με έρευνες οι άμεσες ξένες επενδύσεις έχουν θετικές επιπτώσεις στη δημιουργία θέσεων εργασίας στη χώρα αποδοχής. Επιπλέον υπάρχουν θετικές έμμεσες επιπτώσεις στη δημιουργία θέσεων εργασίας στις εγχώριες επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις έμμεσες επιρροές, μπορούν να αυξήσουν την απασχόληση μέσω της αγοράς εγχώριων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον είναι πιθανό οι άμεσες ξένες επενδύσεις να εισάγουν νέους και καλύτερης ποιότητας πόρους και τεχνολογίες, κάτι που θα βελτιώσει και την απόδοση των εγχώριων βιομηχανιών. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι εταιρείες να γίνονται όλο και πιο ανταγωνιστικές και να επεκτείνουν την παραγωγή και την απασχόληση τους.

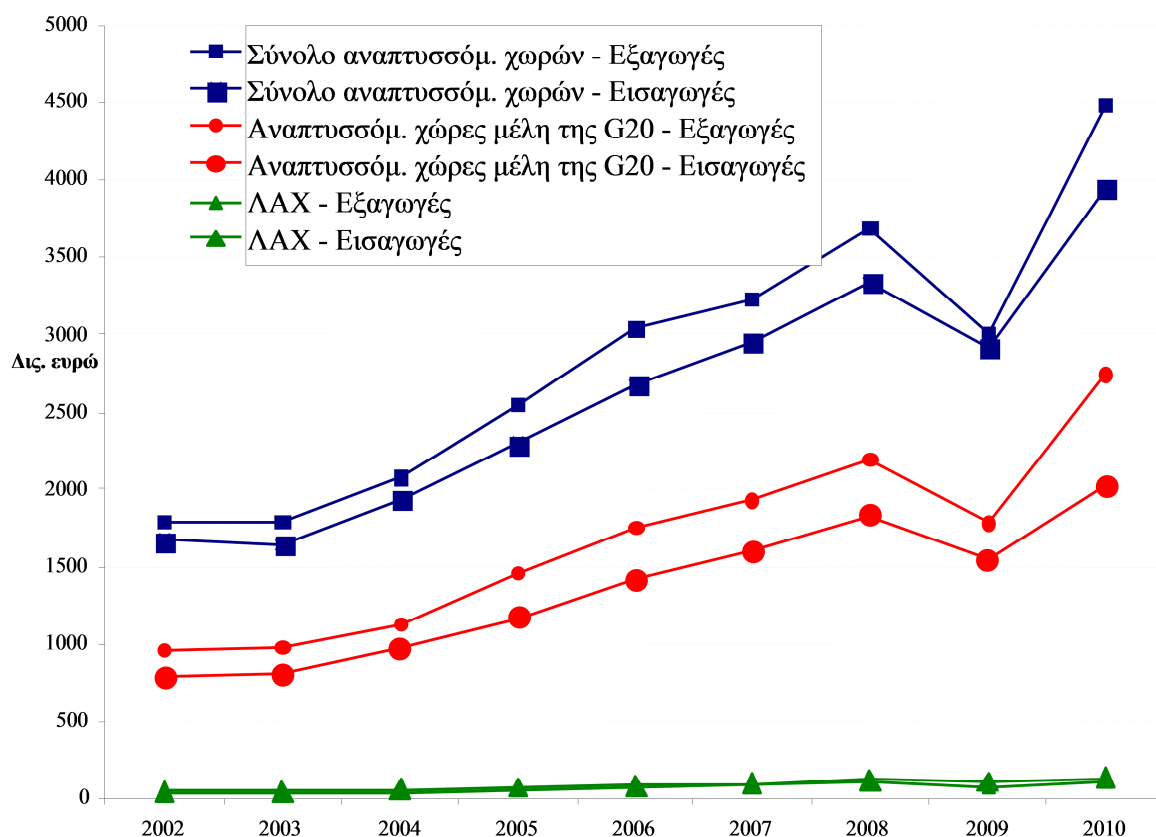
Συμπερασματικά λοιπόν θα λέγαμε ότι οι άμεσες ξένες επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες ήταν ίσως ο σημαντικότερος παράγοντας που οδήγησε στην τόσο γρήγορη εξέλιξη των χωρών αυτών. Ίσως κανείς δεν περίμενε ότι η κατάσταση θα άλλαζε ριζικά μέσα στις επόμενες δύο δεκαετίες. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι χωρίς αυτές τις επενδύσεις οι αναπτυσσόμενες χώρες δεν θα κατείχαν τη θέση και την ανάπτυξη που έχουν σήμερα. Παρατηρούμε ακόμα ότι ενώ παλαιότερα οι ανεπτυγμένες χώρες ήταν αυτές που έκαναν επενδύσεις, πλέον μπορούμε να πούμε ότι πρωταγωνιστούν οι μεγαλύτερες αναπτυσσόμενες χώρες και είναι αυτές που πλέον επενδύουν σε αναπτυσσόμενες αλλά και σε ανεπτυγμένες χώρες.

2.2.1 Κίνητρα για άμεσες ξένες επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες

Υπάρχουν ποικίλα κίνητρα πίσω από τις επιχειρηματικές επενδυτικές αποφάσεις. Σύμφωνα με πολλούς θεωρητικούς μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τα κίνητρα αυτά σε κατηγορίες :

- Επενδύσεις σε Αναζήτηση αγορών. Τέτοιες επενδύσεις πραγματοποιούνται σε μεγάλες χώρες. Κυρίως για αγαθά εντάσεως εργασίας και καταναλωτές χαμηλών εισοδημάτων.
- Επενδύσεις σε Αναζήτηση Πόρων. Αυτές ωθούνται από την ανάγκη για πρόσβαση και απόκτηση πόρων που δεν είναι διαθέσιμοι στις χώρες προέλευσης ή είναι διαθέσιμοι σε υψηλότερο κόστος. Οι προβληματισμοί γύρω από τη μείωση του κόστους και η ανάγκη να εξασφαλιστούν πόροι προσφοράς ,όπως η εργασία, τα φυσικά αποθέματα και το κεφάλαιο στη χώρα υποδοχής είναι οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις επενδύσεις.
- Επενδύσεις σε αναζήτηση Στρατηγικού Πλεονεκτήματος. Οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε ΑΞΕ στοχεύουν και στην πρόσβαση σε απαραίτητα στρατηγικά διαθέσιμα στις χώρες υποδοχής αλλά και στο να αναπτύξουν δικά τους πλεονεκτήματα.Επομένως στόχος δεν είναι απαραίτητα η μεταφορά τεχνολογίας αλλά πιθανόν η αναζήτηση στρατηγικού πλεονεκτήματος.
- Αναζήτηση Αποδοτικότητας. Βασίζεται στην αξιοποίηση των διαφόρων αποθεμάτων σε διάφορες χώρες.
- Αναζήτηση Ανταγωνιστικών Κινήτρων Στρατηγικής. Σε αυτή την περίπτωση έχουμε επενδύσεις λόγω πιέσεων του εξωτερικού περιβάλλοντος. Έτσι γίνονται συχνά επενδύσεις ως αντίδραση σε ενέργειες ανταγωνιστών .

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε τις εξαγωγές που έχουν οι αναπτυσσόμενες χώρες. Παρατηρούμε ότι μετά το 2009 οι εξαγωγές αυξήθηκαν δυναμικά.

2.3 Οι αναπτυσσόμενες χώρες αγοράζουν τον κόσμο

Οι επιχειρήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών εμπλέκονταν το 2010 σε μία στις τρεις συμφωνίες συγχώνευσης και εξαγοράς παγκοσμίως.

Δεν εκπλήσσει πλέον κανέναν η επιθυμία της Κίνας να δηλώσει τη στήριξή της στους αδύναμους κρίκους της Εωρωζώνης και να αγοράσει τα ομόλογά τους, με δεδομένα τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα τα οποία εξακολουθούν να αυξάνονται με ανησυχητικούς ρυθμούς. Ακόμα και η Αμερική, η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου ανησυχεί για τους ραγδαίους ρυθμούς ανάπτυξης της Κίνας αλλά και των άλλων αναπτυσσόμενων χωρών και τις πολιτικές που εφαρμόζουν στην οικονομία και το εμπόριο. Ακόμα και η πρόσφατη έκθεση της τράπεζας HSBC προβλέπει ότι στα μέσα του 21ου αιώνα, η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη θα είναι πλέον η Κίνα, έστω και με μικρό προβάδισμα έναντι των ΗΠΑ. Μάλιστα,

της επιτάχυνση που ανέπτυξαν τελευταία οι αναπτυσσόμενες χώρες μαρτυρεί η πυρετώδης δραστηριοποίηση τους σε συγχωνεύσεις και εξαγορές και η εκτίναξη τους επί του συνόλου των συμφωνιών του είδους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι αναπτυσσόμενες οικονομίες πραγματοποίησαν συγχωνεύσεις και εξαγορές αξίας 740,6 δισ. Δολαρίων μέσα στους πρώτους 10 μήνες του 2010. Σύμφωνα με την εταιρεία ερευνών και παροχής δεδομένων Dealogic ,αυτός ο όγκος συναλλαγών αντιπροσωπεύει αύξηση 64% σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσό των 451,4 δισ. Δολαρίων στο οποίο ανήλθε η ίδια δραστηριότητα τους το 2009. Σύμφωνα με την ίδια εταιρεία, δητ διάρκεια του 2010 οι επιχειρήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών πραγματοποίησαν τη μία στις τρεις συμφωνίες συγχώνευσης ή εξαγοράς παγκοσμίως, ενώ μόλις 5 χρόνια νωρίτερα, το 2005, το μερίδιό τους δεν υπερέβαινε τη μία στις επτά συμφωνίες.

Και βέβαια, οι συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεων δύο αναπτυσσόμενων οικονομιών αποτελούν μόνο μέρος αυτής της κινητικότητας. Οι επιχειρήσεις των χωρών αυτών επιδεικνύουν αυξανόμενη “όρεξη” κυρίως για επιχειρήσεις των ανεπτυγμένων οικονομιών της Δύσης με πρώτες στο στόχαστρο τους τις επιχειρήσεις της Αμερικής και αμέσως μετά της Ιταλίας και της Βρετανίας.

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με στοιχεία των Dealogic και Thomson Reuters, αμερικανικές ήταν οι επιχειρήσεις που αποτέλεσαν τον στόχο του 19,3% των εξαγορών από επιχείρηση αναπτυσσόμενης οικονομίας, ιταλικές ήταν στόχος του 17% των εξαγορών και βρετανικές, στόχος του 15,5% των εξαγορών. Από τις πλέον ηχηρές που ακούστηκαν τελευταία ήταν η εξαγορά του ιταλικού οίκου μόδας Cerruti από την κινεζική εταιρεία Trinity που ανακοινώθηκε τον Δεκέμβριο, η εξαγορά της σουηδικής αυτοκινητοβιομηχανίας Volvo από την κινεζική Geely τον Μάρτιο του 2010 και το 2009 των εμβληματικών αυτοκινητοβιομηχανιών οχημάτων πολυτελείας Jaguar Land Rover από την ινδική Tata Motors. Εξ ίσου ηχηρή, όμως, ήταν το 2008 η εξαγορά της Imperial Energy του Ομίλου Exxon Mobil από τις ινδικές Indian Oil και Natural Gas Corp, αλλά και το 2007 η εξαγορά της ελβετικής Addax Petroleum από την κινεζική Sinopec.

Η τελευταία συμφωνία επιχείρησης αναπτυσσόμενης χώρας με επιχείρηση βιομηχανικής χώρας, που έγινε γνωστή στην αρχή της εβδομάδας, ήταν η δημιουργία κοινοπραξίας μεταξύ της κινεζικής PetroChina και του βρετανικού

διυλιστηρίου Ineos Group Holdings. Οι δύο εταιρείες θα διυλίζουν και θα εμπορεύονται προϊόντα πετρελαίου στο διυλιστήριο στο Γκρέιντζμαουθ της Σκωτίας και στη μονάδα της

Λαβέρα στη νότια Γαλλία. Η συμφωνία εντάσσεται στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλει η Κίνα να διασφαλίσει ενεργειακούς πόρους για την οικονομία της και να ισχυροποιήσει τη διεθνή θέση της στον τομέα της εμπορίας πετρελαίου. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται συμφωνίες με τις οποίες η Petrochina απέκτησε πρόσβαση σε διυλιστήρια και δεξαμενές αποθήκευσης πετρελαίου στην Ιαπωνία και τη Σιγκαπούρη, αλλά και συμφωνίες που έχουν συνάψει η China National Petroleum Corp. και η China Petrochemical Corp. με ομολόγους τους στις σημαντικότερες πετρελαιοπαραγωγούς χώρες της Αφρικής, τη Νιγηρία και την Αγκόλα. Τον Νοέμβριο, η PetroChina συμφώνησε, άλλωστε, με τη Royal Dutch Shell να εκπονήσουν από κοινού ενεργειακά σχέδια στον Καναδά και στην Κίνα.

2.4 Το Ασιατικό οικονομικό << θαύμα >>

Η Κίνα, η Ρωσία, η Ινδία αλλά και η Βραζιλία και τα τελευταία δύο χρόνια και η Νότια Αφρική είναι σύμφωνα με τα τελευταία οικονομικά στοιχεία οι ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες στον κόσμο. Την τελευταία δεκαετία η ανάπτυξη στις χώρες αυτές έχει δώσει ώθηση στην παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη. Τα τελευταία χρόνια, Κίνα, Ινδία, Ρωσία και Βραζιλία, δημιουργούν το 14,6% της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, ενώ το 50% της οικονομικής ανάπτυξης προέρχεται από αυτές τις χώρες. Διεθνείς αναλυτές εκτιμούν ότι έτσι ενισχύεται η οικονομική βάση ενός πολυ-πολικού διεθνούς σκηνικού, και ότι έτσι ενισχύεται η διαθνής ασφάλεια και ειρήνη.

Τα μέλη της BRICs τα τελευταία χρόνια λόγω της μεγάλης αναβάθμισης τους έχουν αρχίσει να μπαίνουν για τα καλά στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα διεθνών συναλλαγών. Πλέον έχουν συμφωνήσει και διεκδικούν μεγαλύτερο ρόλο στη συνεισφορά στους διεθνείς οικονομικούς θεσμούς. Επίσης φαίνεται να έχουν συμφωνήσει στην αποκλειστική χρήση των εθνικών τους νομισμάτων για το μεταξύ τους εμπόριο. Φαίνεται να επιθυμούν να εγκαταλείψουν το δολάριο και η κοινή παραδοχή Μόσχας και Πεκίνου ότι η μελλοντική αστάθεια του δολαρίου

μπορεί να βλάψει τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας δημιουργούν πολλά μελλοντικά πιθανά σενάρια.

Η Βραζιλία επιθυμεί την ενίσχυση του παγκόσμιου οικονομικού ρόλου των αναπτυσσόμενων χωρών , αλλά και συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις στη λειτουργία της Παγκόσμιας τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Οι χώρες αυτές θεωρούν θετική εξέλιξη το σχηματισμό των G20.

Οι χώρες της Ασίας και της Μέσης Ανατολής προσφέρουν το φθηνότερο κόστος διαβίωσης

Οι πόλεις της Ασίας και της Μέσης Ανατολής κυριαρχούν στον κατάλογο των δέκα πιο φθηνών πόλεων του κόσμου, σύμφωνα με την εξαμηνιαία έκθεση του Economist σχετικά με το κόστος διαβίωσης. Πρόκειται για ένα ενδιαφέρον αποτέλεσμα, ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι οι μισές από τις δέκα πιο ακριβές πόλεις του κόσμου βρίσκονται επίσης στην περιοχή Ασίας και Ειρηνικού, όπως για παράδειγμα το Τόκιο και η Σιγκαπούρη.

Οι λόγοι για τους οποίους οι πόλεις της Ασίας είναι φθηνές είναι διαφορετικοί από τους λόγους που συμβαίνει το ίδιο στις πόλεις της Μέσης Ανατολής.

Όπως εκτιμούν οι αναλυτές του Economist, οι πόλεις της Μέσης Ανατολής επηρεάζονται εν μέρει από τις διατιμήσεις σε διάφορα αγαθά και από τη σύνδεση των εθνικών νομισμάτων τους με το δολάριο ΗΠΑ, ενώ οι πόλεις της Ασίας, κυρίως εκείνες της Ινδίας και του Πακιστάν, παραμένουν τα παγκόσμια προπύργια του φθηνού εργατικού δυναμικού και της φθηνής γης, προσελκύνοντας έτσι επισκέπτες και επενδυτές, παρά τους κινδύνους που έχουν να κάνουν με την ασφάλεια. Οι αριθμοί στη λίστα που ακολουθεί αντιπροσωπεύουν το αντίστοιχο κόστος διαβίωσης στις 10 φθηνότερες πόλεις του κόσμου, σε σχέση με εκείνο της Νέας Υόρκης που καθορίζεται στο 100. Για να έχει κανείς ένα ακόμη μέτρο

σύγκρισης, ο υψηλότερος δείκτης στην έκθεση του Economist είναι 170 και αφορά τη Ζυρίχη, η οποία σήμερα κατατάσσεται ως η πιο ακριβή πόλη του κόσμου.

10. Μουσκάτ, Ομάν: 63
9. Ντάκα, Μπαγκλαντές: 61
8. Αλγέρι, Αλγερία: 59
7. Κατμαντού, Νεπάλ: 58
6. Πόλη του Παναμά, Παναμάς: 58
5. Τζέντα, Σαουδική Αραβία: 57
4. Νέο Δελχί, Ινδία: 56
3. Τεχεράνη, Ιράν: 54
2. Βομβάη, Ινδία: 52
1. Καραάτσι, Πακιστάν: 46

Προβλέψεις από τη Morgan Stanley για την εξέλιξη των νομισμάτων

Δολάριο Ηνωμένων πολιτειών (USD) : Προσδοκίες θετικές

Ευρώ Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUR) : Προσδοκίες αρνητικές

Γεν Ιαπωνίας (JPY) : Προσδοκίες θετικές

Λίρα Στερλίνα Ηνωμένου Βασιλείου (GBP) : Προσδοκίες αρνητικές

Φράγκο Ελβετίας (CHF) : προσδοκίες αρνητικές

Κορώνα Σουηδίας (SEK) : προσδοκίες αρνητικές

Δολάριο Καναδά (CAD) : προσδοκίες αρνητικές

Δολάριο Αυστραλίας (AUD) : προσδοκίες αρνητικές

Δολάριο Νέας Ζηλανδίας (NZD) : προσδοκίες θετικές

Ρεάλ Βραζιλίας (BRL) : προσδοκίες αρνητικές

Πέσο Μεξικού (MXN) : προσδοκίες θετικές

Πέσο Αργεντινής (ARS) : προσδοκίες αρνητικές

Ραντ Νοτίου Αφρικής (ZAR) : προσδοκίες αρνητικές

Λίρα τουρκίας (TRY) : προσδοκίες θετικές

Ρούβλι Ρωσίας (RUB) : προσδοκίες θετικές

2.4.1 Πορεία των Ασιατικών χωρών

Οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας γνώρισαν από τη δεκαετία του '60 ταχεία ανάπτυξη με εντυπωσιακές διαρθρωτικές αλλαγές και σημαντική βελτίωση του επιπέδου δθαβίωσης. Αναφερόμαστε τόσο στις δυνατές οικονομίες της Ασίας (χονγκ κονγκ, Σιγκαπούρη, Κορέα, Ταϊβάν) όσο και στις αναδύμενες χώρες (Ινδονησία, Μαλαισία, Ταϊλάνδη, Κίνα ,Ινδία).Οι οικονομίες αυτές είχαν καθαρά εξαγωγικό εμπορικό προσανατολισμό και ιδιαίτερα χαμηλό πληθωρισμό. Κατά τη δεκαετία του '90. Ακόμα είχαν χαμηλές αποταμιεύσεις, επενδύσεις και εισροές κεφαλαίου καθώς και σημαντικά αποθέματα συναλλαγματικών διαθεσίμων.

Σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη τους αποτέλεσε η εθνική αποταμίευση. Δηλαδή μεγάλο μέρος του εθνικού εισοδήματος δεν κατευθυνόταν στην ιδιωτική κατανάλωση αλλά σε επενδύσεις για τη βιομηχανία και το εμπόριο.Για να το πετύχουν αυτό οι κυβερνήσεις έβαλαν περιοριστικούς δασμούς στην εισαγωγή κάποιων ξένων προϊόντων και προώθησαν τις εξαγωγές κρατώντας το εθνικό τους νόμισμα σε χαμηλές – ανταγωνιστικές τιμές.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης , που ο προστατευτισμός δεν ήταν πλέον μια εφικτή στρατηγική ,η πολιτική των χωρών αυτών αποδείχτηκε ευέλικτη καθώς κατάφεραν να προσελκύσουν ένα μεγάλο ποσοστό από τις παγκόσμιες άμεσες επενδύσεις. Άλλος πολύ σημαντικός παράγοντας υπήρξε η σφιχτή δημοσιονομική και νομισματική πολιτική. Η καταπάτηση των εργατικών διακωμάτων και των δημοκρατικών θεσμών από αυταρχικές κυβερνήσεις και στρατιωτικά καθεστώτα δημιούργησαν ένα ιδιόμορφο πολιτικό πλαίσιο που κατέστησε δυνατή την κράτηση των μισθών σε χαμηλά επίπεδα και τις συνεχείς υποτιμήσεις του νομίσματος.

2.4.2 Αδυναμίες του συστήματος των Ασιατικών χωρών

Παρ' όλη τη ανάπτυξη των ασιατικών χωρών , το 1996 ξέσπασε μια κρίση στις χώρες αυτές , σημάδι ότι κάποιες από τις πολιτικές τους δεν ήταν απόλυτα σωστές. Οι βασικοί λόγοι ήταν :

- Η δημιουργία υπερεκτιμημένων επενδύσεων
- Η ανεπαρκής ρύθμιση του τραπεζικού συστήματος
- Η κακή μακροοικονομική διεχείριση (υπερθέρμανση των οικονομιών)

- Ανατίμηση των ασιατικών νομισμάτων που κατέστησε τις χώρες αυτές λιγότερο ανταγωνιστικές

2.5 Προβληματισμός για την απελευθέρωση των αγορών των αναπτυσσόμενων χωρών

Τα τελευταία χρόνια οι αναδυόμενες οικονομίες εφαρμόζουν πολιτικές απελευθέρωσης των αγορών τους . Αυτό σημαίνει πως εφαρμόζονται πολιτικές ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων σε αυτές. Αυτό οδήγησε σε μία ανεξέλεγκτη μεταφορά κεφαλαίων τόσο στο εσωτερικό τους όσο και έξω από αυτές. Ωστόσο θα πρέπει πλέον να δώσουν έμφαση στην πεζή πραγματικότητα των εκτεταμένων και αρνητικών επιπτώσεων από την απότομη απελευθέρωση των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων στις χώρες αυτές χωρίς την κατάλληλη εποπτεία και οργάνωση. Το κύριο πρόβλημα συνίσταται στη σωστή και κατάλληλη επιλογή στρατηγικών κινήσεων και συγκεκριμένων πολιτικών που θα ενισχύουν , μέσω της συνετής χρήσης της κεφαλαιαγοράς , την απασχόληση και την οικονομική διακαισύνη.

Η απελευθέρωση των αγορών των αναπτυσσόμενων χωρών αρχικά ξεκίνησε με τη μεταφορά κεφαλαίου από τις αναδυόμενες οικονομίες στις αναπτυσσόμενες. Από τη δεκαετία του '90 έχουμε έξαρση επένδυσης κεφαλαίων. Οι εισροές στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουν πραγματοποιηθεί μέσω διαφορετικών καναλιών και μηχανισμών, όπως η άμεση εξαγορά μετοχών από ιδιώτες και ξένους επενδυτές. Τα κανάλια άντλησης κεφαλαίων διευκολύνθηκαν ,αν δε δημιουργήθηκαν αποκλειστικά , από τα μέτρα ευρείας και απότομης εξωτερικής απελευθέρωσης κεφαλαίων στις αναπτυσσόμενες χώρες στο πλαίσιο των υιοθετούμενων πολιτικών χρηματοοικονομικής ανασυγκρότησης σε παγκόσμια κλίμακα.

2.6 Οι αναδυόμενες οικονομίες το 2020 με τα "μάτια" της Credit Agricole

Ο «αναδυόμενος κόσμος» θα είναι ο μεγάλος παίχτης στην παγκόσμια οικονομική σκακιέρα το 2020, σύμφωνα με την «κρυστάλλινη σφαίρα» της Credit Agricole. Ο αναλυτής, Jean Louis Martin προβλέπει ότι οι αναδυόμενες οικονομίες θα αντιπροσωπεύουν το 52% της παγκόσμιας οικονομίας -με βάση τις τρέχουσες τιμές και ισοτιμίες- έναντι ποσοστού 38,9% το 2011.

Η ταυτότητά της παγκόσμιας οικονομίας δεν θα είναι η ίδια με αυτή που γνωρίζουμε σήμερα: η αμερικανική οικονομία θα νιώθει την «καυτή» ανάσα της κινεζικής που, με μερίδιο 24% στο παγκόσμιο ΑΕΠ, θα έχει ξεπεράσει σε μέγεθος την οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πιο γρήγορο σπριντ ωστόσο αναμένεται από το ΑΕΠ της Ινδίας που αναμένεται να πολλαπλασιαστεί κατά 3,4 φορές έως το 2020, διπλασιάζοντας σχεδόν τη συνεισφορά του στην παγκόσμια οικονομία. Παράλληλα με τις BRICS, το Μεξικό, η Νότια Κορέα και η Ινδονησία θα «τρέξουν» πιο γρήγορα από την Ιαπωνία, κατοχυρώνοντας μεγαλύτερο μερίδιο έκαστη στην παγκόσμια οικονομία έως το 2020 (κοντά θα βρίσκεται και η Τουρκία). Στην έκθεσή της η Credit Agricole σημειώνει ότι το παγκόσμιο ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από τα 69 τρισ. δολάρια το 2011, στα 121,5 τρισ. δολάρια το 2020, σημειώνοντας άνοδο 76% -το 34% θα αντιστοιχεί σε πραγματική ανάπτυξη, ενώ το υπόλοιπο θα οφείλεται στον πληθωρισμό αλλά και την υπερτίμηση των νομισμάτων των περισσότερων αναδυόμενων αγορών έναντι του δολαρίου.

Η αναπτυξιακή έκρηξη -συνεχίζει η Credit Agricole- μπορεί να εξηγηθεί από την πιο έντονη δημογραφική δυναμική των αναδυόμενων έναντι των ανεπτυγμένων κρατών, την πιο σταθερή τάση αποταμίευσης και επένδυσης, τις πιο υγιείς οικονομικές πολιτικές σε ένα καλύτερο περιβάλλον διακυβέρνησης αλλά και την πρόσθετη οικονομική άνεση που προσφέρουν οι φυσικοί πόροι.

Η προσπάθεια των αναδυόμενων να καλύψουν το χαμένο έδαφος έχει ξεκινήσει. Από το 2008, το ΑΕΠ στα βιομηχανικά κράτη έχει «βαλώσει» σημειώνοντας αύξηση μόλις 0,3% σε διάστημα τεσσάρων ετών. Την ίδια περίοδο ο «αναδυόμενος κόσμος» έτρεξε με ρυθμό 21,1%. Ο αναλυτής της C.A. σημειώνει μάλιστα ότι η διαφορά στην «ταχύτητα» (5% περίπου ανά έτος) καταγράφεται από τις αρχές της δεκαετίας, δηλαδή πριν ξεσπάσει η τελευταία παγκόσμια οικονομική κρίση.

Η κρίση που ταλανίζει σήμερα την Ευρωζώνη είναι πιθανό να φέρει τις προβλέψεις αυτές πιο κοντά στην επαλήθευσή τους, επισημαίνει η Credit Agricole. Στον αντίποδα ωστόσο αναγνωρίζει πως δεν υπάρχει εγγύηση ότι οι αναδυόμενες αγορές θα γνωρίσουν σταθερή, βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς ελλοχεύουν κίνδυνοι οικονομικής αλλά και πολιτικής φύσεως.

Η πρώτη κατηγορία μπορεί να περιλαμβάνει την όξυνση της κρίσης στον ανεπτυγμένο κόσμο, καθώς οι αναδυόμενες χώρες παραμένουν ευαίσθητες στις μεταβολές του οικονομικού κλίματος στα ανεπτυγμένα κράτη. Ο οίκος εντοπίζει δύο βασικά «κανάλια» μεταφοράς της αδυναμίας: το «πραγματικό» που αφορά την πτώση της ζήτησης για τα προϊόντα τους αλλά και των τιμών τους και το «χρηματοοικονομικό» που αφορά την τάση υψηλότερης αποστροφής του ρίσκου, που μπορεί να επιφέρει μεγάλες κεφαλαιακές εκροές.

Από τους κινδύνους που έχουν πολιτική «χρoιά», η Credit Agricole τις ανισότητες, τις κοινωνικές εντάσεις αλλά και το πολιτικό ρίσκο. Το τελευταίο εδώ μεταφράζεται ως η διακοπή της οικονομικής δραστηριότητας (όπως στην Τυνησία και την Αίγυπτο το 2011) ή οι ετερόδοξες οικονομικές πολιτικές που μπορεί να οδηγήσουν σε μείζονες οικονομικές δυσκολίες (όπως στην Αργεντινή το 2001 και τη Βενεζουέλα από το 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

BRICs

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι οι χώρες που βρίσκονται σε χαμηλό στάδιο οικονομικής ανάπτυξης. Χαρακτηριστικά τους είναι οι κακές υποδομές, η χαμηλή μόρφωση και το ανειδίκευτο ανθρώπινο δυναμικό, η έλλειψη επενδύσεων και βιομηχανικής παραγωγής, οι ασθενικοί θεσμοί, η ανώριμη δημοκρατία ή η πλήρης έλλειψη της, το χαμηλό κατά κεφαλή εισόδημα, η δοσοληπτική φτώχεια κ.α. Αποτέλεσμα συνήθως είναι η μετανάστευση σε πλουσιότερες χώρες για αναζήτηση εργασίας και βελτίωση των συνθηκών ζωής. Πολλές από τις χώρες χαμηλής ανάπτυξης δεν θα έπρεπε να ονομάζονται έτσι καθώς δεν παρουσιάζουν θετική ανάπτυξη.

3.1 Ο συνασπισμός BRICs - ένωση και επινόηση

Ο συνασπισμός BRICs απαρτίζεται από την Ρωσία, την Κίνα, την Ινδία, τη Βραζιλία και από το 2010 και τη Νότια Αφρική. Οι χώρες αυτές παρουσιάζουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά όπως θα δούμε παρακάτω και γι αυτό αποφάσισαν να δημιουργήσουν αυτό το συνασπισμό. Υπάρχει έντονη συνεργασία μεταξύ τους αλλά και πολλές συναλλαγές.

Η επινόηση του όρου BRICS δεν υπαινίσσεται ότι οι χώρες αυτές βρίσκονται σε μια πολιτική συμμαχία ή επίσημη ένωση εμπορικών συναλλαγών, αλλά ότι οι τέσσερις αυτές χώρες έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν ένα ισχυρό οικονομικό συνασπισμό. Στο ερώτημα γιατί να γίνει μια ομαδοποίηση αυτών των χωρών, απαντούν ότι το κοινό στοιχείο μεταξύ τους είναι ο μεγάλος πληθυσμός. Κύριο ερέθισμα αποτέλεσε η παγκοσμιοποίηση των αγορών, γιατί αν οι χώρες αυτές υποδεχτούν πρόθυμα τις μεταβολές στις διαδικασίες που συνοδεύουν το παγκόσμιο εμπόριο, τότε δεδομένου του μεγάλου πληθυσμού, είναι πιθανό να σημειώσουν μεγάλη οικονομική μεγέθυνση.

3.2 BRICs - Πορεία και εξέλιξη

Εξετάζοντας τις προσπάθειες των χωρών BRICs, διαπιστώνουμε ότι οι στρατηγικές ανάπτυξης που ακολουθούν είναι διαφορετικές. Γενικά ακολουθούν διαφορετικές προσεγγίσεις και εφαρμόζουν διαφορετικές πολιτικές. Γενικά, έως τώρα η Ινδία έως τώρα εμφανιζόταν η πιο αυτάρκης, η Κίνα από την άλλη πλευρά έχει κατορθώσει να προσελκύσει την περισσότερη παγκόσμια γνώση (global knowledge), ενώ τα τελευταία χρόνια επενδύει μαζικά στη ενίσχυση της δικής της Έρευνας και Ανάπτυξης. Η θέση της Βραζιλίας βρίσκεται κάπου στη μέση. Αφενός μεν, στο εμπόριο βρίσκεται σχεδόν στα ίδια επίπεδα με την Ινδία, αφετέρου εμφανίζεται ως πιο “ ανοικτή ” από τη σκοπιά προσέλκυσης των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων.

Τέλος η Ρωσία εργάζεται προς την κατεύθυνση της εξυγίανσης πολλών τομέων από αρνητικά στοιχεία του παρελθόντος, δηλαδή του Σοβιετικού καθεστώτος. Θα δούμε ότι οι τέσσερις χώρες κατά την τελευταία 25ετία είχαν πολύ διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και διαφορετικές επιδόσεις στην οικονομία, εξαιτίας κυρίως

των διαφορετικών τους δυνάμεων ,ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων ,αλλά και θεσμικού περιβάλλοντος.

3.3 Οικονομικά στοιχεία του συνασπισμού

Σύμφωνα με μελέτες , το αθροισμα του ΑΕΠ των τεσσάρων αυτών χωρών θα ξεπεράσει το αντίστοιχο των χωρών του σετ G6 (ΗΠΑ,Ιαπωνία,Γαλλία,Γερμανία,Ιταλία,Ηνωμένο Βασίλειο) μέχρι το 2040. Σήμερα , αθροιστικά οι χώρες αυτές συγκεντρώνουν το 15% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Η Κίνα έχει ήδη ξεπεράσει την Ιαπωνία .Η Βραζιλία και η Ρωσία έχουν προσπεράσει τον Καναδά και στην ίδια πορεία ανάπτυξης πλέον βρίσκεται και η Ινδία.

Πολλές έρευνες επιστημονικού πρειαχομένου , κατά την τελευταία δεκαετία, έχουν τύχει ιδιαίτερης προσοχής και ενδιαφέροντος από την επιστημονική κοινότητα παγκοσμίως ,εξαιτίας του γεγονότος ότι αρκετές σύγχρονες οικονομίες χαμηλού ή μέσου εισοδήματος δείχνουν να έχουν την ικανότητα να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομική σκηνή.

Αυτό συμβαίνει γιατί οι χώρες αυτές κατέχουν δύο πολύ βασικά χαρακτηριστικά. Πρώτον πολύ μεγάλο πληθυσμό και δεύτερον ασυνήθιστα ευοίωνες προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης.

Στην παγκόσμια οικονομική κοινότητα υπάρχει πλέον η πεποίθηση ότι από τις χώρες αυτές ,η Κίνα και η Ινδία είναι αυτές που θα αποκτήσουν στο μέλλον δεσπύζουσα θέση στην προμήθεια μεταποιημένων αγαθών και υπηρεσιών αντίστοιχα. Η Βραζιλία και η Ρωσία θα αποκτήσουν εξίσου δεσπύζουσα θέση παγκοσμίως, ως προμηθευτές πρώτων υλών.

Οικονομίες BRIC

	Βραζιλία	Ρωσία	Ινδία	Κίνα
Γεωγραφικά έκταση (χλμ ²)	8.515	17.098	3.287	9.538
Πληθυσμιακή πυκνότητα(χλμ ²)	23	9	383	142

Μέση ετήσια αύξηση του ΑΕΠ την εικοσαετία 1981- 2010				
	Βραζιλία	Ρωσία	Ινδία	Κίνα
1981-1990	1,7	-	5,6	9,35
1991-2000	2,6	-3,6	5,5	10,5
2000-2010	3,6	4,9	7,88	10,5

Στοιχεία όπως ο πληθυσμός, η γεωγραφική έκταση ,το εισόδημα και η συνολική παραγωγή (ΑΕΠ) είναι βασικοί παράγοντες καθορισμού του μεγέθους της οικονομίας της αγοράς.Επίσης παρέχουν μια γενική ένδειξη των οικονομικών και φυσικών πόρων. Το μέγεθος της αγοράς επηρεάζει την παραγωγικότητα, αφού οι μεγάλες αγορές επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν τις οικονομίες κλίμακας που δημιουργούνται. Ωστόσο το μέγεθος μιας χώρας δεν αποτελεί πλέον καθοριστικό παράγοντα.Στη σύγχρονη εποχή,ναι μεν παίζει ρόλο αλλά έχει τεράστια σημασία η σωστή αξιοποίηση του. Σε έρευνα της Παγκόσμιας τράπεζας αναφέρεται ότι οι οικονομίες με δραστήριες παράκτιες περιοχές ή σε μεγάλα οικονομικά κέντρα δύνανται να αυξήσουν το μερίδιο τους στην παγκόσμια αγορά γρηγορότερα από άλλες,απομονωμένες γεωγραφικά χώρες.Επιπλέον ,αυτές με άφθονους φυσικούς πόρους και φθινό εργατικό δυναμικό έχουν τη δυνατότητα να προσελκύσουν ξένους επενδυτές μαζικότερα από κάποιες φτωχότερες.

Για σκοπούς διευκόλυνσης της ανάλυσης ,το βασικό κριτήριο της Παγκόσμιας Τράπεζας για την κατάταξη των οικονομιών του κόσμου είναι το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ). Βάσει αυτού, η κάθε οικονομία κατατάσσεται ως χαμηλού εισοδήματος, μέσου εισοδήματος και υψηλού εισοδήματος. Όλες οι χώρες BRIC χαρακτηρίζονται ως οικονομίες μέσου εισοδήματος.

Τα βασικά χαρακτηριστικά οικονομίας και πολιτικής των χωρών του σετ BRIC περιλαμβάνουν τη δομή της οικονομικής τους δραστηριότητας, τον βαθμό της παγκόσμιας ενοποίησης και το σύστημα εμπορίου που αναπτύσσουν, την σχέση κατανάλωσης και επένδυσης και τέλος τα πολιτικά τους συστήματα με έμφαση στο ρόλο της κυβέρνησης. Παρακάτω εμφανίζονται τα κυριότερα στοιχεία που αφορούν τις οικονομίες των χωρών BRIC.

Βασικά στοιχεία χωρών BRIC

Βραζιλία

- Κύρια δομικά στοιχεία της είναι η Βιομηχανία και οι υπηρεσίες
- Το εμπόριο αποτελεί μόνο το 23% του ΑΕΠ
- Έχει σχετικά υψηλούς δασμολογικούς και μη δασμολογικούς φραγμούς
- Στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα παραγωγής
- Εξάγει 61% πρωτογενή τομέα και 39% μεταποίησης
- Έχει πολύ χαμηλές εξαγωγές υπηρεσιών ,μόνο 1,68 του ΑΕΠ
- Είναι προσανατολισμένη στην κατανάλωση , 81% του ΑΕΠ
- Διατηρεί Πολυκομματικό-Δημοκρατικό πολιτικό σύστημα

Ρωσία

- Απαρτίζεται κυρίως από βιομηχανία και υπηρεσίες
- Έχει σχετικά χαμηλούς δασμολογικούς και μη δασμολογικούς δασμούς
- Σχετικά υψηλό εμπόριο 52% του ΑΕΠ
- Στηρίζεται έντονα στον Πρωτογενή κλάδο (ορυκτός πλούτος)
- Εξάγει εμπορεύματα 83% πρωτογενή τομέα και 17% τομέα μεταποίησης
- Έχει χαμηλές εξαγωγές υπηρεσιών ,μόνο 2,96% του ΑΕΠ
- Είναι προσανατολισμένη στην κατανάλωση
- Διατηρεί Πολυκομματικό-Δημοκρατικό πολιτικό σύστημα

Ινδία

- Απαρτίζεται κυρίως από γεωργία και υπηρεσίες
- Έχει υψηλούς δασμολογικούς και μη δασμολογικούς δασμούς
- Διατηρεί μέτριο εμπόριο, 47% του ΑΕΠ
- Στηρίζεται έντονα στον κλάδο των υπηρεσιών
- Κάνει εξαγωγές 33% πρωτογενή τομέα και 67% τομέα μεταποίησης
- Η εξαγωγή υπηρεσιών της είναι πολύ υψηλή , 8,23% του ΑΕΠ
- Είναι προσανατολισμένη στην κατανάλωση
- Διατηρεί Πολυκομματικό-Δημοκρατικό πολιτικό σύστημα

Κίνα

- Απαρτίζεται από βαριά Βιομηχανία
- Έχει τους χαμηλότερους δασμολογικούς και μη δασμολογικούς φραγμούς

- Διατηρεί υψηλό εμπόριο , 56% του ΑΕΠ
- Στηρίζεται έντονα στον κλάδο της μεταποίησης
- Κάνει χαμηλές εξαγωγές υπηρεσιών , 3,46% του ΑΕΠ
- Είναι προσανατολισμένη στην επένδυση, 45,8% του ΑΕΠ
- Διατηρεί Μονοκομματικό, Απολυταρχικό σύστημα

3.4 Αντίκτυπος της κρίσης στο συνασπισμό BRICs

Η κρίση που επικρατεί στη Δύση έχει επηρεάσει και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Επικρατεί η πεποίθηση ότι οι αναδυόμενες αγορές θα κρατούν τα ηνία στο μέλλον.

Καταρχήν η αναλογία των αναδυόμενων οικονομιών στην παγκόσμια παραγωγή έχει αυξηθεί κατά περίπου 50% μέσα στην τελευταία δεκαετία. Βρίσκεται πλέον στο 30% με βάση τα στοιχεία του ΔΝΤ και θα φτάσει το 35% μέχρι το 2014. Επίσης η πτώση στις τιμές των εμπορευμάτων μπορεί να ενισχύσει τις εξαγωγές τους και να βοηθήσει στη συγκράτηση του πληθωρισμού, με αποτέλεσμα να αποτραπεί επιβράδυνση της εγχώριας ζήτησης.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια συνεχής έξαρση σε επίπεδο επενδύσεων διεθνών κεφαλαίων στο συνασπισμό BRICs. Ειδικότερα, τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια, έχοντας να αντιμετωπίσουν πολλά προβλήματα στις ισχυρές αγορές της Δύσης και σε συνδιασμό με την κρίση που πλήττει κυρίως τις οικονομίες των ΗΠΑ και της Ευρώπης, έχουν αρχίσει να στρέφονται στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

Οι αγορές των ισχυρά αναπτυσσόμενων χωρών είναι σε μεγάλο βαθμό ανεκμετάλλευτες, με αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντικό πεδίο να ξεδιπλώσουν τις επενδυτικές τους δραστηριότητες την ίδια στιγμή που το ενδιαφέρον των χωρών αυτών για προσέλκυση νέων επενδύσεων είναι μεγάλο. (Financial Times 2008). Βασικά οι επενδυτικοί κίνδυνοι παραμένουν καθώς υπάρχουν και γεωπολιτικές αβεβαιότητες. Ορισμένοι διαχειριστές εστιάζουν στα προβλήματα γραφειοκρατίας και στον κίνδυνο πολιτικών παρεμβάσεων που υπάρχει σε χώρες όπως η Ρωσία και η Κίνα. Όμως μόνο με ρίσκο μπορούν να επέλθουν τα μεγάλα κέρδη.

3.5 Σχέση και μέλλον των χωρών BRICs

Πέρα από τα κοινά στοιχεία των χωρών αυτών υπάρχει και έντονος ανταγωνισμός μεταξύ τους. Μεταξύ των χωρών αυτών, τα τελευταία χρόνια υπάρχει σαφής προτίμηση προς την Ινδία. Και ενώ ξι μάχη μέχρι το 2008 ήταν μεταξύ της Κίνας και της Ινδίας, το 2009 μπήκε δυναμικά στο παιχνίδι και η Ρωσία. Αντίθετα η Βραζιλία και η Νότια Αφρική παραμένουν οι φτωχότερες και έρχονται τελευταίες στην προτίμηση των επενδυτών.

Μέλλον των χωρών αυτών

- Εκτιμάται ότι το 2014 οι κεφαλαιαγορές των BRICs θα αντιπροσωπεύουν το 50% του κεφαλαίου του συνόλου των αναδυόμενων αγορών παγκοσμίως
- Έως το 2030 οι χώρες BRICs θα αντιπροσωπεύουν παγκόσμια άλλους 1,8 δισ. Καταναλωτές
- Εκτιμάται ότι έως το 2040 θα συμβάλλουν στο 70% της παγκόσμιας ανάπτυξης
- Έως το 2050 θα έχουν από κοινού μεγαλύτερη οικονομική παραγωγή από το σύνολο των σημερινών έξι πλουσιότερων χωρών

Πλεονεκτήματα των χωρών BRICs

Οι χώρες αυτές συγκεντρώνουν σήμερα μια σειρά από συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι άλλων οικονομιών με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης.

- Σταθερότητα σε πολιτικό επίπεδο
- Θετικά μακροοικονομικά μεγέθη
- Απελευθέρωση των οικονομιών τους
- Είναι αποδέκτες του 75% των επενδύσεων σε αναδυόμενες αγορές
- Αποτελούν τον προορισμό επιλογής διεθνών εταιριών

Σε συνδιασμό και με την παρούσα οικονομική κρίση οι χώρες BRICs προτείνονται ως κύριο επενδυτικό αδιέξοδο. Όπως προαναφέρθηκε παρουσιάζουν πολλά πλεονεκτήματα μέσα σε μια τόσο δύσκολη περίοδο. Οι λόγοι που ένας επενδυτής θα μπορούσε να στραφεί σε αυτές πέρα από αυτούς που προαναφέρθηκαν αναλύονται παρακάτω.

Όσον αφορά τη Βραζιλία

- Έχει πλούσιους φυσικούς πόρους
- Τεράστια γεωργική παραγωγή
- Εξαγωγική δύναμη
- Υψηλό εμπορικό πλεόνασμα
- Αποπλήρωση του εξωτερικού χρέους
- Προωθούμενες θεσμικές μεταρρυθμίσεις
- Συνεχής μείωση πληθωρισμού
- Αυξανόμενους ρυθμούς ανάπτυξης

Όσον αφορά τη Ρωσία

- Έχει πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου (20% της παγκόσμιας παραγωγής) και φυσικού αερίου (35% παγκόσμιας παραγωγής)
- Αυξανόμενη καταναλωτική ζήτηση λόγω της αύξησης μεσαίας τάξης
- Πλεόνασμα εμπορικών συναλλαγών
- Αυξημένα συναλλαγματικά αποθέματα

Όσον αφορά την Ινδία

- Έχει υψηλά ποσοστά εκπαίδευσης και φθηνού εργατικού δυναμικού
- Αυξημένο ποσοστό νεανικού πληθυσμού
- Εντατικούς ρυθμούς έργων υποδομής μακροχρόνια
- Ραγδαία αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων
- Επεκτατική στρατηγική εγχώριων εταιριών στο εξωτερικό

Όσον αφορά την Κίνα

- Έχει δυναμική με ρυθμούς ανάπτυξης 10% τις τελευταίες δύο δεκαετίες
- Διψήφια ποσοστά αύξησης της βιομηχανικής παραγωγής και των άμεσων ξένων επενδύσεων
- Πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο λόγω εξαγωγών και ρεκόρ συναλλαγματικών αποθεμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αναπτυσσόμενες-Αναπτυγμένες οικονομίες

Σύγκριση και οικονομικά στοιχεία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο αυτό στόχος είναι η σύγκριση μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Αναφέρονται λοιπόν τόσο τα κοινά τους σημεία όσο και ποικίλες διαφορές. Ακόμα στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η σημερινή κατάσταση των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων χωρών και οι πιθανές προοπτικές τους για το μέλλον. Τέλος αναφέρονται οι σχέσεις που έχουν οι χώρες αυτές μεταξύ τους.

4.1 Διάκριση των χωρών σε αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες

Στην παγκόσμια οικονομία μπορούμε να διακρίνουμε ποικίλα επίπεδα οικονομιών .Οι παράγοντες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο διαφορετικό στάδιο ανάπτυξης κάθε χώρας είναι πολλοί. Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε την έννοια, τη διάκριση αλλά και τις διαφορές μεταξύ τους, με καθαρά οικονομικά κριτήρια. Σε αυτό το σημείο είναι σκόπιμο να πούμε ότι η εξέλιξη μίας χώρας δεν εξαρτάται μόνο από οικονομικά μεγέθη αλλά και από τον πολιτισμό, τη νοοτροπία ,την πολιτική και πολλούς άλλους παράγοντες που δεν θα εξετάσουμε εδώ.

Κύριο κριτήριο σήμερα για τη διάκριση των κρατών σε αναπτυσσόμενα και ανεπτυγμένα είναι το κατά κεφαλήν εισόδημα ,ο δείκτης ανθρώπινης ανάπτυξης (αποτελείται από τρεις επιμέρους δείκτες : το προσδόκιμο ζωής, το βαθμό εκπαίδευσης και την ποιότητα ζωής) και το ΑΕΠ. Ο όρος ανεπτυγμένη ή εξελιγμένη χώρα χρησιμοποιείται για να κατηγοριοποιήσει τις χώρες με ανεπτυγμένη οικονομία ,στις οποίες ο τροτογενής και τεταρτογενής τομέας επικρατούν. Αντιθέτως στις αναπτυσσόμενες χώρες έχουμε κυρίως πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και μικρότερο βαθμό ανάπτυξης.

4.2 Η κατάσταση σήμερα και η υπεροχή των αναπτυσσόμενων χωρών

Τα τελευταία χρόνια όπως προαναφέρθηκε το παγκόσμιο οικονομικό σκηνικό έχει μεταβληθεί δραματικά. Φαίνεται ότι πλέον το σημαντικότερο ρόλο στις παγκόσμιες αγορές καλούνται να παίξουν οι αναπτυσσόμενες χώρες. Σύμφωνα με πολλές μελέτες ,από το 2011 αλλά και νωρίτερα, οι αναπτυσσόμενες αγορές διαδραματίζουν πλέον άκρως σημαντικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομία. Ανακοινώθηκε ότι ενώ οι ανεπτυγμένες αγορές προσπαθούν να ανακάμψουν , οι μεγάλες αναπτυσσόμενες χώρες τρέχουν μπροστά ,όχι μόνο ενισχύοντας το επίπεδο ζωής των πολιτών τους αλλά και πυροδοτώντας την ανάπτυξη στον υπόλοιπο κόσμο. Με πολύ πιο ραγδαία ανάπτυξη οι χώρες αυτές έχουν καταστεί σημαντικοί παίκτες στην παγκόσμια οικονομία. Για πρώτη φορά , οι πολιτικές τους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο επηρεάζοντας τους πάντες.

Ας δούμε όμως τι συνέβη και σε άλλες οικονομίες και αρχικά στις ανεπτυγμένες. Παρουσιάζοντας τις οικονομικές προοπτικές ανά γεωγραφική περιοχή βλέπουμε ότι υπάρχουν τεράστιες αλλαγές. Στις ΗΠΑ ,παρά τα σημάδια αισιοδοξίας που υπάρχουν, οι προβληματικοί ισολογισμοί του δημόσιου τομέα, η αδύναμη αγορά εργασίας αλλά και άλλα σημαντικά θέματα δημιουργούν αξεπέραστες προκλήσεις για όσους χαράσουν πολιτικές.

Τα στοιχεία για την Ευρωζώνη επικεντρώνονται στην ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών. Η κρίση έφερε στην επιφάνεια δομικές αδυναμίες της ζώνης του ευρώ. Χωρίς ομοσπονδιακή κυβέρνηση και κοινό συντονισμό, οι ευρωπαίοι πολιτικοί έκαναν βήματα που ενδέχεται να αλλάξουν ριζικά την αρχιτεκτονική και το μέλλον της Ευρωζώνης. Στην Ιαπωνία, η πρόσφατη οικονομική ανάπτυξη ήταν έντονη, αλλά η λήξη των κυβερνητικών κινήτρων και η μείωση των ονομαστικών μισθών δεν προαναγγέλλουν θετικές εξελίξεις σε σχέση με την κατανάλωση. Ο εξαγωγικός τομέας της Ιαπωνίας συναντά ενάντιους ανέμους, εξαιτίας της μειωμένης ζήτησης και του εντεινόμενου ανταγωνισμού από άλλους παραγωγούς χωρών της Ασίας και του Ειρηνικού. Το Ηνωμένο Βασίλειο καταγράφει εντυπωσιακά ισχυρή ανάπτυξη σαν αποτέλεσμα της φιλελεύθερης νομισματικής πολιτικής, της σημαντικής ζήτησης για εξαγωγές, της αδύναμης λίρας και των αυξανόμενων επιχειρηματικών επενδύσεων. Το ερώτημα που προκύπτει είναι εάν ο ιδιωτικός τομέας είναι ικανός να σταθεί αντίβαρο στις δημοσιονομικές μειώσεις του δημοσίου τομέα.

Ας δούμε όμως και την κατάσταση που επικρατεί στις σημαντικότερες αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η Κίνα βρίσκεται, όπως πάντα, σε σταυροδρόμι. Από τη μία πλευρά, ο πληθωρισμός εξελίσσεται σε πρόβλημα με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να λαμβάνει μέτρα συγκράτησης τιμών. Από την άλλη, επιδιώκει να προστατεύσει την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών περιορίζοντας την ανατίμηση του νομίσματος, πράγμα που επιδεινώνει το πρόβλημα του πληθωρισμού. Συνεπώς, η Κίνα έρχεται αντιμέτωπη με ένα επικίνδυνο ζήτημα εξισορρόπησης και ο τρόπος που θα το χειριστεί θα καθορίσει το οικονομικό μέλλον της χώρας μέσα στο επόμενο έτος.

- Οι προοπτικές για την Ινδία είναι σε γενικές γραμμές θετικές. Ενώ οι κυβερνόντες παλεύουν ενάντια στην άνοδο του πληθωρισμού, ο κατασκευαστικός κλάδος προχωρά ταχύτατα ακολουθώντας την ισχυρή ζήτηση και τις εξαγωγές.

-Στη Βραζιλία, ο πληθωρισμός βρίσκεται σε επίπεδα υψηλότερα των επιδιωκόμενων, ωστόσο η περιοριστική νομισματική πολιτική ενδέχεται να ασκήσει ανοδικές πιέσεις στο νόμισμα της χώρας, υποσκάπτοντας την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών. Η μακροπρόθεσμη δημοσιονομική σταθεροποίηση θα είναι κρίσιμη για τη διασφάλιση της ανάπτυξης καθώς και της τόνωσης των επενδύσεων και των εξαγωγών.

-Στη Ρωσία, η ενίσχυση της ανάκαμψης προϋποθέτει την απομάκρυνση από την εκτεταμένη εξάρτησή της χώρας από τις πρώτες ύλες. Αν και οι αυξημένες τιμές στον κλάδο της ενέργειας ενδέχεται να βοηθήσουν βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα η ανάπτυξη θα εξαρτηθεί από τις επενδύσεις σε κλάδους που δεν σχετίζονται με τις πρώτες ύλες και από τη χρησιμοποίηση του άφθονου καταρτισμένου εργατικού δυναμικού.

-Στην Υπο-σαχάρια Αφρική, η οικονομική δραστηριότητα «θερμαίνεται». Η ανάδυση των μεγάλων αναπτυσσόμενων αγορών προκάλεσε την αύξηση της ζήτησης πρώτων υλών που υπάρχουν σε αφθονία στην Αφρική. Παρά το γεγονός ότι παραμένουν τα σημαντικά προβλήματα υποδομών, οι προσανατολισμένες στην ανάπτυξη πολιτικές και οι διαρθρωτικές αλλαγές στη διακυβέρνηση θα θέσουν τις βάσεις προς μια σταθερή ανάπτυξη.

4.3 Ο νέος κόσμος στον οποίο θα μάθουμε να ζούμε

Το μεταβλητό κλίμα που επικρατεί ανάγκασε τους επενδυτές να κινούνται με βραχυπρόθεσμους στόχους κάτι που είναι αντιπαραγωγικό. Γι αυτό το λόγο θα ήταν σημαντική η ανάλυση του μακροπρόθεσμου ορίζοντα και τα συμπεράσματα που προκύπτουν για τις επενδύσεις.

Πως λοιπόν θα διαμορφωθεί μακροπρόθεσμα το οικονομικό τοπίο και τι θα σημαίνει αυτό για τους επενδυτές? Στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται ως απότοκο της κρίσης ,η μετατόπιση του οικονομικού κέντρου βάρους από τις βιομηχανοποιημένες χώρε στις αναπτυσσόμενες αγορές ,πλέον επυταχύνεται.

Το χρέος και ο δανεισμός οδήγησαν σε ανισορροπία της οικονομίας. Ένα όμως επιπλέον στοιχείο που αξίζει να αναφέρουμε είναι η γύραση του πληθυσμού που αναμένεται να παίξει μεγάλο ρόλο στην παγκόσμια οικονομία.Όπως φαίνεται στο

παρακάτω διάγραμμα κυρίως στις ανεπτυγμένες χώρες έχουμε μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων άνω των 65 απ ότι στις αναπτυσσόμενες.

4.3.1 Η νέα τάξη πραγμάτων – οικονομικά μεγέθη

Η παγκόσμια κρίση που έπληξε τις χρηματοπιστωτικές αγορές την περίοδο 2008/2009 ήταν μια καθοριστική καμπή και πλέον βαδίζουμε προς μία νέα παγκόσμια τάξη πραγμάτων. Στο νέο τοπίο που διαμορφώνεται, η μετατόπιση του οικονομικού κέντρου βάρους από τις βιομηχανοποιημένες χώρες στις αναδυόμενες αγορές επιταχύνεται. Αναμένουμε ότι οι αναδυόμενες οικονομίες θα εξακολουθήσουν να παρουσιάζουν υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με τον ανεπτυγμένο κόσμο, όπου η ανάπτυξη θα παραμείνει ασθμαίνουσα υπό το βάρος των κρατικών χρεών. Το χρέος είναι σε γενικές γραμμές πολύ λιγότερο δυσβάσταχτο και τα δημογραφικά στοιχεία πολύ πιο υποστηρικτικά στις αναδυόμενες οικονομίες.

Η μεγέθυνση των ανεπτυγμένων αγορών ,με της εξαίρεση της περιφέρειας της Ευρωζώνης ,ήταν επί το πλείστον καλύτερη του αναμενόμενου. Αντίθετα ,οι αναδυόμενες αγορές αναπτύχθηκαν με ρυθμούς βραδύτερους του αναμενόμενου. Παρ'όλα αυτά , η ψαλίδα στους ρυθμούς ανάπτυξης μεταξύ ανεπτυγμένων και αναδυόμενων αγορών είναι μεγάλη, κάτι που δεν αναμένεται να αλλάξει στο κοντινό μέλλον.

Τεράστια αύξηση των αστικών πληθυσμών στις χώρες των αναδυόμενων αγορών

Το 52% περίπου του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σήμερα σε αστικές περιοχές. Μέχρι το 2025 το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί στο 58%. Σχεδόν ολόκληρη αυτή η αύξηση θα πραγματοποιηθεί στις χώρες των αναδυόμενων αγορών, ιδιαίτερα σε εκείνες της Ασίας, καθώς οι κάτοικοι μετακινούνται από την ύπαιθρο προς τις πόλεις αναζητώντας θέσεις εργασίας. Σήμερα, περισσότερο από το 60% του παγκοσμίου ΑΕΠ προέρχεται από τους αστικούς πληθυσμούς αυτών των αναδυόμενων αγορών.

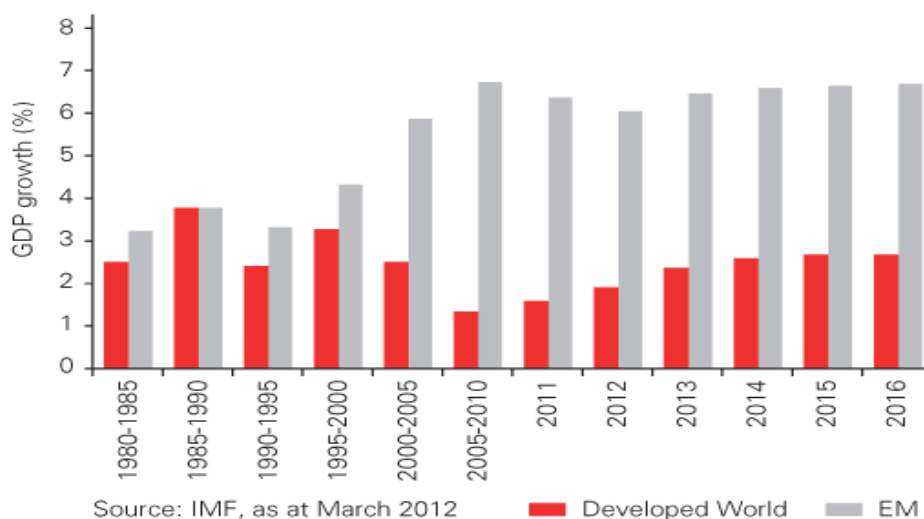
Κατά τα τελευταία 15 χρόνια ο πληθυσμός του Δελχί της Ινδίας έχει δεκαπλασιαστεί. Μέσα στα επόμενα 15 χρόνια θα προστεθούν σε αυτόν ακόμη 6 εκατομμύρια κάτοικοι. Το γεγονός αυτό θα επιβαρύνει ακόμη περισσότερο τις υποδομές της πόλης, δυσχεραίνοντας τη μετακίνηση με τα μέσα μαζικής μεταφοράς και επιδεινώνοντας τη λειψυδρία και την ανεπάρκεια της ηλεκτρικής ενέργειας. Αναλυτές εκτιμούν ότι κατά τις επόμενες δύο δεκαετίες οι αστικές περιοχές των αναδυόμενων οικονομιών θα αντιπροσωπεύουν περίπου τα δύο τρίτα των παγκόσμιων δαπανών για υποδομές. Οι περισσότερες δαπάνες θα διοχετευθούν στην ανέγερση κατοικιών. Στη Κίνα και στην Ινδία μαζί θα προστεθούν 16 τρισεκατομμύρια τετραγωνικά μέτρα κατοικιών κατά την περίοδο αυτή, ώστε να μπορέσουν να στεγαστούν μισό δισεκατομμύριο επιπλέον άνθρωποι.

Οικονομικά μεγέθη

Αναμένουμε ότι οι αναδυόμενες οικονομίες θα εξακολουθήσουν να παρουσιάζουν υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με τον ανεπτυγμένο κόσμο. Το χρέος είναι σε γενικές γραμμές πολύ λιγότερο δυσβάσταχτο και τα δημογραφικά στοιχεία πολύ πιο υποστηρικτικά (νεότεροι ηλικιακά πληθυσμοί) στις αναδυόμενες οικονομίες.

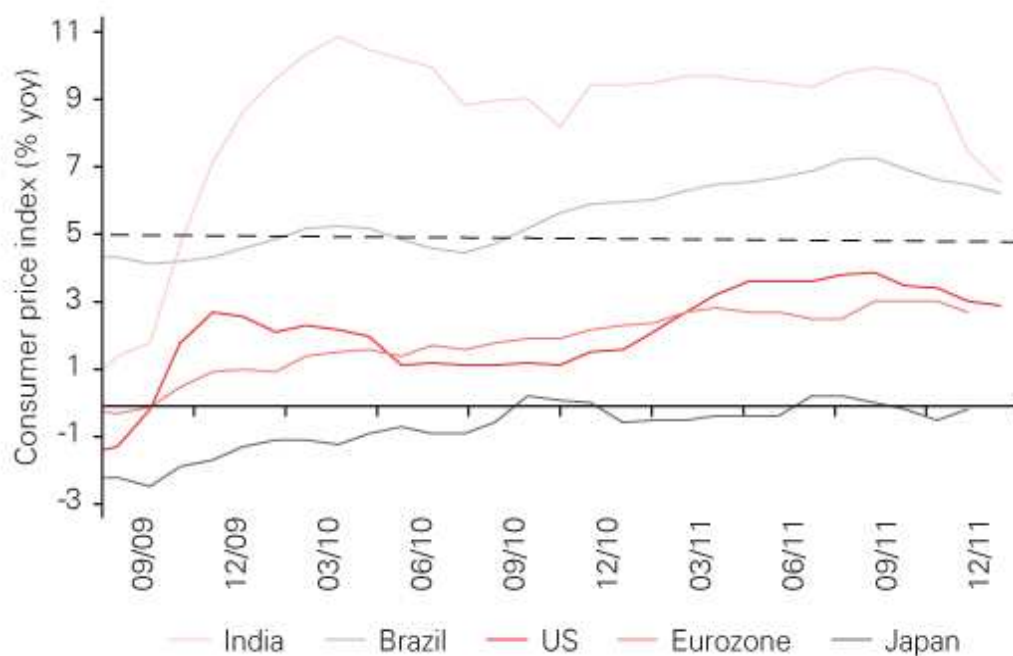
Προκειμένου ωστόσο να διατηρηθούν αυτοί οι ρυθμοί ανάπτυξης, σε πολλές περιπτώσεις το μοντέλο ανάπτυξης πρέπει να στηριχτεί περισσότερο σε εγχώριους παράγοντες και να μειωθεί ο βαθμός εξάρτησης του από τη ζήτηση του ανεπτυγμένου κόσμου, σε σχέση με την προ κρίσης εποχή.

Διάγραμμα Ανάπτυξης

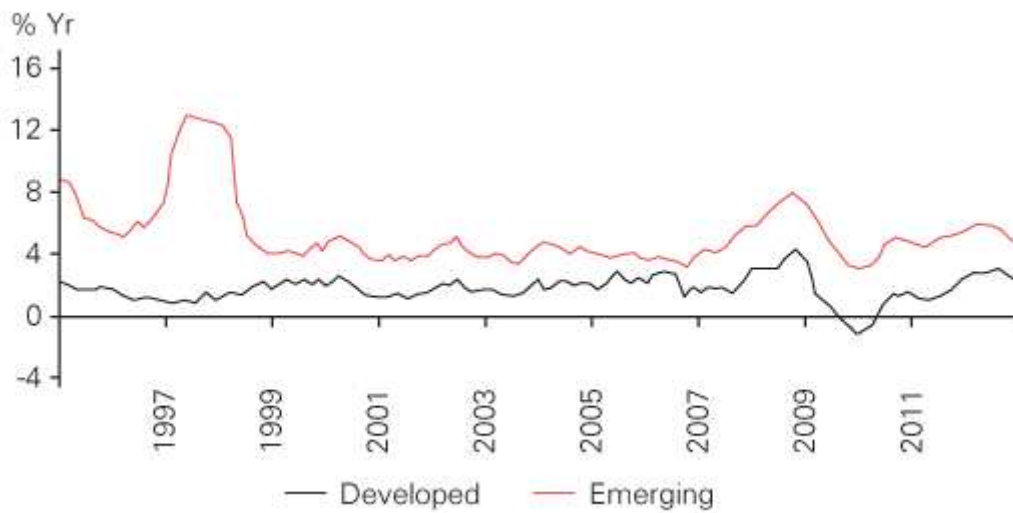
Σύμφωνα με το διάγραμμα αυτό έχουμε πολύ μεγαλύτερη ανάπτυξη στις αναδυόμενες οικονομίες σε σχέση με τις αναπτυγμένες. Ακόμα βλέπουμε ότι με τα χρόνια υπάρχει μεγάλο χάσμα μεταξύ την ανάπτυξης αναδυόμενων-αναπτυγμένων αγορών. Βλέπουμε δηλαδή ότι μειώνεται η ανάπτυξη στις αναπτυγμένες χώρες ενώ αντίθετα αυξάνεται σημαντικά στις αναπτυσσόμενες.

Πληθωρισμός. Ο πληθωρισμός στις αναδυόμενες αγορές θα κινηθεί υψηλότερα σε σχέση με τον αναπτυγμένο κόσμο.

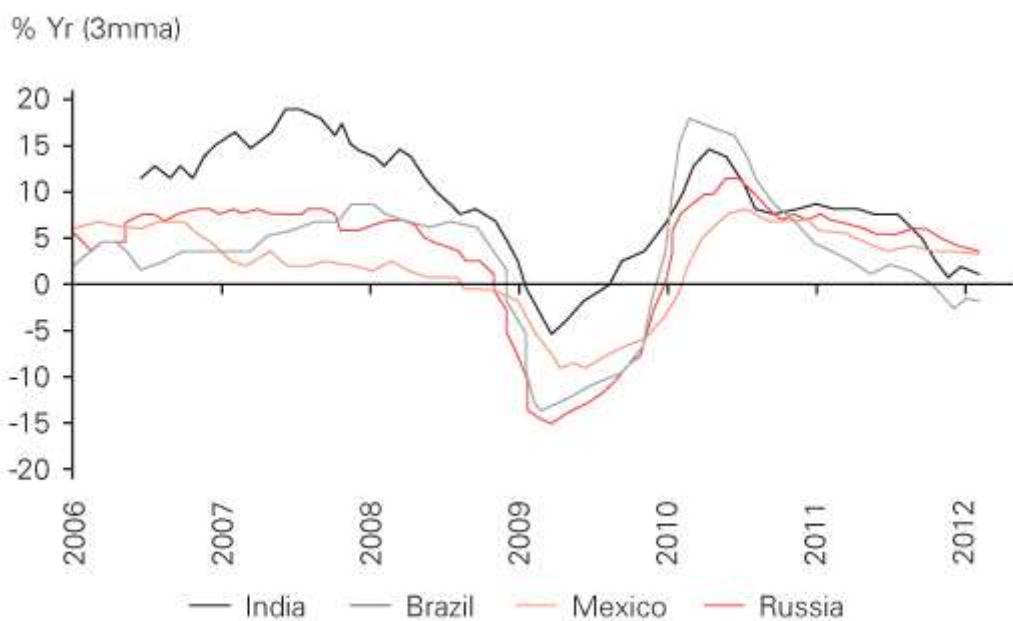
Source: Bloomberg, as at March 2012

Επίσημος πληθωρισμός στις αναπτυγμένες και τις αναδυόμενες οικονομίες

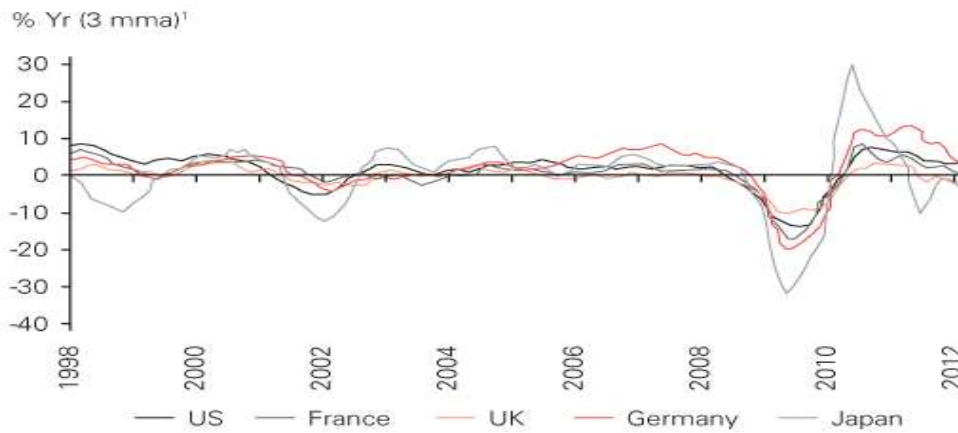

Ο πληθωρισμός σε πολλές αναδυόμενες οικονομίες άρχισε να υποχωρεί από τα υψηλά επίπεδα στα οποία είχε βρεθεί στα τέλη του περασμένου έτους και ως επί το πλείστον η τάση του είναι καθοδική . Ο πληθωρισμός σε Κίνα ,Ρωσία ,Ινδία και Βραζιλία μειώθηκε σημαντικά.

Βιομηχανική παραγωγή αναδυόμενες οικονομίες

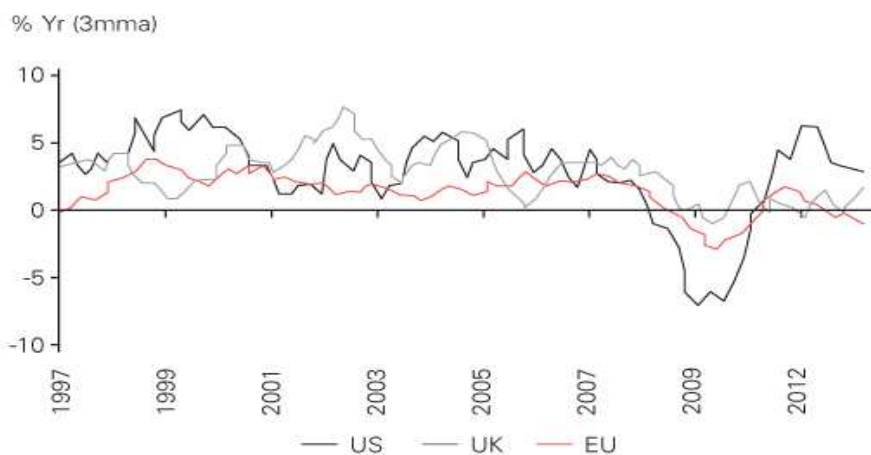
Βιομηχανική παραγωγή, αναπτυγμένες οικονομίες

Βιομηχανική παραγωγή

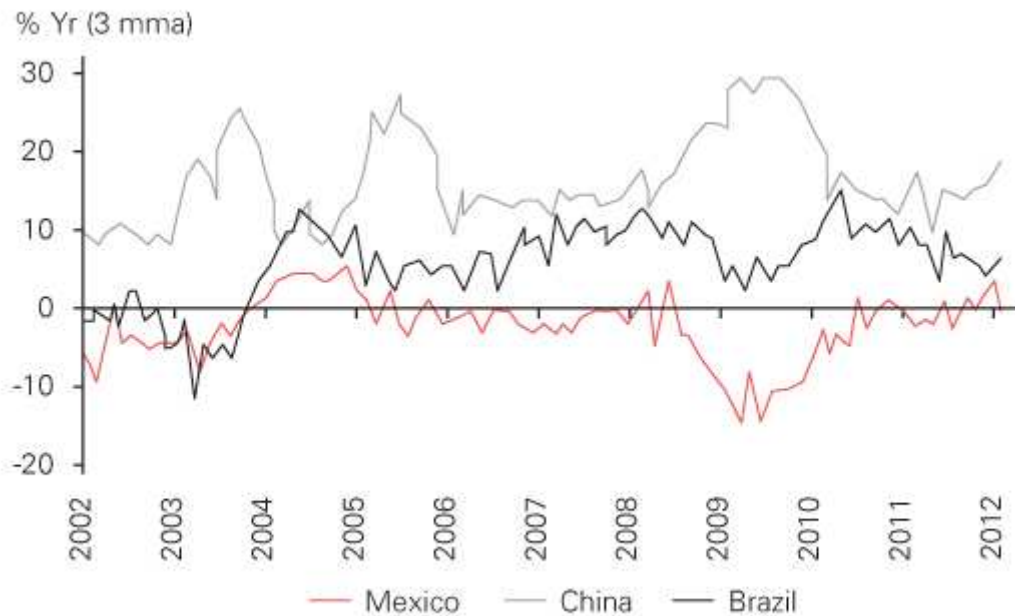
Στο μεγαλύτερο τμήμα του αναπτυγμένου κόσμου η βιομηχανική παραγωγή εξακολουθεί να μειώνεται, σύμφωνα όμως με βασικούς οικονομικούς δείκτες αναμένεται να σταθεροποιηθεί τους προσεχείς μήνες. Στις αναδυόμενες αγορές παρατηρείται χαμηλή παραγωγή από τις αρχές του 2012 και ο ρυθμός βιομηχανικής ανάπτυξης βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα του από την εκδήλωση της κρίσης.

Πωλήσεις λιανικής αναπτυγμένων χωρών

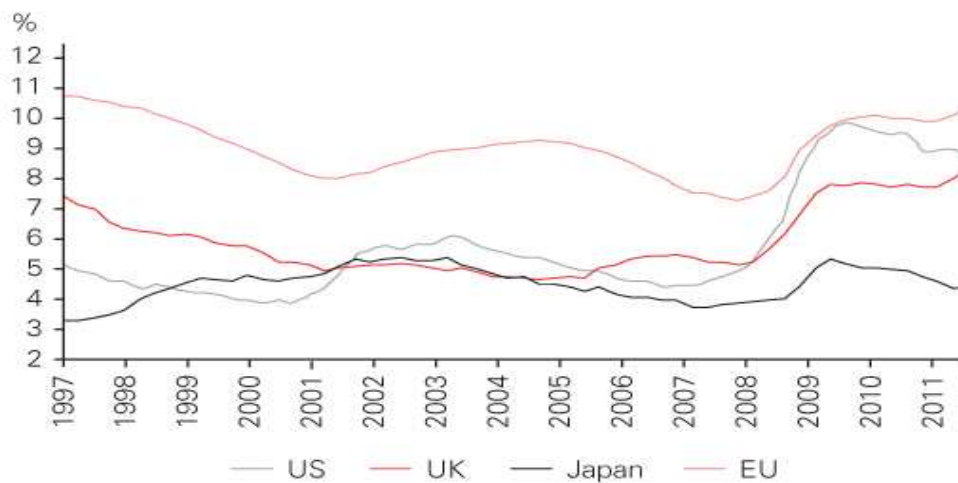
Με την εξαίρεση του Ηνωμένου Βασιλείου, ο ρυθμός αύξησης των πωλήσεων λιανικής στον αναπτυγμένο κόσμο μειώθηκε περαιτέρω σε σχέση με τα ήδη χαμηλά επίπεδα του, γυρνώντας σε αρνητικό πρόσημο στην Ευρωζώνη.

Πωλήσεις λιανικής αναδυόμενων χωρών

Οι πωλήσεις λιανικής σε πολλές αναδυόμενες αγορές δείχνουν περαιτέρω σημάδια βελτίωσης. Το ποσοστό ανάπτυξης των πωλήσεων λιανικής στην Κίνα παραμένει διψήφιο.

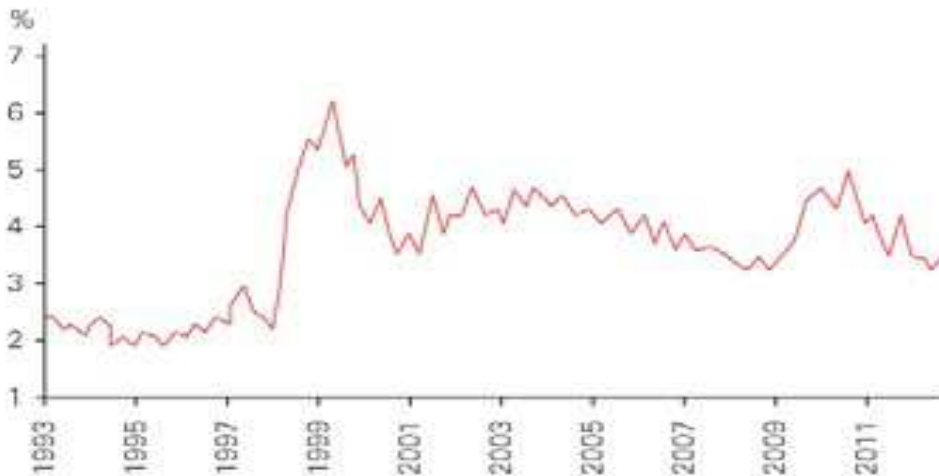
Ανεργία στις αναπτυγμένες αγορές

Οι αγορές εργασίας των βασικών αναπτυγμένων χωρών παρουσίασαν βελτίωση, η οποία αποτελούσε ζητούμενο εδώ και καιρό. Στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία η ανεργία

μειώθηκε και διατηρεί καθοδική τάση. Αξιοσημείωτη εξαίρεση αποτελεί η Ευρώπη όπου η ανεργία συνεχίζει να αυξάνεται.

Ανεργία στην Ασία

Οι αγορές εργασίας στην Ασία παραμένουν σχετικά υγιείς παρά την επιβραδυνόμενη ανάπτυξη ,χάρη στα ισχυρότερα βασικά οικονομικά μεγέθη και στο καλύτερο κλίμα σε σχέση με τις αγορές εργασίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

4.4 Γιατί οι σοφοί επενδυτές επιλέγουν πλέον τις αναπτυσσόμενες χώρες?

Πλέον υπάρχει ισχυρή επιχειρηματολογία ,σύμφωνα και με όσα προαναφέρθηκαν, ότι ο βασικός κίνδυνος δεν εντοπίζεται στις επενδύσεις στις αναδυόμενες αγορές το 2012. Αντιθέτως ο κίνδυνος εντοπίζεται στις επενδύσεις στις ανεπτυγμένες χώρες.

Ο κόσμος κατά το 2012 θα συνεχίσει να είναι διχασμένος ανάμεσα στις ανεπτυγμένες οικονομίες που διανύουν φάση απομόχλευσης και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες που δεν έχουν υπερβολικά χρέη. Οι ΗΠΑ και η Ευρώπη θα συνεχίσουν να παρουσιάζουν υποτονικό βαθμό ανάπτυξης και ο βασικός κίνδυνος θα εξακολουθεί να είναι η επιστροφή στην ύφεση, ή στη μεγάλη ύφεση. Από την άλλη πλευρά ,πολλές αναδυόμενες οικονομίες θα αναπτυχθούν με ρυθμό κοντά στη μέση τάση .Σε αυτές τις αγορές ,οι βασικότεροι κίνδυνοι είναι

εγχώριοι ,όπως ο πληθωρισμός. Σε γενικές γραμμές ,ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες θα συνεχίσουν να βιώνουν συγχρονισμένους ετήσιους κύκλους αποθεμάτων ,κυρίως λόγω της ολόενα και πιο παγκοσμιοποιημένης φύσης που υπάρχει πλέον στον τομέα παραγωγής.

Οι αναδυόμενες οικονομίες είναι πλέον αρκετά ετερογενείς και δεν αντιμετωπίζουν ένα κοινό κίνδυνο πιθανής χρεοκοπίας στην περίπτωση που θα αποκοπούν από τα ξένα κεφάλαια, για τον απλούστατο λόγο ότι πλέον εκείνες είναι οι πιστωτές. Η παρατεταμένη αδυναμία στη ζήτηση των ανεπτυγμένων χωρών που θα δημιουργηθεί το επόμενο διάστημα θα πυροδοτήσει επενδύσεις και εμπόριο μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών .Οι συγκεκριμένες χώρες θα πραγματοποιήσουν νέες προσπάθειες να στρέψουν την εμπορική τους δραστηριότητα περισσότερο σε άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες .

Οι τράπεζες τους θα αποκτήσουν μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς από τους ανταγωνιστές τους των ανεπτυγμένων οικονομιών , πιθανότητα μέσω εξαγωγών .

Η κατάσταση είναι πλέον τέτοια ώστε η απόφαση μη επένδυσης σε αναπτυσσόμενες οικονομίες να ισοδυναμεί με τζόγο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΜΕΛΕΤΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη σημερινή εποχή όπως είδαμε το παγκόσμιο σκηνικό έχει μεταβληθεί σημαντικά. Τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν αποτελούν τον κινητήριο μοχλό για την έρευνα στην οικονομία της Κίνας. Αξίζει να αναφερθεί ότι επιλέχθηκε κυρίως λόγω της μεγάλης και απότομης αλλαγής που αναμένεται να συμβεί όσον αφορά την εξέλιξη της οικονομίας της. Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε την οικονομία της Κίνας, το πως αυτή επηρεάζει την παγκόσμια οικονομία αλλά και θα βγάλουμε κάποια συμπεράσματα για πιθανά ενδεχόμενα στο μέλλον, τόσο για την Κίνα όσο και γενικά για τις αναπτυσσόμενες χώρες

5.1 Η οικονομική υπερδύναμη του 21ου αιώνα

Η Κίνα είναι η μεγαλύτερη πληθυσμιακά χώρα του πλανήτη με 1,3 δισεκατομμύρια κατοίκους η οποία τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει συνεχή ανοδική πορεία. Η ανάπτυξη της είναι ραγδαία και υπάρχει συνεχής αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος και συνεπώς και της αγοραστικής δύναμης.

Αποτελεί χώρα εξαγωγών αλλά και εισαγωγών ταυτόχρονα. Η παραγωγή της συνίσταται κυρίως σε ηλεκτρικές και άλλου τύπου συσκευές, όπως υπολογιστές και συσκευές επεξεργασίας δεδομένων ,καθώς και σε οπτικό και ιατρικό εξοπλισμό. Βασικό κομμάτι των εξαγωγών της αποτελούν επίσης τα προϊόντα ρουχισμού , καθώς και διαφόρων ειδών αγροτικά προϊόντα.

Το 1991 η Κίνα εισήλθε στον οργανισμό για την οικονομική Συνεργασία Ασίας και κρατών Ειρηνικού (APEC) , οργανισμού που προωθεί το ελεύθερο εμπόριο και τη συνεργασία σε θέματα οικονομίας εμπορίου, επενδύσεων και τεχνολογίας. Το 2001 έγινε δεκτή στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και σε τρία μόλις χρόνια το εξωτερικό της εμπόριο τριπλασιάστηκε.

Κυριότεροι εταίροι της Κίνας το 2010

Chinas Top Trade Partners, 2010

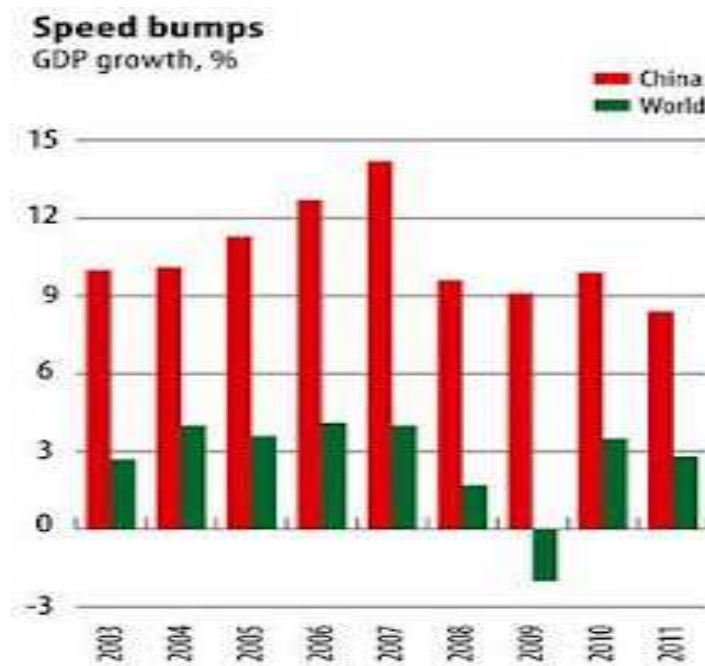
Source : PRC General Administration of Customs, China's Customs Statistics

- 1 United States- Ηνωμένες Πολιτείες
- 2 Japan- Ιαπωνία
- 3 Hong Kong – Χονγκ Κονγκ
- 4 South Korea- Νότια Κορέα
- 5 Taiwan- Ταιβάν
- 6 Germany- Γερμανία
- 7 Australia- Αυστραλία
- 8 Malaysia- Μαλαισία
- 9 Brazil- Βραζιλία
- 10 India- Ινδία

Από τις αρχές της χιλιετίας η οικονομία της Κίνας άρχισε να ανακάμπτει. Το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα αποτελούσε αντικείμενο εκμετάλλευσης των βιομηχανικών χωρών , στη συνέχεια κατάφερε να αναδειχτεί

σε ανερχόμενη οικονομική υπερδύναμη του 21ου αιώνα. Η οικονομική ισχύς της Κίνας ξεκίνησε μόλις πύρθηκε η πολιτική απόφαση για ένταξή της στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, αφήνοντας τον κομμουνιστικό επαναστατικό απομονωτισμό και προχωρώντας σε μεταρρυθμίσεις μεγάλης κλίμακας.

Το ΑΕΠ της Κίνας το 2010 ανήλθε σε 6,05 τρις \$ και το 2011 ανήλθε σε δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη παγκοσμίως μετά την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα μεγέθη αυτά θέτουν την οικονομία της Κίνας στην δεύτερη θέση της παγκόσμιας κλίμακας αμέσως μετά από τις ΗΠΑ και με την Ιαπωνία να βρίσκεται στην τρίτη θέση (Le Monde , 14/2/2011) , ενώ παράλληλα την καθιστούν σημαντικό ρυθμιστή της διεθνούς οικονομίας. Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε το ΑΕΠ της Κίνας σε σχέση με το παγκόσμιο ΑΕΠ.

Πηγή : “ The world in figures” , The Economist, 22/11/2010

5.2 Η εδραίωση της Κίνας στη διεθνή σκηνή

Οι επιπτώσεις που έχει ήδη η άνοδος της Κίνας στη διεθνή πολιτική και οικονομική σκηνή είναι ιδιαίτερα εμφανείς τα τελευταία χρόνια ,ενώ πολλοί εκτιμούν πως αυτό δεν είναι παρά μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Εκτιμάται πως αν δεν παρουσιαστούν απρόβλεπτα γεγονότα, η χώρα θα καταστεί η μεγαλύτερη

οικονομία στον κόσμο ως το 2020, ενώ ήδη αποτελεί το σημαντικότερο ανερχόμενο παράγοντα στην Ασία.

Στον οικονομικό τομέα, η αύξηση του εσωτερικού και εξωτερικού εμπορίου είναι ραγδαία προκαλώντας ανακατατάξεις στις μεγάλες οικονομικές δυνάμεις όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ΗΠΑ, και η Ιαπωνία, οι οποίες βλέπουν το εμπόριο τους να συρρικνώνεται, προκαλώντας προβλήματα στο εσωτερικό τους. Η Ευρώπη και οι ΗΠΑ έχουν επενδύσει πολλά στην οικονομική και πολιτική σταθερότητα της Ασίας, και ο ρόλος της Κίνας είναι καθοριστικός. Οι ιστορικοί και οικονομικοί αναλυτές που μελετούν την εξελικτική πορεία της Κίνας μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε δύο κατηγορίες. Η μία πρεσβεύει ότι η Κίνα θα αποτελέσει σε ορατό χρόνο τον υπ' αριθμόν ένα πολιτικό και οικονομικό παράγοντα στον κόσμο. Η δεύτερη κάνει πιο μετριοπαθείς εκτιμήσεις.

5.2.1 Η σημερινή κατάσταση της Κίνας

Προκειμένου να κατανοήσουμε τη σημερινή η κατάσταση της Κίνας, είναι χρήσιμο να δούμε τους στόχους που έχει θέσει η κινεζική κυβέρνηση για το παρόν και το άμεσο μέλλον. Η Κίνα εδώ και αρκετά χρόνια έχει αρχίσει να διαμορφώνει καλύτερη οργάνωση στο εσωτερικό της και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη συνολική οικονομική πολιτική της. Δηλαδή επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην ελάττωση της ανεργίας, την εξάλειψη των εισοδηματικών διαφορών μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και τη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα επιδιώκει :

- ◆ Σταθερή ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας
- ◆ Βελτιστοποίηση και αναβάθμιση της βιομηχανικής διάρθρωσης
- ◆ Μείωση της χρήσης μη ανανεώσιμων πηγών
- ◆ Βελτίωση ικανότητας για βιώσιμη ανάπτυξη
- ◆ Τελειοποίηση του συστήματος της οικονομίας της αγοράς
- ◆ Περαιτέρω βελτίωση του βιοτικού επιπέδου

5.2.2 Το πλεονέκτημα του εργατικού δυναμικού

Όπως είναι γνωστό σε παγκόσμια κλίμακα εδώ και πολλά χρόνια η Κίνα παρέχει φθηνά εργατικά, που αποτελεί και τον κύριο παράγοντα προσέλκυσης επενδύσεων. Σύμφωνα με την Κινεζική Ακαδημία Κοινωνικών Επιστημών, το

φθηνό εργατικό δυναμικό της Κίνας έχει συμβάλλει κατά 70% στην οικονομική της ανάπτυξη, το υπόλοιπο 28% οφείλεται στις επενδύσεις κεφαλαίου και ένα 3% στις εξελίξεις της τεχνολογίας και της αποδοτικότητας. (πηγή " no more cheap labour in China on the way " ,από τη σελίδα στο ίντερνετ www.asianews.it, 10 Οκτωβρίου 2005). Η Κίνα εκμεταλλεύεται όλο και περισσότερο το φθηνό της εργατικό δυναμικό για να προσελκύει ξένες επενδύσεις. Σύμφωνα με μία μελέτη του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη η Κίνα έχει δύο συγκριτικά πλεονεκτήματα. Το φθηνό εργατικό δυναμικό και την ποιότητα του εργατικού δυναμικού. Μεγάλος αριθμός ατόμων από την ύπαιθρο μεταφέρεται στην πόλη και επιπλέον υπάρχει πάντα φθηνό εργατικό δυναμικό διαθέσιμο. Όπως αναφέρθηκε όμως το εργατικό δυναμικό , εκτός από φθηνό, μετατρέπεται με τα χρόνια και σε υψηλής ποιότητας. Σύμφωνα με στατιστικές της κινέζικης Ακαδημίας Κοινωνικών Επιστημών το 2002 υπήρχαν το λιγότερο 2,5 εκατομμύρια φοιτητές πάνω από το 60% των οποίων σπούδαζε επιστήμες και τεχνολογία.

Βέβαια παρά τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το εργατικό δυναμικό της Κίνας, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελλειπές νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των εργαζομένων.

5.3 Περιφερειακές και διεθνείς συνεργασίες

5.3.1 Συνεργασίες

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθούμε σε κάποιες από τις περιφερειακές και διεθνείς συνεργασίες της Κίνας ,διότι είναι σημαντική η συμβολή τους στην ανάπτυξη της ,αλλά και στην παγκόσμια οικονομία. Συνήθως οι συνεργασίες αυτές αυξάνουν το εμπόριο αλλά και την οικονομική αποδοτικότητα των χωρών.

Κάποιες από τις συνεργασίες είναι :

- ➔ Ασιατική τράπεζα ανάπτυξης
- ➔ Οργανισμός συνεργασίας της Σαγκάης
- ➔ Ζώνη ελεύθερων Συναλλαγών ASEAN- Κίνας
- ➔ Οικονομική συνεργασία Ασίας- Ειρηνικού
- ➔ Διάσκεψη Ασίας- Ευρώπης
- ➔ Διάσκεψη κορυφής Ανατολικής Ασίας

Διεθνείς Οργανισμοί και συνεργάτες

- Παγκόσμια Τράπεζα
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
- Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών
- Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
- Παγκόσμιος οργανισμός για δασμούς και πνευματική ιδιοκτησία
- Διεθνές ταμείο για Αγροτική Ανάπτυξη
- Διεθνές εμπορικό επιμελητήριο
- Διεθνής οργανισμός για μετανάστευση
- Υπηρεσία εγγυήσεως πολυμερών επενδύσεων

5.3.2 Η Κίνα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου

Ο βασικός στόχος του ΠΟΕ είναι να διευκολύνει την ομαλή, ελεύθερη, δίκαιη και προβλέψιμη ροή εμπορίου. Η Κίνα έγινε το 143ο μέλος του ΠΟΕ στις 11 Δεκεμβρίου του 2001. Όπως όλα τα μέλη που εισχωρούν έτσι και η Κίνα συμφώνησε να αναλάβει τις υποχρεώσεις πάνω από είκοσι πολυμερών συμφωνιών του οργανισμού οι οποίοι κάλυπταν όλους τους τομείς εμπορίου.

Τα οφέλη από την ένταξη της Κίνας στον ΠΟΕ είναι :

✓ **Πιο ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον.** Η κινέζικη κυβέρνηση έχει αναλάβει δεσμεύσεις για την τήρηση των διεθνών κανόνων και για το άνοιγμα της αγοράς της και αυτό βοηθά στη δημιουργία μιας βελτιωμένης εικόνας για την Κίνα.

✓ **Βελτίωση του περιβάλλοντος της κινεζικής αγοράς.** Σε αυτό συμβάλλουν τρεις παράγοντες : ένα εμπορικό νομικό πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και προβλεψιμότητα, μία ικανοποιητική μακροοικονομική πολιτική , μία αποδοτική κυβέρνηση και τέλος ένας δίκαιος μηχανισμός αγοράς

✓ **Προσανατολισμός ανοίγματος της αγοράς.** Ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον βοηθά στην ανάπτυξη μίας επιχείρησης

Όλες αυτές οι νέες συνθήκες βοήθησαν την Κίνα να εξελιχθεί με την υποστήριξη του ΠΟΕ. Από τη μέρα της εισχώρησής της μέχρι σήμερα έχει κάνει πολλά εντυπωσιακά βήματα.

Σήμερα έχει καταφέρει :

- ▲ -Αναμόρφωση της οικονομίας της
- ▲ -Πρόοδο στην εφαρμογή δεσμεύσεων που είναι απαραίτητες για τη μείωση των δασμών
- ▲ -Εξάλειψη μη δασμολογικών εμποδίων
- ▲ -Βελτίωση του καθεστώτος πρόσβασης στην αγορά που εφαρμόζεται στις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών από άλλες χώρες μέλη του ΠΟΕ
- ▲ -Βελτίωση της διαφάνειας
- ▲ -Προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

Συμπερασματικά βλέπουμε ότι η Κίνα έχει μπει πλέον για τα καλά στο διεθνές εμπορικό σύστημα με τη βοήθεια του ΠΟΕ. Οι κινεζικοί κανόνες και οι ρυθμίσεις ευθυγραμμίζονται με τα διεθνή πρότυπα και οι κινέζικες επιχειρήσεις τα αφομοιώνουν με ευκολία. Ο ανταγωνισμός από το εξωτερικό που συνεπάγεται το άνοιγμα της οικονομίας εξυπηρετεί στο να κάνει τους εγχώριους εργαζόμενους πιο εργατικούς και να αποκομίζουν περισσότερες γνώσεις.

5.4 Κίνα και Επενδύσεις

5.4.1 Μορφές άμεσων ξένων επενδύσεων στην Κίνα

Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις που υπάρχουν στην Κίνα μπορούν να πάρουν τις εξής μορφές :

1. Κοινοπραξίες Κινέζων και ξένων μετόχων (EJV). Η Equity Joint Venture είναι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης, διαχωρισμένη από τους επενδυτές της. Δημιουργείται από ένα ή περισσότερα κινεζικά μέρη και ένα ή περισσότερα ξένα.
2. Συνεταιρισμός κοινοπραξιών Κινέζων και ξένων (CJV). Η Cooperative Joint Venture μπορεί να πάρει τη μορφή μιας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης ή μίας απλής συμφωνίας με συμβόλαιο με τον κάθε συμμετέχοντα να διατηρεί τη δική του επιχειρησιακή ταυτότητα, δηλαδή ανώνυμη εταιρία.

Οι δύο αυτές μορφές ξένων επενδύσεων διαφέρουν στο ότι στη δεύτερη μορφή η συνεργασία δε συνίσταται σε μετοχές . Ακόμα η κατανομή κέρδους , η αποδοχή του ρίσκου , η κατανομή των υποχρεώσεων και η εκχώρηση ακίνητης περιουσίας δεν εξαρτώνται από τις μετοχές των επενδυτών.

Επιπλέον οι τρόποι ανταμοιβής της επένδυσης και η διοίκηση είναι πιο ελαστικά σε μία CJV.

1.Επιχειρήσεις που ανήκουν εξ ολοκλήρου σε ξένους, WFOE. Μία Wholly Foreign- Owned Enterprise είναι μια θυγατρική εταιρία εγκατεστημένη στην Κίνα από έναν ή περισσότερους ξένους επενδυτές. Έχει μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης.Αποτελεί την πιο δημοφιλή μορφή ξένων επενδύσεων γιατί παρουσιάζει συγκεκριμένα πλεονεκτήματα. Οι ξένοι επενδυτές έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στη διοίκηση της επιχείρησης. Ακόμα τα εμπορικά μυστικά και η τεχνολογία των ξένων επενδυτών μπορούν να προστατευτούν περισσότερο εφόσον δεν υπάρχει ανάμιξη Κινέζων εταιρών.Τέλος οι WFOE εγκαθιδρύονται σε μικρότερο χρονικό διάστημα γιατί δεν υπάρχει ανάγκη για διαπραγματεύσεις για συμβόλαιο κοινοπραξίας.

2.Εταιρίες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές (CLS) . Μόνο οι Companies Limited by Shares μπορούν να συμπεριληφθούν στα χρηματιστήρια. Συνεπώς οι ξένοι επενδυτές που επιθυμούν να εισαχθούν στα κινέζικα χρηματιστήρια προτιμούν να ιδρύουν εξαρχής CLS. Είναι εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

3.Εταιρίες χαρτοφυλακίου. Μία Holding Company παρέχει διοικητικά πλεονεκτήματα σε έναν ξένο επενδυτή που θέλει να δραστηριοποιηθεί στην Κίνα. Παρέχει κυρίως υπηρεσίες όπως μάρκετινγκ , πωλήσεις, προσλήψεις, εκπαίδευση και χρηματοδότηση σε θυγατρικές επιχειρήσεις στην Κίνα. Είναι και αυτή εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

4.Αντιπροσωπευτικό γραφείο. Είναι ένα γραφείο μιας ξένης επιχείρησης που ιδρύεται στην Κίνα κυρίως για συνδετικούς λόγους. Ιδρύεται από μια ξένη εταιρία που επιθυμεί να εξετάσει την αγορά πριν εγκατασταθεί πλήρως στην Κίνα.

Υπάρχουν βέβαια πολλές ακόμα μορφές επενδύσεων στην Κίνα όπως είναι τα Ξένα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, οι εμπορικές εταιρίες αντιστάθμισης, οι εταιρίες μεταποίησης και συναρμολόγησης, κ.ά.

5.4.2 Ίδρυση μιας ξένης επιχείρησης στην Κίνα

(www.china-window.com,to Establish Foreign Investment)

Στάδια :

1.Το αρχικό στάδιο προετοιμασίας. Σε αυτό το στάδιο ο ξένος επενδυτής πρέπει να επιλέξει το project της επιχείρησης. Επιπλέον , οι επενδυτές που επιθυμούν να

ιδρύσουν κοινοπραξίες ή συναιτεριστικές επιχειρήσεις στην Κίνα θα πρέπει να σκεφτούν την επιλογή κατάλληλων συναιτέρων. Το project μπορεί να προτείνεται είτε από τους ίδιους είτε από επιχειρήσεις και οργανισμούς της Κίνας. Στην πρώτη επιλογή οι επενδυτές θα πρέπει να είναι προσεκτικοί καθώς οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί στην Κίνα προτείνουν πολλά project , αρκετά από τα οποία δεν έχουν εγκριθεί επίσημα από την ηβέρνηση. Το καλύτερο για τους επενδυτές είναι να επιλέξουν ένα που έχει επίσημα εγκριθεί. Στη δεύτερη επιλογή οι επενδυτές θα πρέπει να γνωρίζουν κατά πόσο τα σχέδια τους συμβαδίζουν με τις βιομηχανικές πολιτικές της Κίνας και αν αναφέρονται σε τομείς που επιτρέπονται οι επενδύσεις επίσημα. Βέβαια όταν υπάρχουν κινέζοι συνέταιροι ,είναι δική τους αρμοδιότητα να υποβάλλουν αίτηση για την ίδρυση μιας επιχείρησης.

2. Η απόκτηση της άδειας και η υποβολή της τεχνοοικονομικής μελέτης σκοπιμότητας. Συντάσσεται μόνο όταν έχει εγκριθεί η αίτηση για την ίδρυση της επιχείρησης. Περιλαμβάνει μια σύντομη περιγραφή του project, την τοποθεσία, τα υλικά, το κόστος οργάνωσης και διαχείρισης του project, τη ρύθμιση της πορείας κατασκευής, τις χρηματοοικονομικές και οικονομικές εκτιμήσεις, την ισοτιμία του ξένου συναλλάγματος, την ανάλυση των κινδύνων. Η μελέτη υποβάλλεται μαζί με την αίτηση στις αρμόδιες κινέζικες αρχές.

3. Η υπογραφή των συμβολαίων και του ιδρυτικού χάρτη της επιχείρησης. Μετά την επίσημη έγκριση της χρηματοοικονομικής μελέτης, οι ξένοι επενδυτές μπορούν να υπογράψουν τα συμβόλαια και άλλα επίσημα έγγραφα. Τα συμβόλαια θα πρέπει : να έχουν ολοκληρωμένο περιεχόμενο που να συμβαδίζει με τις σχετικές διατάξεις του κινέζικου νόμου και των κανονισμών.

4. Καταχώρηση. Στο τελευταίο στάδιο γίνεται καταχώρηση του ονόματος της ξένης επιχείρησης και της ίδρυσης της. Όταν η καταχώρηση πραγματοποιηθεί και ελεγχθεί από τις αρμόδιες αρχές θα αποδοθεί στους ξένους επενδυτές η επιχειρηματική άδεια.

Ίδρυση αντιπροσωπευτικού γραφείου στην Κίνα

Η ίδρυση ενός αντιπροσωπευτικού γραφείου αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα για τους ξένους επενδυτές. Έχουν τη δυνατότητα να δούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που υπάρχουν στην περιοχή χωρίς ιδιαίτερο κόστος αλλά και να είναι πιο σίγουροι για την επένδυση που πρόκειται να κάνουν. Η ίδρυση του αποτελεί μία εύκολη και γρήγορη διαδικασία. Αρχικά οι ξένοι έμποροι

,κατασκευαστές, ναυτιλιακοί πράκτορες, οικονομικοί οργανισμοί και άλλα γκρουπ επαγγελματιών πρέπει να γνωστοποιήσουν την πρόθεση τους να ανοίξουν αντιπροσωπευτικό γραφείο στο MOFTEC και στα αρμόδια γραφεία. Το MOFTEC και οι υπόλοιπες σχετικές υπηρεσίες έχουν την αρμοδιότητα για τον έλεγχο και την έγκριση ίδρυσης αντιπροσωπευτικών γραφείων. Το δεύτερο και τελευταίο βήμα είναι μετά την απόκτηση της έγκρισης να γίνει η καταχώρηση στην αρμόδια κυβερνητική υπηρεσία.

Βλέπουμε λοιπόν ότι το αντιπροσωπευτικό γραφείο αποτελεί εύκολη λύση για επενδυτές που δεν θέλουν να ανοίξουν άμεσα επιχείρηση, και ακόμα διευκολύνει τις επενδύσεις στην Κίνα, καθώς την κάνει πιο προσιτή .

5.4.3 Πορεία επενδύσεων στην Κίνα

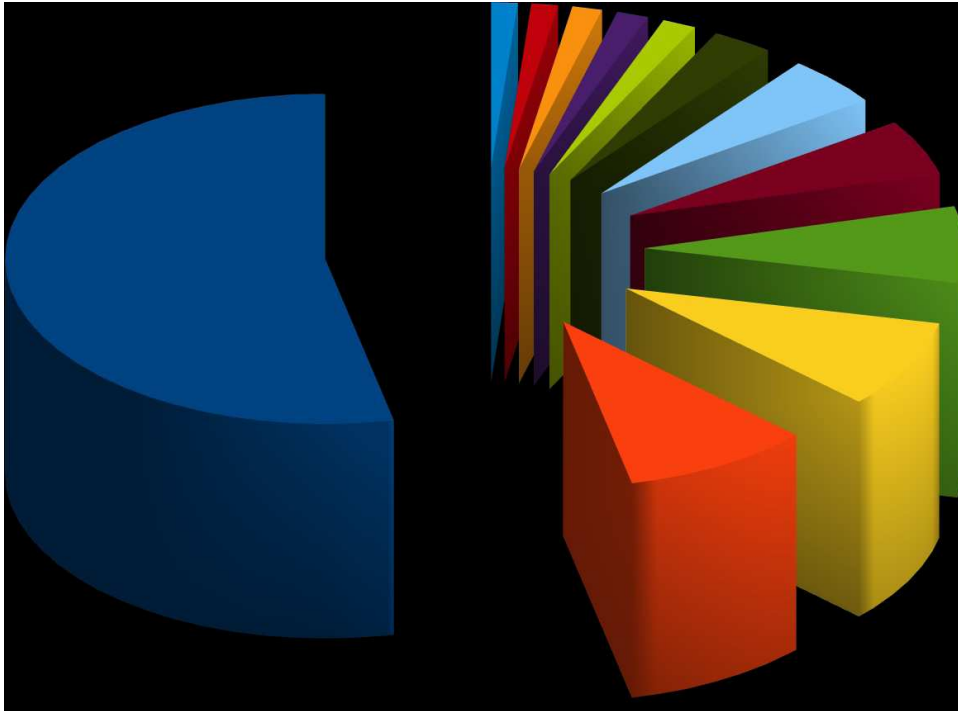
Η πορεία των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Κίνα αποτελεί σημαντικό στοιχείο της εξέλιξης και του ανοίγματος της αγοράς της. Μετά από δεκαετίες προσπαθειών, η απορρόφηση ξένου κεφαλαίου αυξάνεται όλο και περισσότερο. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω της βελτίωσης του νομικού και διαχειριστικού συστήματος στις ΑΞΕ. Οι επιτυχίες της Κίνας προσέλκυσαν ακόμα περισσότερο το παγκόσμιο ενδιαφέρον και έτσι προωθήθηκε η συνεχής, γρήγορη και υγιής ανάπτυξη της Οικονομίας της. Σήμερα η Κίνα αποτελεί τον πιο ελκυστικό προορισμό επενδύσεων παγκοσμίως , ακολουθούμενη από την Ινδία και τις ΗΠΑ σύμφωνα με την UNCTAD.

Οι χώρες με τη μεγαλύτερη συμβολή ΑΞΕ στην Κίνα είναι αυτές της ασιατικής περιφέρειας που αποτελούν το 73,56 % του συνόλου των ΑΞΕ. Ακολουθεί η περιφέρεια της Β. Αμερικής, με συμβολή ΑΞΕ 7,73 του συνόλου των ΑΞΕ. Ακολουθεί ένα σύνολο χωρών που περιλαμβάνει το Μαυρίκιο , τα νησιά Cayman, τα νησιά Virgin , και τη Δ. Σαμόα. Τέλος η Ε.Ε έχει συμβολή 6,3% του συνόλου των ΑΞΕ.

(πηγές : World Investment report 2007 , Διεύθυνση Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου της Κίνας www.fdi.gov.cn)

Τα project και η εξέλιξη τους

Γενικά το σύνολο των νέων project έχει μειωθεί σημαντικά από το 2008 και από όλες τις χώρες που πραγματοποιούν ΑΞΕ στην Κίνα. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη συμβολή σε projects τα τελευταία χρόνια στην Κίνα είναι οι παρακάτω :

Χονγκ Κονγκ
Ν.Κορέα
Ταϊβάν
ΗΠΑ
Ιαπωνία
Νησιά Virgin
Σιγκαπούρη
Δ.Σαμόα
Μακάο
Γερμανία
Ιταλία
Η.Βασίλειο

Βλέπουμε δηλαδή ότι οι χώρες με τα περισσότερα project είναι το Χόνγκ Κόνγκ, η Νότια Κορέα και η Ταϊβάν που σημαίνει ότι όλες οι υπόλοιπες έχουν project αλλά όχι αρκετά. Γενικά το σύνολο των project έχει μειωθεί σημαντικά αλλά κάποιες εξακολουθούν να έχουν σημαντικό προβάδισμα.

Ευνοικότεροι τομείς επένδυσης στην Κίνα

- ➔ Νέες αγροτικές τεχνολογίες
- ➔ Εκτενής ανάπτυξη της γεωργίας
- ➔ Πηγές ενέργειας
- ➔ Τηλεπικοινωνίες
- ➔ Πρώτες ύλες
- ➔ Νέες τεχνολογίες και υψηλές τεχνολογίες
- ➔ Project προανατολισμένα στις εξαγωγές
- ➔ Πρόληψη της περιβαλλοντικής μόλυνσης
- ➔ Τεχνολογική ανανέωση των παραδοσιακών βιομηχανιών
- ➔ Ανάπτυξη projects έντασης εργασίας

Οι ξένες επενδύσεις απαγορεύονται σε projects που :

- Θέτουν σε κίνδυνο την κρατική ασφάλεια και δε συμβαδίζουν με το κοινό καλό
- Προκαλούν περιβαλλοντική μόλυνση και καταστρέφουν τους φυσικούς πόρους
- Χρησιμοποιούν μεγάλη έκταση αγροτικής γής
- Θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την κανονική λειτουργία των στρατιωτικών εγκαταστάσεων

5.4.4 Η πολιτική των οικονομικών ζωνών

Η παγκόσμια τράπεζα ορίζει μια ειδική ζώνη ως μία γεωγραφική περιοχή μέσα στο έδαφος μιας χώρας, όπου προωθούνται συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες μέσω μιας σειράς εργαλείων που δεν εφαρμόζονται γενικά στην υπόλοιπη χώρα. Σύμφωνα με τον Barry Naughton, η πολιτική των ειδικών ζωνών αποτέλεσε διαδικασία κατά την οποία αλληπάλλληλα τμήματα της οικονομίας αποσπώνται από τον κεντρικό σχεδιασμό. (πηγή : Ministry of Land and Resources, 26 Νοεμβρίου 2004). Η χρήση αυτής της πολιτικής λειτούργησε ως καταλύτης για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και την οικονομική μετάβαση της Κίνας. Στην Κίνα , η ιδέα των ειδικών ζωνών εφαρμόζεται ευρέως σε κάθε επίπεδο τοπικής κυβέρνησης. Σύμφωνα με επίσημους υπολογισμούς το 2004 υπήρχαν πάνω από 6.000 τέτοιες ζώνες σε όλη τη χώρα. Από αυτές 227 δημιουργήθηκαν από την κυβέρνηση και περιλαμβάνουν :

- ✓ 5 ειδικές οικονομικές ζώνες
- ✓ 54 ζώνες οικονομικής και τεχνολογικής ανάπτυξης

✓53 ζώνες ανάπτυξης και βιομηχανίας υψηλής τεχνολογίας

✓15 ζώνες ελεύθερου εμπορίου

✓58 ζώνες εξαγωγικών διεργασιών

✓14 ζώνες εγχώριας οικονομικής συνεργασίας

✓28 τουριστικές ζώνες και διακοπών

(πηγή " Growing out of plan : Chinese economic reform ,1978-1993", Barry Naughton, Cambridge University Press. New York 1995)

Παρόλο που αυτές οι ζώνες διοικούνται από διαφορετικούς κυβερνητικούς φορείς, μοιράζονται τον κοινό στόχο της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και της προώθησης της εγχώριας οικονομίας. Ακόμα παρόλο το μικρό μέγεθός τους, οι ειδικές ζώνες έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση ΑΞΕ .Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επίσημα δεδομένα για τις ειδικές ζώνες, πιστεύεται ότι φιλοξενούν την πλειοψηφία των ΑΞΕ στην Κίνα.

Γιατί οι ειδικές ζώνες προσελκύουν ξένα κεφάλαια ;

Υπάρχουν τρία θεσμικά χαρακτηριστικά που διευκολύνουν τις ειδικές ζώνες να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που προσελκύει τα ξένα κεφάλαια..

▲ Διαθέτουν προνομιακό πολιτικό και οικονομικό κύρος , που τους παρέχει εξέχουσα εξουσία και πόρους για την εφαρμογή των οικονομικών πολιτικών. Ακόμα οι ζώνες βρίσκονται υπό τον άμεσο έλεγχο του δημάρχου που σημαίνει ότι διευκολύνεται η ταχεία λήψη αποφάσεων. Επιπλέον οι ζώνες διαθέτουν μια ανεξάρτητη οικονομική εξουσία, που διευκολύνει τη συγκέντρωση φορολογικών εσόδων και την οικονομική ευθύνη.

▲ Οι ειδικές ζώνες απολαμβάνουν ελευθερία κινήσεων για τον προσανατολισμό των επενδυτικών τους στόχων.

▲ Διαθέτουν εκσυγχρονισμένη οργανωτική δομή και μία απλοποιημένη γραφειοκρατική οργάνωση με ένα κεντρικό διοικητικό τμήμα, με αποστολή την προώθηση των επενδύσεων.Ακόμα ένα βασικό τμήμα είναι αυτό της κατασκευής και των υποδομών. Οι επαρχιακές διοικήσεις δημιουργούν κάποιες διοικητικές υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για τους δασμούς, τη φορολόγηση και την αδειοδότηση των επιχειρήσεων μέσα στις ζώνες για τη συντόμευση της διαδικασίας έγκρισης επενδύσεων.

Χάρη σε αυτές λοιπόν τις θεσμικές συμφωνίες, οι ξένες επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στις ειδικές ζώνες μπορούν να απολαύσουν φορολογικά προνόμια και να έχουν πρόσβαση σε ικανοποιητικές υποδομές και εγκαταστάσεις σε πολύ χαμηλό κόστος. Η γραφειοκρατία είναι μειωμένη, έτσι ώστε οι ξένες επενδύσεις να ξεκινούν project με ευκολία. Όλα αυτά τα προνόμια μαζί με το φθινό εργατικό δυναμικό, δημιουργούν ένα ελκυστικό επενδυτικό περιβάλλον για τις ξένες εταιρίες.

Φορολογικές πολιτικές για τις ξένες επιχειρήσεις στην Κίνα

Από το 2007 η κινεζική κυβέρνηση αποφάσισε να αυξήσει το φόρο των ξένων επιχειρήσεων στην Κίνα. Η προνομιακή φορολογική μεταχείριση των ξένων επιχειρήσεων είχε προκαλέσει προβλήματα στους εγχώριους βιομηχανικούς κύκλους. (πηγή : Tax hike on foreign companies in China, από την ιστοσελίδα <http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/1742411.cms>). Στο παρελθόν οι φόροι των περισσότερων επιχειρήσεων ήταν της τάξεως του 15%, ενώ με το νέο νόμο μετατρέπεται σε 25%. Παράλληλα μειώνεται ο φόρος των εγχώτιων επιχειρήσεων από 33% σε 25% από το 2008. Βέβαια υπάρχει μια γενική ανησυχία ότι οι υψηλοί φόροι μπορεί να αποτρέψουν κάποιους ξένους επενδυτές από το να επενδύσουν στην Κίνα. Εντούτοις, ο φόρος 15% συνεχίζει να ισχύει σε μια ειδική κατηγορία ξένων επιχειρήσεων. (παγή : 'China unveils implementation rules for new company tax law,' International Tax Review, 12 Δεκεμβρίου 2007, ιστοσελίδα www.internationaltaxreview.com).

Χαμηλή φορολογία απολαμβάνουν οι εταιρίες υψηλής τεχνολογίας, οι επιχειρήσεις από την Ταϊβάν, το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο καθώς και οι μικρές επιχειρήσεις. Ευνοική μεταχείριση υπάρχει και σε περιπτώσεις εταιριών που εξοικονομούν ενέργεια και προστατεύουν το περιβάλλον. Ακόμα μερικές δεκαετίες υπάρχει στη Κίνα ο φόρος “ holiday ” σύμφωνα με τον οποίο κάποιες νεοδρυθείσες εταιρίες εξαιρούνται από τη φορολογική καταβολή για τα πρώτα δύο χρόνια και τα τρία επόμενα έχουν έκπτωση φόρου 50%.

Ο νέος νόμος που ισχύει πλέον στην Κίνα δεν έχει ως σκοπό να θέσει περιορισμούς στις ξένες επενδύσεις. Ούτε η Κίνα θα καταρτήσει τη στρατηγική προσέλκυσης ξένων επενδύσεων. Στόχος είναι η ίση μεταχείριση των

επιχειρήσεων που θα ενδυναμώσει την υπευθυνότητα της χώρας και θα την κάνει πιο ελκυστική σε ξένες επενδύσεις.

5.4.5 Η επίδραση των ΑΞΕ στη δημιουργία θέσεων εργασίας

Η δημιουργία θέσεων εργασίας είναι αναμφισβήτητα μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Σύμφωνα με έρευνες οι ΑΞΕ έχουν θετικές επιπτώσεις στη δημιουργία θέσεων εργασίας στη χώρα υποδοχής. Ένας σημαντικός λόγος που η δημιουργία θέσεων εργασίας κρίνεται όλο και πιο απαραίτητη είναι η μείωση των θέσεων εργασίας στο δημόσιο τομέα λόγω του τερματισμού της λειτουργίας πολλών κρατικών επιχειρήσεων.

Αναφορικά με τις επιπτώσεις των ΑΞΕ στην απασχόληση, αυτές διαφέρουν ανάλογα με το είδος των επιχειρήσεων. Σύμφωνα με έρευνα, η αύξηση των θέσεων εργασίας είναι σημαντική στις πολυεθνικές επιχειρήσεις και στις ιδιωτικές εγχώριες επιχειρήσεις και αρνητικά στις δημόσιες επιχειρήσεις. Όσο αφορά τις έμμεσες επιρροές, οι ΑΞΕ μπορούν να αυξήσουν την απασχόληση μέσω ανάπτυξης σχέσεων με τις εγχώριες επιχειρήσεις, κάτι το οποίο συμβαίνει μέσω της αγοράς εγχώριων προϊόντων και υπηρεσιών.

5.4.6 ΑΞΕ και ανάπτυξη

Σύμφωνα με πολλές μελέτες, υπάρχει μία στενή σχέση μεταξύ εξαγωγών και ανάπτυξης, μεταξύ άμεσων ξένων επενδύσεων και ανάπτυξης. Οι ΑΞΕ παρουσιάζουν πολλά πλεονεκτήματα στη χώρα υποδοχής τους. Αρχικά αποτελούν παροχείς κεφαλαίου στην παραγωγική διαδικασία. Ακόμα επιταχύνουν την ταχύτητα αφομοίωσης των νέων τεχνολογιών γενικής χρήσης στις χώρες υποδοχής. Δηλαδή διαδίδουν νέες τεχνολογίες και τεχνογνωσία που δε διέθεταν προηγουμένως οι χώρες υποδοχής. Κάθε τέτοια τεχνολογία μπορεί να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού και του κεφαλαίου. Οι βιομηχανικές χώρες τείνουν να αποτελούν τους πρωτοπόρους στην υιοθέτηση αυτών των τεχνολογιών και η εμπειρία τους είναι χρήσιμη για τις χώρες που βρίσκονται υπό εκβιομηχάνιση μέσω των ΑΞΕ. Όσο για την τεχνολογία και τεχνογνωσία που φέρνουν μαζί τους οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, αυτές αποτελούν ανεπτυγμένες τεχνολογίες που μπορούν να οδηγήσουν την παραγωγή της χώρας υποδοχής σε ένα νέο επίπεδο παραγωγής.

Τα τελευταία χρόνια η Κίνα χρησιμοποιεί τις ΑΞΕ σα μέσο για την υποστήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας. Δηλαδή μέσω της κίνησης κεφαλαίου δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο και σε μείωση του χάσματος των εισοδημάτων του από αυτά του ανεπτυγμένου κόσμου. Βέβαια δεν είναι εύκολο για όλες τις χώρες να καλύψουν τη διαφορά τους με τις ανεπτυγμένες. Η Κίνα μόνο όταν εφάρμοσε μεταρρυθμίσεις και άνοιξε την οικονομία της μπόρεσε να προφθάσει τις δυτικές οικονομίες και να ανοίξει τις πόρτες της στη διεθνή οικονομία και τις ξένες επενδύσεις. Βασικό ρόλο έπαιξαν η εκπαίδευση, η συσσώρευση ανθρωπίνου δυναμικού, οι θεσμοί , η απελευθέρωση της αγοράς και η ικανότητα υιοθέτησης νέων τεχνολογιών.

5.5 Ο πολιτικός ρόλος της Κίνας

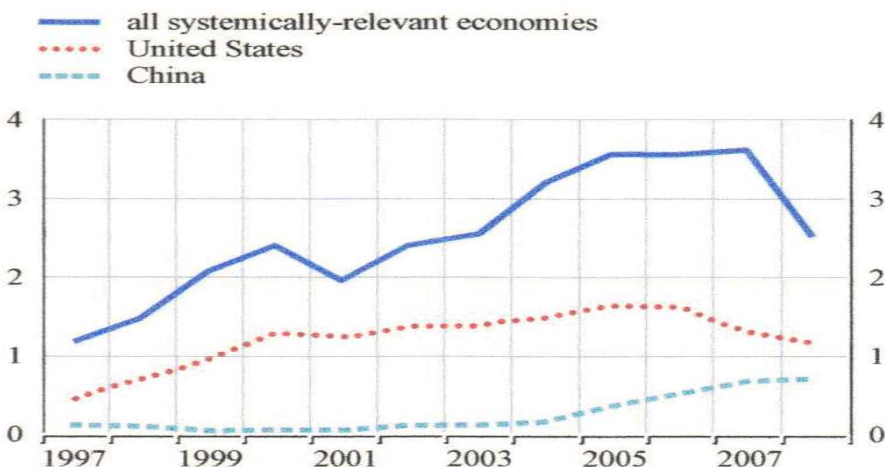
Η οικονομική ανέλιξη της Κίνας της τελευταίες δύο δεκαετίες επέφερε θεαματικές αλλαγές και στην εξωτερική της πολιτική. Από μια εσωστρεφής αναπτυσσόμενη χώρα μετατράπηκε σε εξωτρεφή που χρησιμοποιεί τη δυναμική της για την προώθηση των συμφερόντων της αλλά και ως μία πλέον παγκόσμια δύναμη. Η οικονομική αλληλεξάρτηση της Κίνας με άλλες χώρες επιφέρει και περιθώρια άσκησης πολιτικής επιρροής. Πολλοί θεωρούν ότι η Κίνα θα χρησιμοποιήσει τους αυξανόμενους οικονομικούς της πόρους και την αυξανόμενη εξάρτηση ξένων μικρών και μεγάλων δυνάμεων για να πετύχει εδραίωση της περιφερειακής της ηγεμονίας αλλά και για να πετύχει έναν ηγετικό πολιτικό ρόλο στην παγκόσμια σκηνή. Βέβαια η ηγεσία της Κίνας υποστηρίζει ότι η χώρα δεν προσπαθεί να εξασφαλίσει ηγεμονία αλλά επιθυμεί ειρηνική άνοδο.

5.6 Οικονομικά στοιχεία της Κίνας

5.6.1 Η σχέση ανάμεσα στις παγκόσμιες οικονομίες

Η κατάσταση που επικρατεί στο παγκόσμιο σκηνικό σήμερα έχει μεταβληθεί σημαντικά σε σχέση με παλαιότερα, και κυρίως λόγω της κρίσης. Στο παρακάτω γράφημα βλέπουμε το ποσοστό επί του παγκόσμιου ΑΕΠ (percentage of world GDP) των κρατών που επιδρούν σημαντικά στην εικόνα της παγκόσμιας

(percentage of world GDP)

Sources: IMF World Economic Outlook (October 2009) and ECB staff calculations.

οικονομίας για τη χρονική περίοδο 1997-2007, βάσει στοιχείων που δημοσιεύτηκαν το 2009 στο World Economic Outlook (WEO) του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Με μπλέ συνεχή γραμμή βλέπουμε το ποσοστό επί του παγκόσμιου ΑΕΠ των χωρών που θεωρούνται ύψιστης σημασίας για την παγκόσμια οικονομία και ανάμεσα στις οποίες υπάρχει αλληλεξάρτηση. Με κόκκινη διακεκομμένη γραμμή βλέπουμε το ποσοστό των ΗΠΑ επί του παγκόσμιου ΑΕΠ και τέλος με διακεκομμένη μπλέ γραμμή το ποσοστό της Κίνας. Τα ποσοστά αυτά αφορούν μία κρίσιμη δεκαετία, δηλαδή μία χρονική περίοδο εμφάνισης έντονων οικονομικών ανισορροπιών μέχρι το ξέσπασμα της παγκόσμιας κρίσης το 2008.

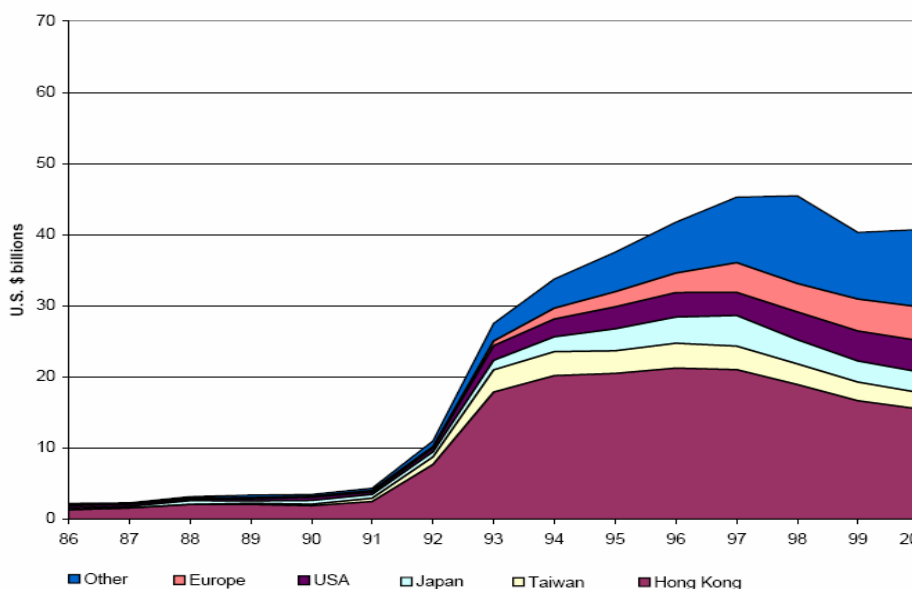
Σε αυτό το σημείο είναι σκόπιμο να αναφέρουμε τα πιο σημαντικά στοιχεία για την οικονομία της Κίνας. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν κυρίως οι εξαγωγές και οι εισαγωγές της χώρας καθώς και οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε αυτή. Ακόμα θα εξετάσουμε και άλλους δείκτες, όπως είναι

το ΑΕΠ ,ο πληθωρισμός και άλλοι για να αποκτήσουμε μια πιο ακριβή οπτική για την οικονομία της Κίνας.

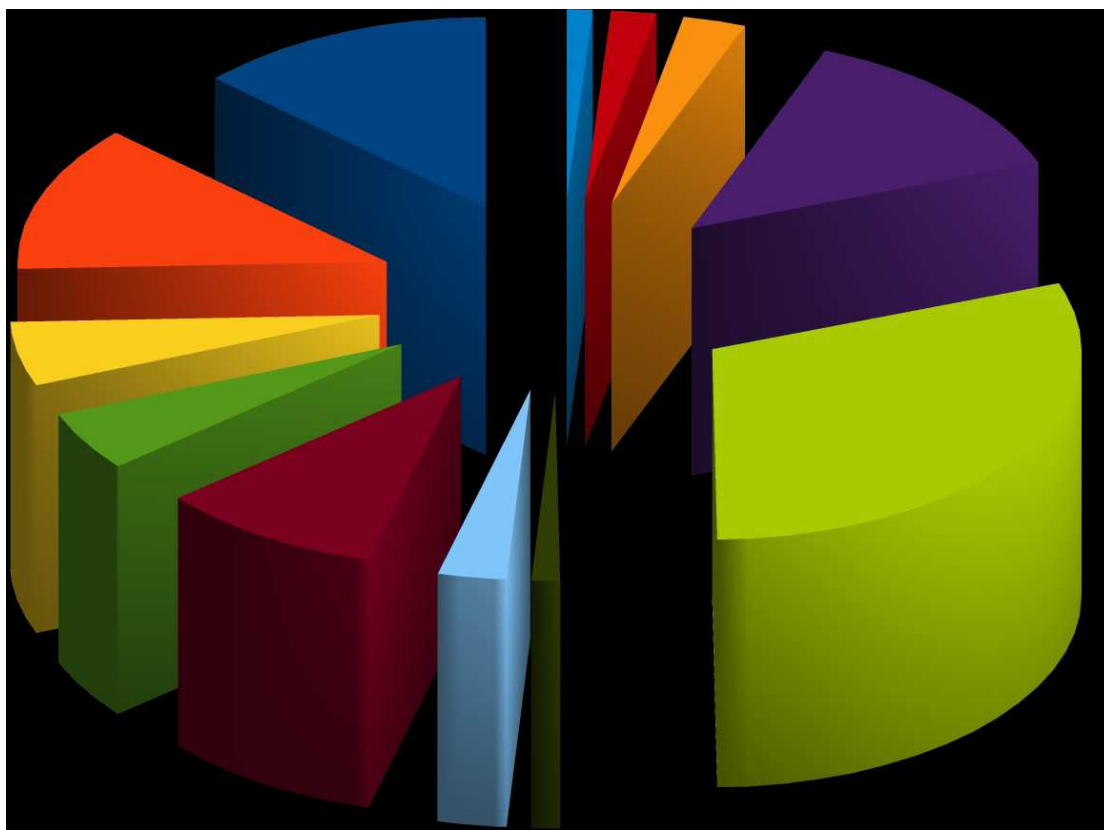
Εξαγωγές

Το εξωτερικό εμπόριο της Κίνας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ιδιαίτερα από τότε που αυτή εισήλθε στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου το 2001. Ο όγκος του εξωτερικού εμπορίου της παρουσιάζει ετήσια αύξηση πάνω από 20% ετησίως. Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Κίνας παραμένουν κατά σειρά σπουδαιότητας, η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ΗΠΑ , η Ιαπωνία, οι 10 χώρες της ASEAN , η Κορέα και η Ταιβάν, με αυξανούσα σημασία της Ε.Ε και των 10 χωρών του ASEAN .Τα τελευταία χρόνια ο όγκος εμπορίου της Κίνας με την Ε.Ε αυξήθηκε κατά 27%. Παρόμοιο ρυθμό αύξησης εμφάνισε και το εμπόριο με τις χώρες ASEAN. Υψηλότερα ποσοστά παρουσιάστηκαν στο εμπόριο με τη Λατινική Αμερική (46%) , την Αφρική (33%) και την Ωκεανία (33%). Αντίθετα , η αύξηση του εμπορίου με τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία εξελίχθηκε σε χαμηλά επίπεδα, περίπου στο 15%. Πάντως το εμπόριο της Κίνας με το σύνολο των ασιατικών χωρών εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά ποσοστά , ήτοι στο 55% του συνόλου.

Εξαγωγές Κίνας

Προορισμοί εξωτερικού εμπορίου της Κίνας 2007

Ε.Ε. 27
ΗΠΑ
ΙΑΠΩΝΙΑ
ΑΣΕΑΝ 10
ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ
ΚΟΡΕΑ
ΤΑΙΒΑΝ
ΑΣΙΑ
Β.ΑΜΕΡΙΚΗ
Λ.ΑΜΕΡΙΚΗ
ΑΦΡΙΚΗ
ΩΚΕΑΝΙΑ

Κατανέμοντας τις εξαγωγές κατά κατηγορία προϊόντος, τη μεγαλύτερη αύξηση είχε ο χάλυβας κατά 68,3% το 2007. Ακολουθούν ο εξοπλισμός μεταφορών με 49,2%, τα μονωμένα καλώδια και σύρματα με 38,4%, τα εξαρτήματα αυτοκινήτου με 38,3% ,οι στατικοί μεταλλάκτες με 33,7%, οι συσκευές και τα εξαρτήματα αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων με 33% κ.ά. Μεγάλη μείωση κατά 57,1% παρουσιάστηκε στην κατηγορία εξαρτήματα τηλεόρασης, ραδιοφώνου και εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών.

Μεγάλο ποσοστό στις εξαγωγές καταλαμβάνουν οι κατηγορίες :

- ➔ μηχανήματα και ηλεκτροτεχνικός εξοπλισμός
- ➔ προϊόντα υψηλής και νέας τεχνολογίας
- ➔ συσκευές και εξαρτήματα αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων
- ➔ συμπληρώματα ένδυσης

Εισαγωγές Κίνας

Οι εισαγωγές από την Ε.Ε. Αυξήθηκαν κατά 22% , από τις χώρες ASEAN 10, 21% , από τη Λ.Αμερική 49%, την Αφρική 26% και την Ωκεανία 33%. Αντίθετα οι εισαγωγές από τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία αυξήθηκαν μόνο κατά 17% και 16% αντίστοιχα.

Στις εισαγωγές, οι μεγάλες αυξήσεις εμφανίστηκαν κυρίως : στα σιδηρομεταλλεύματα (61,6%), ακατέργαστο χαλκό και προϊόντα χαλκού (58,5%), σόγια (53,2%), αυτοκίνητα και σκελετοί αυτοκινήτου (45,3%). Μεγάλο ποσοστό στις εισαγωγές κατέχουν οι κατηγορίες :

- μηχανήματα και ηλεκτροτεχνικός εξοπλισμός
- προϊόντα υψηλής και νέας τεχνολογίας
- ενσωματωμένα κυκλώματα

5.6.2 Αύξηση του ανταγωνισμού της Κίνας

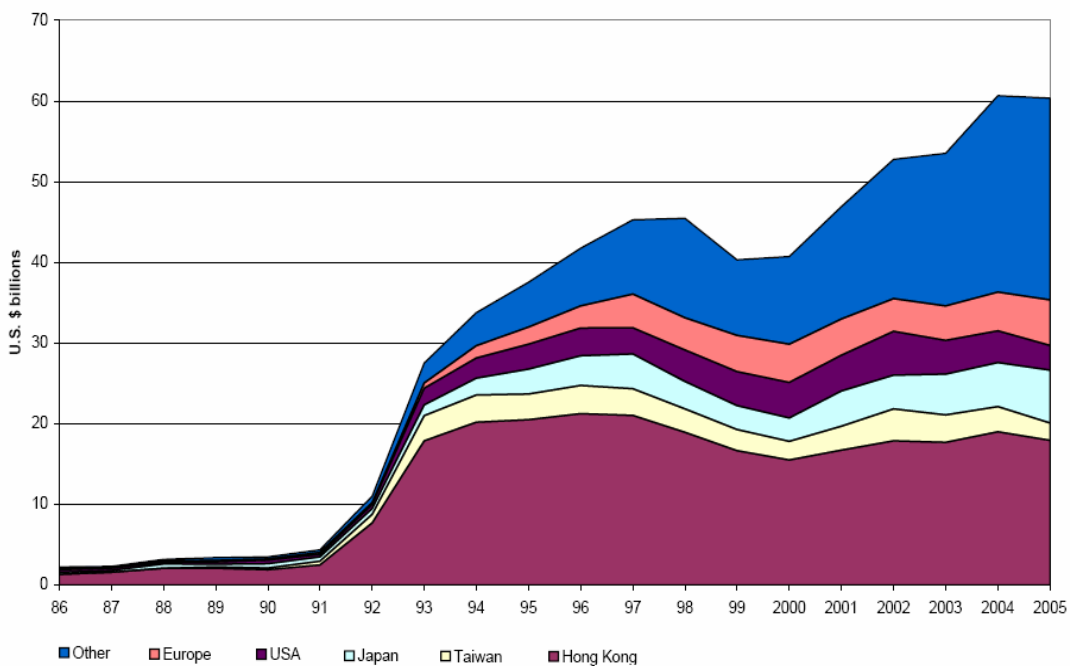
Η Κίνα έχει αρχίσει να γίνεται ανταγωνιστική και σε σύγχρονους κλάδους παραγωγής, πέραν από τους γνωστούς παραδοσιακούς. Οι κατηγορίες μηχανήματα και ηλεκτροτεχνικός εξοπλισμός και προϊόντα υψηλής και νέας τεχνολογίας καταλαμβάνουν πλέον αρκετά μεγάλο ποσοστό στο εξωτερικό εμπόριο της Κίνας. Μάλιστα ,η συνολική αξία των εξαγωγών αυτών των προϊόντων είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτή των αντίστοιχων εισαγωγών.

Για αυτό το λόγο αυτό η κυβερνηση παραμένει στην πρόθεση της να μην προωθεί την πολιτική των υψηλών εμπορικών πλεονασμάτων και λαμβάνει επιλεκτικά μέτρα χαλιναγώγησης του εμπορικού πλεονάσματος. Τα τελευταία χρόνια άρχισαν να εφαρμόζονται ορισμένοι σημαντικοί νόμοι και κανονιστικές διατάξεις όπως :

- ✓ νόμος για την προστασία του ανταγωνισμού
- ✓ κανονισμός λειτουργίας ξένων τραπεζών
- ✓ ενιαίος συντελεστής φόρου εισοδήματος εταιριών
- ✓ νόμος περί συμβάσεων εργασίας
- ✓ αφορολόγητο όριο προσωπικού εισοδήματος
- ✓ νόμος περί ακινήτων
- ✓ νόμος για την ασφάλεια των τροφίμων

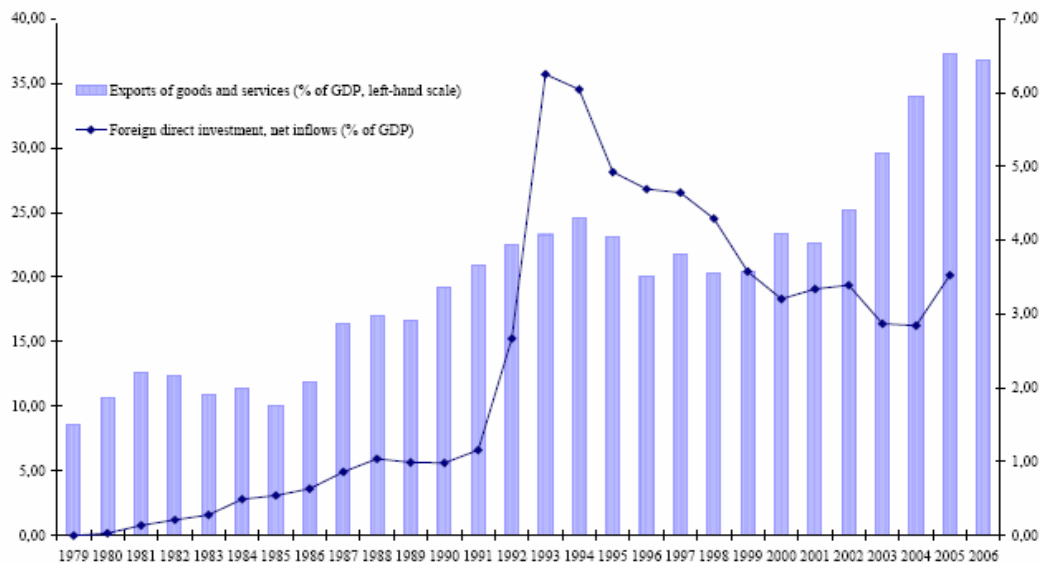
Βλέπουμε ότι τις τελευταίες δύο δεκαετίες η εξέλιξη των ΑΞΕ που πραγματοποιούνται έχει αυξηθεί σημαντικά και αποτελεί πλέον έναν από τους κυρίαρχους τρόπους επένδυσης και ανάπτυξης των χωρών αυτών.

Εσροές ΑΞΕ στην Κίνα

Σύμφωνα με το διάγραμμα από το 1990 και κυρίως από το 2001 με την είσοδο της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου παρατηρείται ραγδαία αύξηση των κεφαλαίων και επενδύσεων προς αυτή. Αυτό συνέβη κυρίως λόγω της απόφασης της για διεθνοποίηση αλλά και λόγω του ευνοϊκού περιβάλλοντος που επικρατεί στη χώρα για τους ξένους επενδυτές.

Εξαγωγές και Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

5.7 Προβλήματα της Οικονομίας της Κίνας

5.7.1 Παράγοντες που μπορεί να ανακόψουν την εντυπωσιακή πορεία της Κίνας

1. Η άνιση οικονομική ανάπτυξη. Η πολιτική ανοίγματος και φιλελευθεροποίησης δημιούργησε σημαντικές ανισότητες μεταξύ των πόλεων και στην ύπαιθρο με αποτέλεσμα κάποιες περιοχές να παραμένουν φτωχές.

2. Δημόσιος τομέας. Ακόμα και σήμερα στο δημόσιο τομέα της Κίνας παρουσιάζονται απώλειες 50% λόγω κακής διαχείρισης, υψηλού κοινωνικού κόστους, πλεονάζον εργατικού δυναμικού και χαμηλής παραγωγικότητας.

3. Αυξανόμενη ανεργία. Η ανεργία δεν κατανέμεται ομοιόμορφα σε όλη την Κίνα. Αυτό προκαλεί δημιουργία τάξεων, γεωγραφικών εντάσεων και μαζικές μετακινήσεις πληθυσμού από την ύπαιθρο στις πόλεις. Αυτό μπορεί να αποσταθεροποιήσει την οικονομική και κοινωνική ισορροπία των πόλεων.

4. Επιδείνωση Αμερικανικών- Κινέζικων σχέσεων. Το πρόβλημα έγκειται στο ότι τόσο η Κίνα όσο και η Αμερική προπαθούν να ασκήσουν ηγεμονία στην ΝΑ Ασία. Ειδικά το ζήτημα της Ταϊβάν αποτελεί το πιο σημαντικό πρόβλημα.

5. Ενεργειακή εξάρτηση. Σύμφωνα με τον Dai Yande, γενικό διευθυντή του Ινστιτούτου Ενεργειακών Μελετών, η ζήτηση πετρελαίου από την Κίνα αυξάνεται

σημαντικά και θα ξεπεράσει το 50%. Οι εισαγωγές πετρελαίου θα διαρκέσουν προφανώς για μεγάλο χρονικό διάστημα λόγω των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας της Κίνας.

6.Περιβαλλοντικό πρόβλημα. Αποτελεί ένα παγκόσμιο πρόβλημα. Η Κίνα παρόλο που δεν έχει μεγάλη ρύπανση ανά πολίτη, λόγω του μεγάλου πληθυσμού της και της ταχύτητας της οικονομικής της μεγέθυνσης έχει μεγάλη συμβολή στην παγκόσμια περιβαλλοντική ρύπανση. Οι μεγαλύτερες ποσότητες ενέργειας καταναλώνονται από τους κλάδους της χαλυβουργίας και της αυτοκινητοβιομηχανίας.

5.7.2 Κυριότερα προβλήματα - προκλήσεις στο εσωτερικό της Κίνας

Ανισότητες-φτώχεια

Το ζήτημα της ανισότητας στην Κίνα είναι σήμερα από τα πιο φλέγοντα ζητήματα και αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο μέλλον της Κίνας. Η ανισότητα στην Κίνα παίρνει διάφορες μορφές :

◆Γεωγραφικές ανισότητες. Δηλαδή ανάμεσα στην περιφέρεια και το κέντρο αλλά και ανάμεσα στις περιφέρειες υπάρχουν μεγάλες εισοδηματικές ανισότητες.

◆Ανισότητα ανάπτυξης ανάλογα με τους τομείς παραγωγής. Τα εισοδήματα των αστικών νοικοκυριών έχουν αυξηθεί με πολύ γρηγορότερους ρυθμούς από ότι τα εισοδήματα των αγροτικών νοικοκυριών. Ενδεικτικό στοιχείο είναι ο δείκτης εισοδηματικής ανισότητας (GINI) που συνεχώς αυξάνεται.

Βλέπουμε λοιπόν ότι οι οικονομικές ανισότητες είναι οξυμένες και ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Παρά τη ραγδαία οικονομική μεγέθυνση της Κίνας, επίσημα στοιχεία καταδεικνύουν πως 56,17 εκατομμύρια Κινέζοι ζούν με λιγότερα από 1\$ την ημέρα.

5.7.3 Ο ρόλος της Κινέζικης παρέμβασης

Αν θέλει η κυβέρνηση να συνεχίσει την οικονομική μεγέθυνση της χώρας βασισμένη στην εσωτερική κατανάλωση θα πρέπει να αυξηθεί η αγοραστική δύναμη των πολιτών. Τα βήματα που έχει κάνει μέχρι τώρα η κυβέρνηση , όπως αύξηση εισοδήματος των αγροτικών νοικοκυριών, παροχή δωρεάν εκπαίδευσης σε αγροτικές περιοχές , δε λύνουν το τεράστιο ζήτημα της καλύτερης διανομής του εισοδήματος. Βήματα όπως η ελεύθερη μετακίνηση εργατών, εσωτερική μετανάστευση ,αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα, παροχή δωρεάν εκπαίδευσης

και περίθαλψης σε φτωχούς πληθυσμούς και αύξηση δημοσίων δαπανών για τους φτωχότερους, θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα πιο αποτελεσματικά.

Διακυβέρνηση

Η Κινέζικη κυβέρνηση δεν είναι δημοκρατικά εκλεγμένη. Οι σχέσεις μεταξύ πολιτών και κράτους έχουν εξασθενήσει και τα κοινωνικά προβλήματα γίνονται όλο και πιο πειστικά και δυσάρεστα. Οι ξεχασμένοι από την ανάπτυξη άνθρωποι που αγγίζουν τον αριθμό του ενός εκατομμυρίου δε βλέπουν στα σύμμαχό τους την κυβέρνηση για την έξοδο από τη φτώχεια. Η κυβέρνηση λαμβάνει συνήθως ακραία μέτρα και επιθέσεις έναντι σε όσους επαναστατούν για τα δικαιώματά τους. Το ερώτημα είναι αν μπορεί να συνεχίσει η διακυβέρνηση της χώρας με αυτό τον τρόπο, όταν μεγάλο μέρος του πληθυσμού είναι δυσαρεστημένο και αδύναμο απέναντι στο κράτος, και αν η κινεζική κυβέρνηση μπορεί να επιλύσει τα κοινωνικά προβλήματα και να οδηγήσει τη χώρα σε οικονομική μεγέθυνση με βάση την ισόρροπη ανάπτυξη.

5.7.4 Βιωσιμότητα και διατήρηση της ανάπτυξης

Μία από τις κριότερες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση της Κίνας είναι η διατήρηση της οικονομικής μεγέθυνσης της χώρας. Η οικονομία της Κίνας τις τελευταίες δύο δεκαετίες αυξάνεται με ρυθμό μεγέθυνσης 10% με αποτέλεσμα να βγάλει σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού της από τη φτώχεια και να τολμήσει πολύ μεγάλες οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Από εδώ και πέρα η Κίνα χρειάζεται ένα μέσο ρυθμό μεγέθυνσης περίπου 7% για να συνεχίσει την ανάπτυξη της και να μη μείνει πίσω οικονομικά και πολιτικά.

Αν επικεντρωθούμε :

1. Στην ενδυνάμωση της εγχώριας ζήτησης
2. Στις μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει στον τραπεζικό τομέα και άλλους
3. Στη βελτίωση των υποδομών
4. Στην επιτυχή δημιουργία της αγοράς
5. Στη δυναμικότητα των εξαγωγών

Φαίνεται ότι η Κίνα τουλάχιστον για μία δεκαετία ακόμα θα έχει οικονομική μεγέθυνση. Βέβαια για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστούν θέματα

όπως η οικονομική ανισότητα, η διαφθορά, διαρθρωτικά προβλήματα, η ανάγκη για ενέργεια και πρώτες ύλες κ.ά.

Ανεργία

Ακόμα ένα σημαντικό πρόβλημα στην οικονομία της Κίνας είναι η αυξανόμενη ανεργία. Το πρόβλημα αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί κυρίως με νέες επενδύσεις και δημιουργία ιδιωτικών επιχειρήσεων. Έχει αποδειχθεί ότι σε παράκτιες περιοχές που δραστηριοποιούνται ιδιωτικές επιχειρήσεις, η οικονομία ανθεί και η ανεργία είναι πολύ χαμηλή.

Δημογραφικό πρόβλημα

Αρκετά επιτακτικό είναι και το θέμα της γήρανσης του πληθυσμού για την οικονομική μεγέθυνση της Κίνας. Τόσο ο ρυθμός γεννητικότητας όσο και ο ρυθμός θνησιμότητας έχουν πέσει αισθητά. Ο πληθυσμός της Κίνας γερνά και αυτό έχει πολλαπλές επιπτώσεις στην οικονομική μεγέθυνση. Πρώτον, ερευνητές αποδεικνύουν άμεση σχέση χαμηλότερης γεννητικότητας με χαμηλότερα επίπεδα αποταμιεύσεων. Δεύτερον, η Κίνα είναι μία χώρα που συνεχίζει την εκβιομηχάνιση της και έχει μεγάλη ανάγκη από εργατικό δυναμικό, αλλά παρ'όλα αυτά το ποσοστό εργαζομένων προς μη εργαζομένους βρίσκεται στο 2:1. Επιπλέον η γήρανση του πληθυσμού αυξάνει τα κρατικά έξοδα της χώρας.

Εξωτερικά προβλήματα

Ενέργεια και περιβάλλον

Η Κίνα καταναλώνει περίπου το 12% της ενέργειας παγκοσμίως και χρησιμοποιεί όλες τις μορφές ενέργειας. Η Κίνα αυτή τη στιγμή είναι η δεύτερη χώρα σε κατανάλωση ενέργειας ακολουθώντας τις ΗΠΑ. Οι τρομακτικές ενεργειακές απαιτήσεις της Κίνας είναι επακόλουθο της ραγδαίας οικονομικής μεγέθυνσής της αλλά δημιουργεί επιπτώσεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Η Κίνα για να ικανοποιήσει τις ενεργειακές της ανάγκες έχει διεισδύσει σε διάφορες χώρες με επενδύσεις και εξαγωγές, κάτι που έχει ανησυχήσει σημαντικά τους δυτικούς ανταγωνιστές της. Κύριες πηγές πρώτων υλών είναι το Κονγκό, ο Καναδάς, η Ινδονησία, το Καζακστάν, η Λατινική Αμερική όπου η Κίνα κάνει εξορύξεις πετρελαίου, αερίου, λιθάνθρακα και άλλων μετάλλων. Μάλιστα αυτές οι επενδύσεις της Κίνας έχουν βοηθήσει στη οικονομική μεγέθυνση των επιλεγμένων

χωρών και ειδικά των φτωχών.Βέβαια η τεράστια αυτή ζήτηση πόρων που συνεχώς αυξάνεται αναμένεται να δημιουργήσει παγκόσμια προβλήματα.

Τιμές των τροφίμων

Οι ανοδικές τιμές στα τρόφιμα αναμένεται να βυθίσουν εκατομμύρια φτωχούς στην απόλυτη ένδεια.Σύμφωνα με έρευνα του BBC οι τιμές των τροφίμων συνεχώς αυξάνονται κυρίως λόγω της αύξησης του πληθυσμού, που αναμένεται να φτάσει τα εννιά δισεκατομμύρια ως το 2050.Ο πληθυσμός αυτός θα θέσει σε δοκιμασία την επάρκεια γης,ύδατος,ενέργειας και τροφίμων.Επιπλέον η Κίνα είναι όλο και μεγαλύτερος εισαγωγέας τροφίμων εξαιτίας της απώλειας καλλιεργήσιμης γής αλλά και της αστικοποίησης.Η Παγκόσμια Τράπεζα προβλέπει ότι το 2020 ,οι παγκόσμιες εισαγωγές τροφίμων της χώρας θα υπερδιπλασιαστούν.

5.8 Συμπεράσματα-προβλέψεις για την Κίνα

Συνοψίζοντας την μελέτη για την Κίνα θα λέγαμε ότι τα δύο βασικά ερωτήματα είναι τελικά ποιά στοιχεία θα αναδείξουν την Κίνα ως παγκόσμια οικονομία και ποιά μπορούν να διακόψουν την ανάπτυξη της. Ακόμα βασικό ερώτημα αποτελεί η επιρροή της παγκόσμιας οικονομίας από την Κίνα καθώς και ποιά θα είναι η παγκόσμια οικονομική και πολιτική κατάσταση τα επόμενα χρόνια.

Αξίζει να αναφέρουμε τη σημερινή κατάσταση και μία σημαντική ανακοίνωση της Deutsche Bank η οποία αναφέρει πέντε βασικούς λόγους για τους οποίους οι αναδυόμενες αγορές θα αντέξουν τη θύελλα της παρούσας πιστωτικής κρίσης.

- 1.Η εξωτερική ευρωστία των αναδυόμενων οικονομιών έχει βελτιωθεί σημαντικά
- 2.Η εξωτερική ρευστότητα παραμένει άφθονη,κάτι το οποίο θα συνεχίσει να προσελκύει ξένους επενδυτές.
- 3.Το διεθνές περιβάλλον παραμένει υποστηρικτικό
- 4.Το βελτιωμένο μακροοικονομικό περιβάλλον έχει κάνει πολλές αναδυόμενες οικονομίες σχετικά πιο απρόσβλητες στις μεταβολές της ζήτησης από το εξωτερικό.Επομένως μπορούν να διατηρήσουν την οικονομική τους κατάσταση.
- 5.Πολλές αναδυόμενες οικονομίες ακολουθούν αξιόπιστη και διατηρήσιμη μακροοικονομική πολιτική.

Το φλέγον ερώτημα είναι *πως θα καταφέρει η Κίνα να διατηρήσει τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της τη στιγμή που ο σημαντικότερος εμπορικός της εταίρος βρίσκεται στη δίνη της χρηματοπιστωτικής κρίσης*. Πρώτα απ' όλα οι εξαγωγές την Κίνας συνεχώς αυξάνονται .Δεύτερον, το μεγαλύτερο ποσοστό ανάπτυξης προέρχεται από την εγχώρια κατανάλωση και τις επενδύσεις και αυτό σημαίνει ότι η Κίνα θα μπορούσε να συμβάλει στην τόνωση της παγκόσμιας ζήτησης και μελλοντικά.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι το επενδυτικό κεφάλαιο της Κίνας(China Investment Corp.) αγόρασε το 9,9% της Morgan Stanley .Ακόμα η Αναπτυξιακή τράπεζα της Κίνας κατέχει το 3,1% της Barclay.

Αξίζει ακόμα να πούμε ότι η είσοδος της Κίνας στον ΠΟΕ τη βοήθησε να αναπτυχθεί με ταχύτερους ρυθμούς καθώς αυξήθηκαν οι εξαγωγές της ακόμα περισσότερων λόγω των διασυνδέσεων από τον ΠΟΕ. Ήταν ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που έβαλε την Κίνα στην παγκόσμια αγορά για τα καλά πλέον και της έδωσε επιπλέον ώθηση για να εκτοξεύσει τις παγκόσμιες συνεργασίες της.

Ακόμα σημαντικό στοιχείο για την Κίνα είναι ότι η διακυβέρνηση της Κίνας είναι επικεντρωμένη στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.Αυτό ενισχύει τη θέση της και της δίνει θετικές βάσεις για ακόμα μεγαλύτερη ανάπτυξη.Ωστόσο η Κίνα υπολείπεται σημαντικά σε σχέση με άλλες δυτικές χώρες σε θέματα δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η τελική αίσθηση που διατηρούμε για την Οικονομία της Κίνας είναι πως η Κινεζική Οικονομία αποτελεί αυτή τη στιγμή τον πιο δυναμικό οικονομικό δρώντα του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος.Είναι λογικό όμως πως η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας επηρεάζει αρνητικά και όλο τον υπόλοιπο κόσμο συμπεριλαμβανομένης και της Κίνας.Με την αλληλεξάρτηση των οικονομιών ,μέσω της παγκοσμιοποίησης πολύ δύσκολα θα μπορούσαμε να πούμε πως μία οικονομία θα μπορούσε να βγει αλώβητη από την παρούσα οικονομική κρίση.Η οικονομία της Κίνας είναι πολύ υγιής και η οικονομική μεγέθυνση της βασίζεται κυρίως σε εσωτερικούς παράγοντες,ελλατώνοντας την εξάρτηση από τις ΗΠΑ και τον επηρεασμό από την παρούσα χρηματοπιστωτική κρίση.

Οι οικονομικές προβλέψεις στην πλειοψηφία τους είναι θετικές για την πορεία της οικονομίας της Κίνας, με αποτέλεσμα η Κίνα να κοιτάζει επί ίσοις όροις όχι μόνο τις αναπτυσσόμενες αλλά και τις αναπτυγμένες χώρες. Το ιδανικό θα ήταν να συνεχιστεί η οικονομική μεγέθυνση και η διαδικασία μεταρρύθμισης της κινεζικής οικονομίας αλλά με γνώμονα την ισόροπη και βιώσιμη ανάπτυξη, τη μείωση των οικονομικών ανισοτήτων, την έμφαση στις κοινωνικές ανάγκες, την εξυγίανη προβληματικών οικονομικών τομέων όπως το τραπεζικό σύστημα και την επίλυση των χρόνιων και διαρθρωτικών προβλημάτων. Στην περίπτωση που η Κίνα έλυνε τα προβλήματα υτά και συνέχιζε την ανάπτυξη της θα μπορούσαμε να υποθέσουμε πως μελλοντικά το οικονομικό κέντρο του κόσμου θα μπορούσε να μεταφερθεί στην Ασία και συγκεκριμένα στην Κίνα.

Σύμφωνα με τον Jeffrey Sachs, οικονομολόγο στο πανεπιστήμιο της Columbia: *αν πρόκειται κάποια χώρα να πάρει τη θέση των ΗΠΑ στην παγκόσμια αγορά, αυτή είναι η Κίνα. Ακόμα συνιστά στους Αμερικανούς να ετοιμαστούν να ζήσουν σε ένα κόσμο όπου, μέχρι το τέλος του 2050, η κινεζική οικονομία μπορεί κάλλιστα να είναι κατά 75% μεγαλύτερη από τη δική τους.*

Συμπερασματικά, υπάρχουν σημαντικά στοιχεία ότι η Κίνα έχει όλες τις προοπτικές να αναδειχτεί στην μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως. **Το ερώτημα είναι: μπορεί η Κίνα να γίνει η επόμενη Αμερική;**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν να εξετάσει το ρόλο των αναπτυσσόμενων χωρών στη παγκόσμια οικονομία. Αναφερθήκαμε τόσο στο παγκόσμιο οικονομικό σκηνικό όπως είναι σήμερα, το 2012, όσο και στο μέλλον όπως αυτό προβλέπεται. Από όσα αναφέρθηκαν προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα :

- Οι αναδύμενες οικονομίες σήμερα βρίσκονται σε πολύ καλύτερη οικονομική κατάσταση από τις αναπτυγμένες. Αυτό σημαίνει ότι πλέον οι μεγάλες οικονομίες εξαρτώνται από τις αναδύμενες και χωρίς αυτές δε θα μπορούσαν να ισορροπήσουν στην παρούσα χρηματοπιστωτική κρίση. Αυτό γίνεται είτε μέσω δανείων είτε εξαγωγών μεταξύ των χωρών αυτών. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η πρόβλεψη ότι οι αναπτυγμένες χώρες θα αργήσουν να ανακάμψουν λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης στην οποία βρίσκονται. Αντίθετα οι αναπτυσσόμενες παρουσιάζουν ακόμα και τώρα σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης.
- Ακόμα θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι οι αν οι αναπτυσσόμενες χώρες συνεχίσουν με τόσο μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης, θα μπορούσαν σε μερικές δεκαετίες να έχουν τον παγκόσμιο οικονομικό έλεγχο. Αυτό βέβαια προϋποθέτει όχι μόνο ανάπτυξη αλλά και σωστή διαχείριση των οικονομικών και της ηγεσίας της χώρας. Οι αναδύμενες χώρες στερούν εμπειρίας και ηγεσίας σε αντίθεση με τις αναπτυγμένες. Θα μπορούσαν λοιπόν να βρεθούν πρώτες στο παγκόσμιο οικονομικό σκηνικό μόνο αν διαχειριστούν σωστά την κατάσταση, αν δεν αφήσουν άλλες χώρες να τις εκμεταλλευτούν και αν διατηρήσουν την εγχώρια ζήτηση που έχουν.
- Το τρίτο και τελευταίο συμπέρασμα που μπορούμε να βγάλουμε από την παρούσα εργασία είναι ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν σήμερα τεράστιο ρόλο στην παγκόσμια οικονομία και αναμένεται να διαδραματίσουν ακόμα σπουδαιότερο. Όμως αυτό που δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε είναι η νοοτροπία, η παιδεία, η κοινωνία και η γνώση που έχουν οι χώρες αυτές. Αυτοί οι μεταβαλλόμενοι παράγοντες μπορεί τελικά να

εμποδίζουν τις αναδυόμενες οικονομίες από το να βρεθούν στον πρωταγωνιστικό ρόλο ενώ τηρούν όλες τις άλλες προϋποθέσεις.

Καταλήγοντας λοιπόν με την παρούσα εργασία είδαμε πόσο σημαντικός τελικά είναι ο ρόλος των αναπτυσσόμενων χωρών σήμερα. Το μέλλον των χωρών αυτών όμως είναι αμφιλεγόμενο. Τα ερωτήματα που τίθενται είναι τα εξής : **Θα καταφέρουν τελικά οι αναδυόμενες χώρες να διατηρήσουν την ανοδική τους πορεία και να κρατήσουν τον έλεγχο της; Θα μπορέσουν να ξεπεράσουν όλα τα προλήματα γνώσης που αντιμετωπίζουν; Ή τελικά οι ισχυρές χώρες θα καταφέρουν για άλλη μια φορά να πατήσουν επάνω στις αναδυόμενες οικονομίες και να ισχυροποιηθούν ξανά;**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- The World Bank, 2010, World Development Indicators.
- International Monetary Fund (IMF) ,September 2011,World Economic Database
- Klaus Scwab,2010, “ The Global Competitiveness Report 2010-2011”.World Economic Forum
- UNCTAD,2005, “World Investment Report 2005-2006”
- The Economist,22/11/2010, “The world in figures”
- Joseph Stiglitz,2002,GLOBALIZATION and its discontents ,εκδόσεις PENGUIN
- Richard Stubbs, Geoffrey R.D. Underhill,2006, Political Economy and the changing Global Order,εκδόσεις Oxford ,Third Edition
- Peter J. Boettke, WHERE DID ECONOMICS DO WRONG?Modern Economics as a Flight From Reality
- Trade and Development Report,2011, UNITED NATIONS, New York and Geneva
- IMF : International Monetary Fund, Global Financial Stability Report : Containing Systemic Risks and Restoring Financial Soundness ,Ουάσινγκτον 2008
- UNCTAD : United Nations Conference of Trade and Development, World Investment Report 2007: Transnational Corporations, Extractive Industries and Development, OHE , Νέα Υόρκη και Γενεύη
- OECD : Organization for Economic Cooperation and Development: International Investment Perspectives, Freedom of Investment in a changing world, 2007 Edition ,Παρίσι
- Telsik, Lee Hudson : Sovereign Wealth Funds, C oincil of Foreign Relation, 2008
- Wolf, Martin : “ The brave new world of state capitalism ”, Financial Times, 16 Οκτωβρίου 2007
- World Investment report 2007, Διεύθυνση Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου της Κίνας,

Ιστότοποι

- Doing Business Database – <http://www.doingbusiness.org/data>
- IMF-International Financial Statistics-
<http://www.imf.org/external/data.htm>
- OECD
http://en.wikipedia.org/wiki/Organization_for_Economic_Cooperation_and_Development
- Standard International Trade Classification-
<http://en.wikipedia.org/wiki/SITC>
- UNESCO Institute for statistics(UIS)
<http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/default.aspx>
- World Bank – <http://data.worldbank.org>
- “No more cheap labor in China on the way” ,10/10/2005, www.asianews.it
- [Http://china-embassy.org](http://china-embassy.org)
- www.china-window.com
- www.chinadaily.com.cn
- www.china-briefing.com
- <http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/1742411.cms>
- www.internationaltaxreview.com
- Υπουργείο Εξωτερικών (2009), “Επενδύσεις σε χώρες του ανατολικού μπλοκ”:
<http://www.agora.mfa.gr/agora/images/docs/radD3B50NEES%20EPENDYSEIS%20SYGKRITIKES%20ANALYSEIS.doc>
- International Capital Markets : <http://spruce.flint.umich.edu/~mjperry/460-8tt8>
- <http://nordpil> from World Bank

